

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Caput I. Quænam sit divina caligo? § 1.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

QVÆSTIONES SCHOLASTICO - MYSTICÆ
in Caput primum Theologiae mysticæ.

TITVLVS CAPITIS.

Quenam sit divina caligo.

§. 1.

Juxta lectionem Petionis.

Dicitur. Trinitas, essentia divinitatis, ac bonitate superior & prestantior Christianorum Theologia Dux, dirige nos ad ignorantissimum, splendidissimumq; ac summum mysticorum scriptorum divisorum cacumen, in quo simplicie, & absolu-
tute, immutabilitate Theologia mysteria abstrusa sunt, praefulgente silenti⁹
obscura docentes caligine, qua & eo quod obscurissimis tenebris offusum est,
id quod est splendidissimum, maxima luce illustratum ostendit & prodit, &
eo quod tractari, cerni q; penitus non potest, pulcherrimis splendoribus mentes, que aspecto
carent, pratermodum compleat. Atque hoc quidem optaverim. Tu autem Timothee charissime
proxima mysticorum spectaculorum exercitatione, qua vales, pratermitte, & sensus,
& mentis actiones, ea q; omnia qua sub sensu cadunt, & animo cernuntur, & qua non sunt,
& que sunt omnia, te q; ad eum, qui omnem essentiam, omnemque scientiam superat, con-
junctioem, & unitatem pro virili parte clam excede. Libero enim, solutoque ac liquido aite, &
ab omnibus discessu, ad divinarum tenebrarum radium, qui omni essentia superior est, con-
tendes, cum & omnia demperis, & ab omnibus solutus fueris & liber.

Juxta lectionem Corderii.

Trinitas supernaturalis, & supraq;am divina, & supraq;am bona Theosophie Christianorum Praes, dirige nos ad mysticorum oracula p̄ plusquam in demonstrabile, & plusquam lucens, & summum fastigium, ubi simplicia & absoluta, & immutabilia Theologia mysteria aperiuntur in caligine plaq;am lucente silenti⁹ arcana docentia, qua in obscuritate tenebris-
cofissima plusquam clarissime superlacet, & in omnimoda intangibilitate atque invisibili-
tate p̄ apulchri splendoribus mentes oculis captas superadimpleri. Hoc quidem mea sint vo-
ta: tu vero habe Timothee, in mysticis contemplationibus intenta exercitatione, & sensus
relinque, & intellectus operationes, & sensibilia & intelligibilia omnia, & ea qua sunt,
& qua non sunt univer(a, ut ad unionem ejus, qui supra essentiam, & scientiam est, quantum
fas est, indemonstrabiliter astargas; siquidem per liberam & absolutam, & param tu ipsius
à rebus omnibus avocationem, ad supernaturalem illum caliginis divinarum radium, detractis
omnibus, & à cunctis expeditus evehitis.

PARAPHRASIS.

O Trinitas, qua saperas omnem naturam, divinitatem, & bonitatem, prout à
nobis concipiuntur, vel prout in creaturis resplendent, & illuſtas Christianorum
Theologiam, dirige nos ad fastigium illud ignorantissimum simul & splendidissimum
mysticarum revelationum, seu revelatorum, in quo scilicet fastigio aperiuntur
mysteria divina in caligine lucidissima silenti⁹ mentalis docentis nos abcondita
secreta. Qua quidem caligo in ipsa sua obscuritate valde resplendet & illuminat,
& sine tactu ac visu tam corporali quam spiritoali, pulchris & lucidissimis splendo-
ribus implet mentes excentes, & etiam invisibles. Hoc quidem opto. Tu vero
charissime Timothee in intenta exercitatione mysticæ contemplationis relinque
tam sentium quam intellectus operationes, imo & sensibilia, & intelligibilia omnia,
sive sint ea, qua propter invariabilitatem formam dicuntur esse, sive ea tempora-
lia, qua propter continuam mutationem ita sunt, ac si jam non essent, ut sic vales
assurgere ignote ad unionem DEI, qui sublimior est omni essentia & scientia no-
stra. Cum enim per omnimodum discessum & remotionem tu eris liber, & absolu-
tus ab omnibus rebus, & à te ipso, tunc evehitis ad radium illum supernaturalem
caliginis divinæ.

QVÆ.

Q V A E S T I O I .

Quomodo possit intelligi caligo, que sit divinitas & quomodo hoc pertineat ad Theologiam mysticam?

Ratio dubitandi est, quia DEUS lux est, & renebra in eo non sunt illae. Joan. Epist. 1, cap. 1. Sed caligo est privatio lucis; ergo si caligo est, nequit esse divina, vel si divina, nequit esse caligo.

Quomodo caligo divinitas pertinet. Dicendum tamen est optimè appellari divinam illam, quam Diony whole caliginem vocat. Quia ut ipse semper explicat Epistola 1. ad Caesum, hæc caligo non dicitur talis per privationem lucis, sed per excellum & excellentiam omnis cognitionis. Itaque eo ipso quod DEUS sit lux excedens omnem cognitionem, est nobis inaccessibilis, & quo magis lucens est in te, eo magis in eo caligant oculi nostri; inde illa ignorantia, quæ inde in nobis oriatur, est in nobis caligo, & ipsam divina lux, qua est ratio illius potest causaliter dici caligo: sicut sol potest dicari caligo oculi nostris, qui in eo caligant, non propter defectum luminis solis, sed propter excellum ejus respectu potentie visiva proportionata.

Per quod patet ad rationem dubitandi; responderetur enim distinguendo minorem, caligo formaliter dicta, que est ex defectu, & carentia, concedo caligo, quasi causaliter dicta, seu que est per excellum, nego: caligo enim, que est talis per defectum, & carentiam lucis, est in se propria, & quasi formaliter caligo; illa vero, que est talis per excellum lucis, solus dicitur caligo, quasi causaliter, ex eo, quod in nobis causaliter caliginem, seu est ratio cur non possit videti, nec cognoscere nobis.

Quomodo
hec caligo ad
Theologiam
mysticam
pertinet. Quomodo autem ista caligo pertineat ad Theologiam mysticam, te ignitus supra agendo de tribus gradibus hujus contemplationis. Habet autem le caligo ad illam, sicut modus contemplandi essentialiter ipsam constitutus, & distinguens ab aliis contemplati. Nam ideo, seu intrate caliginem (sunt pro exemplo à materialibus) est paulatim abiit ad obsecracionem, & a minori ad maiorem obsecracionem progredi: hoc autem est ab intellectu, dum incipi contemplationem mysticam Theologie, qui perinde est primus gradus hujus contemplationis. Cum autem jam ingressus caliginem, eam quasi inhabitat, & frequenter assilit, DEO in obsecrissima contemplatione, dicitur secundus gradus. Ex quo, & experientia voluntatis unita in unione fructu refulsat tertius, ut ibi tergitum. Quomodo ideo isti tres gradus mysticae Theologie exercentur iuxta doctrinam D. Dionysii, ex ipsam doctrina & questionibus ad illam exercandas parect.

Q V A E S T I O II .

In quo sensu dicitur Trinitas praefantior essentia, divinitate, & bonitate: seu supernaturalis, & supraquam divina, & bona?

Ratio dubitandi est; quia Trinitas est ipsam etessentia, divinitas, & bonitas divina, & non potest illam excedere. Deinde si nomen supernaturale

Thom. à Jesu Oper. Tom. II.

turalis sumatur respectu naturæ creatæ, frivolum est appellare DEUM, vel Trinitatem super naturalem, cum hoc si nouissimum, nec datur alia Trinitas naturalis, si ut in episcopio homo dicitur naturaliter naturalem, si autem dicitur supernaturalis respectu naturæ divinæ, est eadem difficultas, quam diximus de divinitate, & essentia divina; & eadem difficultas permanet in lectione, in qua loco praefantior divinitate, & bonitate, dicitur supraquam divina, & supraquam bona.

Nec constituit omnino difficultas per id, quod additur in paraphras, scilicet prout à nobis concipiuntur, vel prout in creaturis resplendent, quia Trinitas cognoscitur à nobis per fidem, & similitudinem eius essentia & bonitas, & quod per fidem cognoscitur, non potest esse aliter ac est in se. Quod autem in creatoris resplendet, & inventur, non debet dici divinitas; ergo prædictæ loquitiones non sunt admittendæ.

Pro solutione notandum est primum, cum comparisonem tententia, naturale & supernaturale dicuntur à natura, non prout natura significat omnem elementum, alia DEI, q. i. est in aliis natura & supernatura, est: i. p. sua essentia, nam prout natura significativa, solum principium intrinsecum motu physici, alia Angelus, qui est superior ad eni naturale physicum, est: libidinaria & supernaturale; solum ergo sumitur, prout natura significativa, substantiam, q. p. est agere de part, seu est: principium alicuius mutationis intrinsecæ: q. omodo omnis, & sola substantia crea. a. vel creabilis, i. ve si materialis, sive f. irrationalis, dicitur naturalis, & sola substantia d. vina dicitur supernaturalis, q. i. sola substantia divina est: supra omnem substantiam creatam vel creabilem. Ratio est, quis supernaturale alter dicitur de accidentibus, alter de substantia: accidentia enim cum dicant ordinem ad subjectum, dicuntur supernaturale per ordinem ad ipsum, namque quatenus sunt talis naturæ & conditionis, que nulli subjecto, seu substantia creata, vel creabilis debeantur. Sebi sunt in veritate non dicat ordinem ad subjectum, solum potest dici supernaturalis per hoc, quod si supra substantiam naturalem; qualis est omnis creata, vel creabilis.

Notandum est secundo, perfectiones, quæ cognoscimus de DEO in hac vita, sive sū per lumen in hac naturale, sive per lumen fidei, tempore est per speciem trinitatis utram, ac p. inde ad modum creaturæ perfectionum, & limitato modo, quo modo dicitur. Non possunt DEO competere, ut est in seipso, ut nobis cognoscere docet D. Dionysius, & maximè cap. 4. & 5. cognoscuntur.

Notandum est tertius, Divinitatem licet formaliter & essentialiter dicatur de solo DEO, part. Divinitas trinitatis etiam dicitur de dono gratiae, ut explicat qualiter idem sanctus Diony whole in Epist. 2. ad Caesum monachos de Deo, chanc. in quo sensu justi dicuntur Dei, Psal. 81. v. 6. & qualiter quibus supponit.

Dicendum est, Trinitatem in presenti appellatur à Diony whole supernaturalem, non solum respectu predicationis, sed etiam respectu naturæ di-

Naturale
& super-
naturale
un' e sic
dicuntur
materias.

ter.

day

Rer. 3

na, ac de essentia d' vina, & bonitate : sed dicit, Trinitatem esse supra essentiam, & bonitatem di-
vinam, prout à nobis concipiuntur, & prout no-
bis communicantur ; ergo in eodem sensu potest
dici supra naturam divinam, seu supernaturalem,
& non est cur solum talis dicatur respectu natura-
creata. Consequenter pater à paritate rationis.
Minor costrat ex secundo, & tertio praeiorato;
supponit o' ex primo praeiorato, super naturale i-
dem esse, ac supra naturam.

Objectio.

Solutio.

Dices, ex eodem primo praeiorato, supernatu-
rale non dici à natura, ut significat essentiam, a-
liás DEUS esset supra suam essentiam : ergo in
præsenti non debet Trinitas dici supernaturalis,
ut est supra naturam, vel essentiam divinam. Re-
spondetur negando consequentiam in sensu ex-
pli o. Qu'a licet supra naturale absoluē loquen-
do non dicatur à natura, prout significat essentiam
proper prædictum inconveniens : loquen-
do verò de natura vel essentia non absołe è, sed
prout à nobis concipiatur, vel nobis communica-
tur, nullum sequitur inconveniens : nec est cur
magis in hoc sensu dicatur supernaturalis, seu su-
pra essentiam, & non dicatur supernaturalis seu
supra naturam in eodem sensu, semper enim præ-
sumendum est, non varia i' sensu sub eadem
clausula.

Rationem autem cui S. Dionyſius his termi-
nis sapientur, affer D. Thomas in preface ad
Commentaria libri de divinis nominibus, dicens:
Dionyſium per amque uti styllo & modo loquendi Pla-
tonico (for è qua ante Christianum horum
Philosophorum proficeretur scholam) sic ut enim
Platonici ponebant species rerum separata, v.g.
hominem, in quo nihil esse, nisi quod pertinet ad
essentiam humanitatis, unde hominem separa-
tum appellabant per se hominem, alios autem
homines per participationem, ac proinde quod
homo separatus esse supra omnes homines. Si-
miles ponebant unum primum, quod si essentia
bonitatis, unitatis, & esse (quod nos dicimus
DEUM) & quod omnia alia in entia, & bona,
& una per derivationem ab illo, quod proinde
est principale bonum, & superbonum, supra bo-
nitatem, essentiam, & substantiam ; & sicut pri-
mum dictum de speciebus separatis est falsum : ita
hoc secundum dictum de DEO est verissimum,
& consonum fidei. Vnde (inquit D. Thomas)
Dionyſius DEUM nominat, quandoque ipsum quidem
bonum, aut superbonum, aut principale bonum,
aut bonitatem omnium boni. Et similiter nominat ipsum
superiorum supersubstantiam. Cip̄sam Deitatem
Thearchicam id est, principalem Deitatem, quia et-
iam in quibusdam creaturis recipitur nomen Deitatis
secundum quandam participationem.

Solvantur argumen-
ta in
principio
quest.
proposita.

Ex quibus ad rationem d'bitandi responde-
tur, Trinitatem esse ipsammet essentiam, divin-
itatem & bonitatem divinam, prout essentia, divi-
nitas, & bonitas sunt in se, non verò prout à nobis
concipiuntur, vel à nobis participantur. Deinde
ad id, quod opponitur de supernaturali, dicimus
non esse, si volum sic appellare Trinitatem
non per ordinem solum ad naturam etiam, sed
etiam per ordinem ad divinam, modo d'cto. Imo
sic fuit convenientissimum statim in principio
hujus libri sic appellare Trinitatem. Nam (ut in-
qui Pachymera in sua paraphrasi ad hunc librum)
dum Dionyſius agere insisteret de mystica
Theologia, hancip̄am preicationem mystice et
iam composuit : non enim dicit, quid li Titus,

sed quibus est superior, cùm hoc sit proprium hu-
jus Theologiae cognoscere DEUM esse supra o-
mnia, qua mens intelligi.

Tandem ad id, quod additur contra princi-
palem solutionem, respondeatur, Trinitatem, Di-
vinitatem, & bonitatem DEI cognosci quidem à
fide quoad an est, non tamen quoad quid est, nisi
confale, & per speculum in ængiante : cogno-
scit enim DEUM non esse in se, sicut à nobis a-
ngmaticè per creaturas cognoscitur. Ad illud de
Divinitate in creaturis dicendum non esse eam in
illis formaliter & essentialiter, sicut est in DEO,
sed per participationem, ut diximus notabiliter.

QVAESTIO III.

Quoniam sit fastigium mysticorum Scri-
ptorum, seu oraculorum plusquam in-
demonstrabile, &c.

O raculum idem est, quod divina responsio,
unde etiam sumitur pro templo, & pro pra-
piciario, in quo responsa dabuntur : item pro
omnino, in quo aliquid denuntiatur, item pro al-
qua insigni sententiâ, &c. de quibus vide Bey-
link in theatro virorum, & Calceum verbis Or-
aculum. Unde quidquid à DEO revelatum est, po-
test dici Oraculum objecti è, tanquam objectum
revelacionis, ut est formaliter oraculum.

Sit ergo Concl. sio, fastigium, seu apex oracu-
lorum mysticorum sive mysteria divina revelata,
ut cadunt sub objectum Theologiae mystice.
Probatur, quia S. Dionyſius postular at hunc di-
vinum ad doctrinam tradendam de mystica
Theologia, quia est materia hujus libri, ac proinde
ad ejus objectum proponendum, q'z sunt
mystica divina cognita in caligine. Unde ex vo-
cata mystica, & ideo hoc dictum apex i' fastigium
sanctorum illorum ; quia sic proponunt ad con-
templandum alii, & supremo modo possi-
bili in hac vita. Et dicitur plusquam indemonstrabi-
le, quia non solus est indemonstrabile, sed ne-
e' iam cognoscibile in hac vita, ut in se sit, & hoc
modo proponitur.

Dicitur etiam plusquam lucens, quia in ipsam
rationis naturalis cœcta & utilia lumen fidei, vel
donorum Spiritus sancti majori certitudine, quā
si demonstratione naturali cognoscere, mo-
etiam aliquando majori claritate saltem in arte
stante, & quoad an est. Ex quo sequitur, mysticam
ipsam Theologiam, per quam ad hoc fastigium
contemplandum erigitur, esse luminum & ea
premam contemplationem mysteriorum DEI.

Si obicias, D. Dionyſius logitur hic principi-
de cognitione DEI in caligine, ut pater ex iusta
capi: & ex contextu; sed hoc non est supras
contemplatio, sicut datur ultimus gradus
Theologiae mystice, qui excedit alios : ergo non
bene dicitur suprema contemplatio. Responde-
tur, hanc contemplationem in caligine sicut ha-
bete extensionem, & licet principali et tribuatur
seconde gradu Theologia mystice infusa, ad-
huc inventur in tertio, & supremo gradu,
qui, licet sic clarissimus quoad cognitionem
DEI quia est, vel quoad an est, semper manet ob-
cursus in cognitione DEI quid est. D. autem Diony-
ſius vocat i' premam contemplationem mystice
Theologiae respectu aliarum contemplationum, non

non vero respectu unius gradus ad aliud intra eam. E sic ista contemplatio infusa est suprema omnium iam acquisitæ cum quæm infusarum; ita contemplatio mystica Theologiae acquisitæ omnium acquiratur est suprema.

QVÆSTIO IV.

Quomodo mysteria Theologiae, seu fidei, ut contemplantur in mystica Theologia, dicuntur simplicita, absoluta, & immutabilia?

Mysteria fidei, ut mysterium Trinitatis, & ea, quæ ad Divinitatem pertinent, quando contemplatur per affirmationem, quodammodo vestuntur vel symbolis & metaphoris integrumentis, ut cùm DEUM concipiatur ut sole, ut lucem, ut nebula, &c. vel perfectionibus cognitiis ex creatis, quæ licet in DEO sint verè & propriè, non tamen ut eas concipiatur ad modum creatarum. Unde mysteria sic cognita non concipiuntur ut simplicita, sed ut compositum ex eo quod late sub illis imaginib⁹ creatis, & ex eo quod qualib⁹ perfectio crea⁹ semper habet aliquam compositionem, vel ex materia & forma vel ex subiecto & accidente, vel ex potentia & actu, vel deinde ex essentia, & existentia, quam quidem compunctionem involvit concep⁹ us, quem formamus de divinis per similitudinem ad creatam. Item non concipiuntur ut absolute, sed vel per respectum ad creature, vel ut implicant illis. Nec etiam ut immutabilita, cum quia conceptus illius potest variari de uno in alium, si cognoscatur DEUS jam ut lux, jam ut nebula, vel jam ut sapientia, jam ut justus, jam ut misericors: cum quia concipiatur ad modum rerum mutabilium, quales sunt omnes res creatæ. Licet sim ut cognoscamus confundere DEUM aliter se habeat, & esse infinite super exceedingem, & nec compositum, nec replectivum, nec mirabilem.

Sit ergo conclusio, quatenus concipiimus DEUM per remotionem, & conemplatur eum in caligine, concipiut ut quid simplex, sine praedictis compositionibus, ut quid absolute, & veluti nudum à conceptibus creatarum, & ut quid immutabile, siquidem sine conceptu mutabilium, sed conceptus omnino simplici & invariabilis. Und D. Maximus in explicatione hujus loci, ai⁹, simplicita, & absolute sunt, que nude, licet sunt, sine symbolis integrumentis, & sine parabolis in intelliguntur & videntur. Itaque absolute dicit ea, quæ non per nominum explicationem, sed notionum cessatione, & absolute percipiuntur, &c.

Objetio. Objetio primò est D. Dionysio de cœlesti Hierarchia, cap. 1. fieri non potest ut alter radius divinus nobis illucescat, nisi factorum varietate operimentorum obvelatus, &c. Unde D. Thomas 1. p. q. 1. art. 9. infect convenientius esse faciat Scriptura tradere divina sub similitudine corporalium, quia est naturale homini, ut per sensibilitatem intelligibilis veniat.

Respondet Dionysius Carthusian. in questione myst. D. Dionylium hic esse intelligendum, quantum ad primam informationem intellectus, juxta quod Philoponus ait, intelligentem oportetphantasmata speculari. Sed hoc locum non habent in mystica Theologia, ut clare, & expressè docet idemmet S. Dionysius verbis infra referendis in

boc capite, verbo ter verò, & charte Timothæ, &c. D. Thomas vero loquitur de metaphori Scripturæ, & rationem reddit, quia omnis nostra cognitio à sensu initium habet, quod minimè impugnat conclusionem nostram. Imo quest. 88. art. 2. ad 2. ait, de superioribus rebus in scientiis maxime tradatur per viam remotionis, ne per negationē imperfectionum inferiorum. Dicendum ergo est, facta velamina, seu similitudines sensibilium, quibus divina obvelantur, intervire ad contemplationem per affirmationem, non veò ad illam, quæ est per negationem, qualis est mystica Theologia.

Objetio secundò, omnis cognitio, quæ est per conversionem ad phantasmatum, est per similitudines sensibilium; sed nulla contemplatio hujus vitæ datur sine conversione adphantasma: ergo nulla datur, quæ non sit in similitudine sensibiliom. Solatio hujus argumenti penderet ex sequenti quæstione celesti admodum inter mysticos.

QVÆSTIO V.

Vtrum contemplatio mystica Theologiae, vel aliqua contemplatio via fiat sine conversione ad phantasmatum?

Negativam partem tenent plures tam Scholastici, quam mystici, eamque sequuntur ex sententiis nostris V.P. Joannes à JESU MARIA cap. 6. myst. Theolog. Imo R.P. Philippus à SS. Trinitate, dum hanc materiam philosophice tractat, eam legit in summa philosophia quest. 44. art. 5. Dum vero mysticæ, affirmativa sequitur loco infra citando. Et videtur esse D. Thom. 2. 2. quest. 180. art. 5. ad 2. Ubi hoc intelligit non solum de cognitione naturali, sed etiam de illis, quæ per revelationem cognoscimus. Vid. nost. Dominicum Tom. 7. Biblioth. Theolog. lib. 7. fed. 5. cap. 7. & Anton. à Spiritu S. Tract. 3. directori mystici dispe. 3. fed. 8. & seq.

Alii autem non solum afferunt, hoc posse fieri, & de facto contingere in contemplatione supernaturali, & divina, sed etiam in contemplatione naturali rerum abstractarum, pro quæ sententia nost. Thomas à JESU de contemplat. lib. 5. cap. 1. citat Philoponum lib. 2. de anima cap. 14. & lib. 3. tex. 30. Thianensem ad tex. 39. Toleronum quest. 21. Valencianum i. Tom. diff. 6. quest. 1. panct. 3. & alios, licet ipse quoad contemplationem naturalem non videatur illis assentiri.

Dicendum tamen est, licet ordinari loquendo, & secundum communem naturam ordinent, etiam in contemplatione supernaturali, quæ fit modo nostro humano, non debet cognitio intellectus sine operatione phantasie, & dependens ab imaginatione, posse tamen dari, & de facto datum in virtute perfectissimis contemplationem adeo elevatum supra nostrum modum humanum, quæ nullo modo dependeat à phantasmatibus, & fiat sine conversione ad illa, vel totaliter, vel aliquando in imperceptibiliter, ut vix cognoscit possit talis conversio, quæ à mysticis dicitur contemplatio pura, & ponitur pro primo gradu Theologæ mysticæ, & in secundo & tertio gradu perfectius hæc puritas invenitur. Prima pars hujus conclusionis de contemplatione naturali, & etiam supernaturali ordinaria probatur rationibus primæ sententia, quæ in objectionibus afferuntur.

Secunda pars conciliorum de contemplatione et extraordinaris & elevissimis, qualis est mystica Theologia, sicut in secundo & tertio gradu, est plurimum Doctorum tam scholasticorum qd am mysticorum, quos sequuntur Thomas à TESU lapta citatus de contemplat. lib. 5. cap. 1. 2. & 3. Anton. à Spiritu S. loco supradicit. sect. 9. Phillipus à SS. Trini ate in summa mystic. Theolog. part. 2. tract. 3. discurs. 2. art. 2. Et pro illa citatur D. Augustin. tract. 102. in 10 ann. & lib. 1. 2. sup. Genes. ad lit. ubi cap. 3. 5. 6. 12. 24. & 26. Hoc expresse docet D. Bonavent. itiner. 5. eternit. atq. dist. 4. art. 2. & 3. S. Bern. serm. 35. & 52. in Cant. Hugo de S. Vict. lib. 2. de anim. cap. 20. Dionysius Carthus. pluribus in locis, & specialiter eam probat etiam ex mente D. Thom. in Comment. ar. mystic. Theol. art. 2. & alijs plures, quos laudat, & sequitur nost. Nicotaius à JESU MARIA in sua Etia. Theologica phrasum mysticarum. B. P. Joan. à Cruce p. 2. cap. 3. §. 3. Pro eaque sententia supponit eundem B. P. Joannem à Cruce §. 1. & sequentem.

Probat autem primò auctoritate D. Thomae in Epist. Pauli 2. ad Cor. 12. sect. 1. ubi dicit, visionem intellectuatem fieri sine similitudinibus corporibus: & quidem si aliquis videret intelligibilia non per sensibilitatem, nec perphantasmata, sic esset raptus ad tertium celum, id est, celum spirituale animae, de quo loquitur Augustinus, quem sequitur. Item de verit. q. 13. art. 2. dicit, species intelligibilis à DEO infundi sine ullo phantasmatum consilio, quomodo per species infusas fit aliquando revelatio prophetica juxta eundem S. Doctorem 2. 2. quest. 17. 3. Item in 3. dist. 34. quest. 1. art. 4. docet qd in ita vita præsentia debent removiri omnia phantasmata ad perfectam DEI contemplationem affluendam, juxta Dionysium cap. 1. de mystic. Theolog.

Probatur secundò, quia qui angelicè vivunt in terra, contentaneum est, ut etiam angelicè contemplentur divina. Confirmatur primò ex Dionysi Carthus. Si anima in hac vita non potest aliquid intelligere sine conversione adphantasma, non poterit naturali ratione probari immortalitas animæ: nam iuxta Philosophum in libro de anima, si anima rationalis in hac vita non habet aliquam operationem liberam, ac separatam a corpore, non potest extra corpus subsistere. Confirmatur secundò. Nam licet in rapiu sensuum extenorium ad visionem imaginariam non collatur imaginatio in rapiu, seu in aliena ratione sensuum extenorium, & in eternum ad visionem intellectualem, cella omnis operatio sensibilis; quod D. Thom. quest. 13. de verit. art. 2. ad 9. facetur, & explicatur, adducens exemplum in ecclasi ad Amorem, dicitur Genes. 2. inglossa. Et ideo admittit visionem divinæ essentie in via per modum transiuntis in rapiu, quia tunc quodammodo moritur & abstrahit a sensibus, & ab operationibusphantasia, de quo loquitur 1. part. quest. 12. art. 11. ad 2. & 2. 2. quest. 17. 5. art. 3. Ergo latet in rapiu ut lenient fieri ita contemplationes mysticae Theologie, non potest negari contemplatio pura, sine interventionephantasiae.

Probatur tertio à nostro Thoma à JESU loco supra citato, dicente hoc posse contingere non tantum in rapiu, sed manente libera imaginatione, quia saepe experiuntur vii sancti, dum mens etiam coelestia contemplatur, imaginationem non solum in diversa divagari, sed etiam in objecta valde opposita illis, quæ intellectus contempla-

tur, ut fateatur D. Gregor. lib. 10. moral. cap. 8. in quibus (ut ipse ait) celum simul atque infernum conjunguntur. Qd enim experit ait S. M. N. TERESA, ut pluribus in locis de imaginatione & memoria sensibili conqueritur: ego tene non concurrit imaginatio ad contemplationem; immo potius perturbat. Potest ergo etiam sine ista imaginatione evagatione fieri praedicta contemplatio pura, extra rapum sine totali, vel latente imperceptibili conversione adphantasma, quod à mysticis appellatur silentium potentiarum, dum silentio strepiti imaginationis, & silentium mentis in DEO desigit, quod quidem brevissime soleat venire, & ut dicit Hugo de S. Victor. lib. 2. de ani. ma cap. 20. tunc fit silentium in celo quam dimidiat hora.

Unde ad locum D. Thomæ in principio adduximus, & ad alia continua, ubi negat posse dari arg. hanc puram cognitionem, responderemus, vel hoc merci qui de cognitione naturali, de qua solum loquitur Philosopher, vel de super naturali ordinaria, que fit nostro modo humano, non tam de extraordinaria, & elevata supra nos modum humanum; & ut ipse ait 1. p. q. 12. art. 11. ad 2. Sicut Deus miraculose aliquid supernaturale in rebus corporis operatur, ita etiam & supernaturale, & præcer communem ordinem mentis aliquorum in hac carne viventium, sed non sensibus carnis uterum, usque ad rationem suæ essentie elevavit.

Sicut enim obiectus locum D. Dionysii questione praecedenti propositum in prima obiectione iudicata bene ei responsum est. Quia autem solent affecti in probationem dependere intellectus ab operationephantasia ex auctoritate Philosophi, & experientia in phantasticis & sensibus, in quibus latetphantasia impedit plus in intellectu, immo in quoconque intelligenti deprehenditur formam idiomam corporis, sive illud, quod intelligitur in corpore, sive spirituale, & ratione deinceps ex aliqual dependentia anima rationalis a corpore pro hoc statu, &c. Omnia debent intelligi de cognitione naturali, & ad summum de supernaturali ordinaria secundum nostrum modum humanum, ex quo nihil inferi contra nos.

Obiectus secundò, ideo in Beatis etiam post resurrectionem non datur conversio adphantasmata, quia in illis anima perfecte dominatur corpori, ut docet D. Thom. 3. part. qu. 11. art. 2. Unde etiam Christus Dominus poterat intelligere, vel convertendo se adphantasmata, vel sine tali conversione, quia dum erat in mundo, era simul comprehensor & viator, ut ibidem docet S. Doctor. Sic ut converti in damnatis etiam post resurrectionem, intellectio pendebat à conversione adphantasmata, cum eorum animæ maximè labijantur corpori. Imo etiam Adam in sua innocentia, cum haberet species infusas rerum, & cum anima dominaret corpori (falem ut nbi heret in corpore, quod anima advenire faretur,) non poterat intelligere sine conversione adphantasmata, quia non ita perfecte dominabatur corpori, sicut Berini, in quibus corpus per dotes glorie redditus spirituale, ergo à fuisse in nobis pro hoc statu, ut quo anima neuro modo dominaret corpori, non potest dari intellectio sine tali conversione. Respondeatur, quidquid sit de Adamo (probabile est, posuisse cognoscere in illo statu sine conversione adphantasmata per species infusas, quas habuit in sua productione) non est contra nos.

Loquimur enim de contemplatione supernaturali elevissima, in qua DEUS non adstringit ut modo connaturali nostro operandi, sed potest elevare intellectum, & ita informare per species etiamissimas, ut nullo modo indigatphantasmatis, immo convenientius removetur pro tunc talis conve[n]tio[n]e, ne impediat paritatem & perfectionem contemplationis objecti representanti.

Objec[t]a tertio ex Aristotele 3. de anima, phantasmata comparantur ad animam intellectivam humanam, sicut colores ad visum. Sed potentia viviva non potest exire in actu, nisi convertendo se ad phantasmata. Responde[re] D. Thom. ad hoc argumentum (quod etiam militat contra illud, quod docet de anima Christi, que per scientiam indicat poterat cognoscere finti conversione 3. part. q[uo]d. 11. art. 2. ad 1.) exemplum A. isto[rum] non tenere in omnibus, sicut enim convenienter in hoc, quod aperte utraq[ue] potentia, scilicet vivis colores, intellectiva species intelligibiles, quas accipit a phantasmatis, & pro hac vita etiam in phantasmatis, finis tamen intellectiva non est cognoscere phantasmata, sed species; unde licet vivis nihil cognoscatur ab aliis colorib[us], intellectus tamen secundum aliquem statum potest cognoscere finti phantasmata, non tamen sine specie intelligibili. Similiter ergo responderetur, exemplum non tenere in cognitione valde supernaturali & elevata, etiam pro hoc statu, cum species non sint receper[te] a phantasmatis, neque phantasmata conducant, sed impediunt potius perfectionem cognitionis divinorum.

Incidentia dubii resolutionis. Sed quæreris utrum ita contemplatio, quæ est absque predicta conversione, necessario ha[bit]a per species supernaturales infusa[re]. Respondent Autores nostra sententia, hoc tripliciter posse fieri, vel per infusionem aliquas lumines ex ratione diuinorum in infusione specierum, vel per coordinatum speciem præhabitarum, vel etiam per infusionem specierum. De quo vide[re] postea est notis Philosophi à SS. Trinitate in summa mystic. Theolog. locc. supra citato.

Si rursus quereras utrum in contemplatione supernaturali, quæ est secundum humana[m] modum, inveniatur etiam aliquando deparatio a phantasmatis, & a discursu intellectus? Respondeo, in qualibet ex illis contemplationibus, quæ sunt humana modo, dari quatenus denotionem a discursu: quia h[ab]et temp[us] in illis ceteris, cum tamen ad contemplationem pervenimus, cessat discursus, & succedit simplex veritatis in uno, in qua confitit contemplatio. De quo D. Thom. 2. 2. q[uo]d. 1. art. 6. ubi communiter Exponentes, & iuxta ceteros op[er]ari Suar. lib. 2. de oratione cap. 10.

Quo[rum] vero attinet ad phantasmata, & formas imaginaria, dicendum est, quod in illa contemplatione, quæ fit per remotionem, non conceptio DEUS, vel res spirituales sub aliqua imaginis aut forma corporeis, requiriunt sicutem copertura phantasmata ad repræsentandas illas formas, & imagines corporeas, quæ a DEO removentur, dum removentur, ut docet D. Thom. 1. part. qu. 84. art. 7. ad 3. quod bene explicat notis. Non collatis à JESU MARIA in sua sapientia Elucidatione Theologica 2. part. cap. 3. §. 1. Quia vero intellectus in ipsa contemplatione negativa, in qua ponitur dicendum est non cognoscere, venit ad

quamdam oblitim nostram DEI, ut supereminentis, incomprehensibilis, & excedentis omnem cognitionem nostram, tunc aliqua cooperatiophantasmatis debet intrahere, licet non ha sit perceptibilis, sicut est, quando cognoscitur Deus per affirmationem. Et quia de istis cognitionibus lepenobis loquendum est, operis premium erit aliquis questiones de variis DEI cognitionibus hic apponere. Sit igitur

QVÆSTIO VI.

An & quomodo DEUS possit a nobis naturaliter cognoscitur?

Cognitio
rum quid-
ditatis an-
re
& quod
an est di-
ferentia
& pro-
prietatis
declarati-
tur.

Cognitio nostri intellectus, vel est quidditatis, vel quoad an. Cognitio quoad an est, dicitur illa, qua cognoscitur aliquid esse in rerum natura, licet non cognoscatur expressè, & distincte quodquid est. Cognitio vero quidditatis, vel illa, qua cognoscitur clarè & distinctè cosa rei existentia usque ad ultimum gradum, & differentiam, faciens secundum genus proximum, & differentiam ultimam: in quo differt cognitio quidditatis propriè dicta a cognitione quidditatis (ut teneat communiter Autores contra Scotum) quia ut cognoscatur ivercumque quidditas rei, sufficiat cognoscere saltem confusè quodcumque eius essentiale prædicatum, quod non sufficit ad cognitionem quidditatis in proprio dictam.

Rursus cognitio quidditatis, vel est esse abstractiva, vel intuitiva, vel comprimitiva. Abstractiva dicitur cognitio simplicis intelligentia, quia est cognitio essentiæ, abstrahendo ab eius existentia, ac proinde non cognoscendo illam ut presentem est. Intuitiva appellatur cognitio visionis, quia est notitia rei, ut existens, & praesens est, ad quod requiriunt, quod res non cognoscatur in alio cogito, sed in se per propriam essentiam, aut per propriam speciem, si illam habuerit. Comprimitiva denique est illa, qua res tantum, & iam perfectè cognoscitur, quantum ipsa cognoscibilis est, ita ut cognoscatur omnes ipsius causas, tam interioras, quam exterioras, omnes etiam eius potentias, proprietates, & perfectiones, ac promulgatio quod cognoscatur tota, & coaltere. Hoc supposito,

Deus ne-
quit cog-
nosci cō-
prehensive,
nec natu-
raliter,
nec super-
naturali-
ter nec
naturali-
ter cognos-
ci[us] intui-
tive.

Sit conclusio, DEUS non potest cognoscari comprehendens ab uno intellectu creato, sive naturaliter, sive supernaturaliter. Secundò. Non potest naturaliter cognosci intuitivè. Tertio. Nec etiam abstractiva cognitione propriè quidditativa. Quarto. DEUS quæcumus unus potest cognoscari, quālibet cognitione quidditatis confusa & imperfecta, quæ solum imprædictu[m] dicitur quidditatis. Quinto. DEUS quæcumus unus potest naturaliter cognosci quoad an est evidenter, & per demonstracionem. Sexto. DEUS quæcumus Trinus, seu myste rum Trinitatis modo potest naturaliter cognosci, etiam quod an est.

Quomodo
cognoscē
valeat
abstracti-
ve, &
quatenus
primus quia omnis cognitio, quam naturaliter ha-
bitus.

Prima pars concordans est de fide, ut tenet communiter Thomista contra Valquez ad 1. part. D. Thom. q[uo]d. 12. art. 7. Nec est cur immo[r]temur in probatione illius. Secunda pars de cognitione intuitiva est, nam est de fide, de qua Thomista ad dictam questionem art. 4.

Tertia pars de cognitione abstractiva quidditativa est communis hominum, & probatur primus quia omnis cognitio, quam naturaliter ha-

bitus

*q. naturalis
Trinus
nullo modo
naturaliter
cognoscit
potest.*

bemus de DEO in hac vita, est per effectus: sed nullus effectus potest DEUM adaequa esse representare, eo modo, qui requiritur ad cognitionem quidditativam, ergo. Secundum, Quia praedicata, quae de DEO cognoscimus, vel sunt negativa, ut esse infinitum, immensum, &c. per quorum conceptus negativos possumus cognoscitur id, quod Deus non est, quam id quod est: vel sunt relativa ad creaturas, ut esse Creatorem, & haec solum dicunt de formaliter denominationem extrinsecam, vel relationem rationis, quae sunt extra essentiam DEI: vel sunt positiva, & absoluta; at ista a nobis confusa nimis cognoscitur (ut esse summam sapientem) autem cum adjuncta negatione imperfectionis, quam in creaturis solent habere, ut esse sapientem infinitum, &c. Tertius, Quia existentia est de essentiā DEI; quae est per se prima ratio, qua Deus intelligatur; ergo non potest cognitio quidditativa terminari ad essentiam DEI, quin terminetur ad existētiū iam, & quod ipsa existentia moveat per se primū intellectum ad cognitionem, ergo non potest esse quidditativa, quoniam si intuitiva.

Quarta pars de cognitione quidditatis, quae impropiè dicitur quidditativa, Probatur, quia de DEO cognoscimus plura praedicata essentia; scilicet, esse ens increatum, actum putum, omnipotentem, summam sapientem, immensem, &c. quae tamen confusè solum cognoscimus, ut supra diximus, quae licet sufficiat ad aliqualem cognitionem quidditatis, non ad propriè quidditativam.

Quinta pars de cognitione quoad an est, est ad eō certa, ut contraria opinio ad minus judicetur temera īa. Imò aliqui dicant, hanc propositionem Deus est, ita esse per se notam, non solum secundum se, sed etiam viatoribus, ut demonstratione non indigeat, sed sola explicatio remittetur. Nos tamen dicimus cum D. Thom. 1. p. quest. 2. art. 1. Et communis sententia illam propositionem esse quidem per se notam secundum se, quia praedicata est de essentiā subjecti, non tamen esse per se notam quoad nos, quia non cognoscimus de DEO quid sit, ac proinde indigemus ratione aliquid ad assensum illius.

Est autem propositio naturaliter demonstrabilis, quomodo Philosophi etiam gentiles hoc demonstrant, vel ex motibus physicis, puta motu celorum, quod enim moveatur, ab alio moveatur, unde deveniendum est ad aliquem Motorem immobilem, vel ex ente creato & causato. Quod enim causatur, ab alio causatur, usque dum veniamus ad aliquam primam causam non causatam: vel ex omni collectione causarum productarum, quae quidem collectio non est causata ab aliqua causa causata, hæc enim includitur in illa collectione, & est causa sui plus: ergo ab aliqua causa non causatur, & independente, que est Deus. Similiter probatur naturaliter & evidenter hanc primam causam esse unicam tantum, & plures habere perfectiones tam positivas quam negativas. De quo Philosophi in Metaphysica, & Thomista in 1. part. D. Thome.

Sexta & ultima pars de cognitione Trinitatis naturaliter etiam quoad an est, est communis sententia Thomistarum cum D. Thoma 1. part. quest. 32. art. 1. & ratio est, quia homo non potest deus naturaliter DEUM cognoscere nisi in creaturis; DEUS autem in creaturas non influit ut Trinus, sed ut unus, virtus enim & potentia DEI est una, & communis tribus divinis Personis. Unde ait

D. Thomas, qui rationibus naturalibus nescit probare hoc mysterium, duplice derogat fidei; primum quantum ad dignitatem fidei, quæ est de rebus invisibilibus; secundum quantum ad utilitatem trahendios ad fidem, per rationes enim non cogentes ceder et in irrationem infidelium.

Objectiones contra omnes partes conclusio, nisi consilium omittimus, tum quia facile ex predictis solventur, tum, quia à Scholasticis afferuntur, & solvuntur in locis citatis.

Q V A E S T I O VII.

Quomodo DEVS tam ut Vnu, quam ut Trinus possit luce supernaturale in hac vita cognosci?

Supponimus ex fide DEUM in parte cognitionis à Beatis per intellectum elevatum lumine Deum à gloria, non quidem comprehensivè, sed quidditativè & intuitive, de quo Thomista cum D. Thom. in 1. part. quest. 12. Supponimus etiam posse dari miraculo, & per modum transeuntis etiam cognitionem claram DEI quidditativam, & intuitivam in hac vita, ut de visione Mosis, & Antolini Pauli teneat. D. Thom. 1. part. quest. 12. art. 11. ad 2. ter India & 2. 2. quest. 175. art. 3. Hoc autem dicimus non posse fieri, nisi in captiuo, quod secundum Agathinum gaudi est quodammodo mori, cum si aversio & alienatio a corporeis sensibus.

Extra vero visionem beatam potest DEUS ut unus, & ut Trinus pluribus modis supernaturali. Quartus cognosci. Primum, e idem e, non quidem ev. modo probatoria ejus in se ipso, sed evidenter in attestante, testi Dei Secundum, certissimum, sed inevidenter, & obsecundum in hac vita per fidem, per aliquod lumen superadditum, ut in luminis nemptie doni sapientiae & intellectus, majoris magnitudinis & claritudinis & claritatis ex parte cognoscens, sed non semper inevidenter, & obscurè & hoc tripliciter, naturaliter affirmando de DEO per actiones positivas testis simpliciter & simplices, vel removendo ab eo omnes misticæ perfectiones, vel denique devenerendo ad aliquem conceptum confusum DEI tanquam supercedentem omnem perfectionem. Quartus, per aliquod lumen transiens, & superiorius donis, quo (adiecta experientia voluntatis) perfectiori & clariori modo, quo potest in hac vita, infra visionem beatam, cognoscatur.

Conclusio quoad primam partem, quod non detur talis cognitio e videns DEI in se ipso, neque ut unus, neque ut Trinus est communis Thomistarum in 1. part. D. Thom. quest. 32. art. 1. Probatur primo, quia cognitione evidentiā in se ipsa non potest haberi, nisi per ipsam in essentiam rei intellegibili, et unitam intellectui, vel per speciem intelligentibilem quidditativem, & adequare ea representantem; sed DEUS nec ut unus, nec ut Trinus potest sic ad eam uniti intellectui extra visionem beatam; nec potest dari species illum sic quidditativem representans, ut statim dicetur, ergo, &c. Probatur secundo, quia si fore possibilis talis cognitione evidentiā fuisset in Christo, sed in illo non fuit, nisi per scientiam beatam, ut docet D. Th. 3. p. q. 11. art. 1. ergo, &c.

De cognitione autem evidentiā in attestante non est dubium, quia cum ad istam solum requiratur, quod evidenter, & certè cognoscatur DEUS esse infallibilem in revelando, & ipsum esse qui revelat, quomodo Propheta, & multi alii

Sap.

Sancti cognoverunt mysteria divina in hac vita quoad an est.

Secunda pars de cognitione in evidenti, & obscura per fidem quoad an est, de fide est, de qua latè Doctores in materia de fide ad 2.2. D. Thom. quæf. 1. &c.

Tertia pars de cognitione per aliquod lumen supernaturale donorum superadditum fidei, vel sicut in aliis gratis datæ communiter recipiuntur, hoc enim est officium donorum Spiritus sancti, maxime intellectus sapientie, & scientie; nam per donum intellectus penetrantur credibilita per fidem; per donum sapientie judicatur de illis per altissimas causas; per donum scientie per causas inferiores; concurrentque ad contemplationem, quæ principalius dicitur actus doni sapientie; per quod intellectus illi stratus cognoscit perfectius & clarius, imo & dulcius res divinas creditas per fidem; que quidem tribuit actu certitudinem, dona autem manifestationem, & claritatem, infra tamen evidenti, qua referatur pro patria. Dixa, vel alius gratis datæ, quia potest contemplatio ab illa eniam procedere; si enim quis certus est, quod contemplatio sui procedat à donis, certus etiam est de statu gratiarum, dona enim cum grata infundantur.

Hac igitur contemplatio vel est affirmativa, quando cognoscimus per illam attributa, & perfectiones DEI positiva quoad an est. Vel potest esse negativa, quando removemus à DEO omnem perfectionem possumus, eo quod non sunt in illo eo modo, quo illas concipiuntur in hac vita, & iā conjungimur DEO per intellectum tamquam p. ortus g. o. qui quidem modus cognoscendi DEI per negationem etiam potest fieri per lumen naturale, sed non ita firmiter, & perfectè, quomodo per fidem, & lumen donorum vel denique deveniente peritam negationem ad aliquem conceptum DEI perfectissimum, tanquam objectum nobis incomprehensibile, & omnibus perfectibus infinitum perfectum, omnesque perfectiones à nobis cognitis supergredientes. Ad omnes istas contemplationes inferiorum dona praedita, quibus objecta cognita per fidem obscuram, ut plurimum (a repente, & breviter illuminantur, sicut a fuligine in nocte tenebrosa illuminantur res materiales. Hoc tamen tantum quod ad an est, vel quia est, vel quo ad alias similitudines quid enim DEUS sit, non cognoscitur extra visionem bestam, nisi tantum obscurè, & confusè plus minusve juxta perfectionem luminis.

Quarta dentique pars conclusionis, non est ita communis mysticorum Doctorum licet eum omnes concedant aliquam perfectissimam DEI notitiam, quæ sit velut media inter fidem obscuram, & visionem claram & beatissimam, aliquatenus dicunt hanc maiorem perfectionem cognitionis DEI solum provenire ex g. & experientia voluntatis DEO unita, quæ quidem experientia dulcedimus DEI cum illa cognitione obscuram intellectus, quæ dicitur contemplatio DEI in caligine, componunt utam perfectissimam hanc virtutem contemplationem. Alio vero dicunt prius experientiam, & g. voluntatis etiam in intellectu reuelata clara, em cognitionem provenientem ex aliqua luce transeunte superaddita, quæ quidem sit perfectior, & clarior luce donorum, & quædam participatio luminis gloria, licet deficiens in claritate, ut non excedat limites obscuritatis fidei, multo tamen propinquior visioni DEI

clare omnibus aliis contemplationibus hujus vitæ. Et hanc ultimam expositionem postius sequimus in Catena mystica Carmelitana cum plurimiis Auctoribus nostris, quos ibi et ultimus, verum hoc infra per alias questiones amplius explicabitur.

Contata primam partem est opinio aliquorum extra scholam D. Thomæ, qui admittunt notitiam evidenti Trinitatis in se ipso, extra visionem beatam, tom. quia non repugnat species, quæ repræsentat quidam autem & evidenter DEUM in Trium, quam quidem speciem habent Paulus cum recordaretur se vidisse DEUM unum & trinum; quia sicut cognoscimus evidenter quod an est, DEUM ut unum, ex effectibus naturalibus, ita possimus evidenter cum cognoscere, saltem quod an est, ex effectibus suis in materialibus. Satisfice Respondebit tamen ad primam, ta em speciem argumento repugnare, ut dicimus questione sequenti, species pro consensu remanens in Paulo non erat mystica Trium, trinitatis in se quidditativa, & clara, sed ipsius visionis nomine DEI trini, & unius. Species autem visionis Dei proposita, solum consuevit & indirecte DEUM representat. Ad secundam negatur assumptum, quia effectus supernaturales etiam procedunt à DEO ut uno, cum tres divina Personæ operentur per eamdem potentiam, opera enim DEI ad extra sunt individua.

Objicit præterea cum Bañez, qui negat extra visionem beatam posse nos cognoscere mysticum Trinitatis, & alia divina mysteria evidenter in attestante, hoc est, cognoscendo evidenter DEUM esse, qui revelat talia mysteria: quia non potest cognoscere evidenter, DEUM esse quievit, quia ipse DEUS evidenter cognoscatur. Respondebit negando assumptum, loquendo de cognitione evidenti quod an est, de qua est, quæstio. Si enim in testimonium Trinitatis fieri aliquod miraculum evidet, quod solus Deus potest efficere, puta resurrectio mortui, vel viuis cœciati, evidenter cognoscetur DEUM esse, qui illud attestaretur, quin cognoscetur evidenter DEUS in se ipso. Similiter si DEUS vel per se, vel per Angelum (quod solum potest Angelus facere, ut instrumentum DEI) producat speciem in intellectu, quæ evidenter repræsentat habendum fidem Trinitatis, v.g. Item si in testimonium illius producat in mente aliquem habendum supernaturalem, & nobis illum evidenter ostendat, &c.

Contata secundam partem nullus est Catholicus, qui aliquid objiciat. Soluuo autem obiectum hærenicorum ad Scholasticos pertinet. Quod ad tertiam partem, quidquid potest objici, affectur infra in suo proprio loco, ubi S. Dionysius agit de cognitione DEI per affirmationem, negationem, & excusum.

Contra ultimam partem sententia illi, qui dicunt, mysticam Theologiam propriè & perfectè lumpram confundere in actu voluntatis percipiens g. DEI in intima unione, & nullo modo in actu intellectus; vel quia potest aliqui posse dati actu voluntatis, quin precedat actu intellectus: vel quia etiam si admiratur actu intellectus præcedens, non ideo relularit in illo perfectior cognitione ex perceptione voluntatis, nec illa cognitione pertingeret ad illum perfectissimum gradum Theologie mysticæ. De hac tamen opinione infra nobis erit differendum.

QUAE

QVÆSTIO VIII.

Verum predictæ cognitiones fiant per aliquam speciem creatam representatam DEI?

Supponimus dati in intellectu possibili species naturales non solum representativas universalium, quales sunt illæ, quæ ab intellectu agente producuntur; sed etiam particularium, quæ relatae fuerint ex cognitione ipsorum singularium per conversionem adphantasmata, vel arguitive ab intellectu. Qæ quidem species nimis confusa sunt, & parum de objecto representant, unde necessaria est, quod per laborem discursus in datur veritas rerum.

Aliquando ex ipsiusmet speciebus taliter, vel taliter ordinatis à DEO oritur perfectior cognitio. Aliquando etiam infundit DEUS in intellectu species supernaturales, quæ clarissimè & perfectissimè representant res prout sunt in seipsis, sive sunt substantiae materialis, sive spirituales, sive accidentia, & perfectiones supernaturales: & ideo non indigent discursu, sed per illas simplici intuitu penetratur veritas rerum.

Solet etiam DEUS cum ipsis speciebus intelligibilibus infundit (ut docet D. Bernard. Serm. 41. in Cant.) in ducere aliquando etiam species sensibiles in imaginatione, & phantasia, ut melius & facilius possit homo aliis explicare per figuræ & similitudines, quæ supernaturales cognovit, & ut splendor specierum intelligibilium infundarum magis attemperetur debili captui nostro pro hoc statu.

Quæstur ergo, an dentur aliquæ ex iis species, quæ DEUM aliquo modo representent in aliqua expædiëtis cognitionibus DEI? quam tamen questionem in plura dubia dividemus ob majorem tenui unionis claritatem.

D V B I V M I.

Quanam species inserviant ad cognitionem ordinariam, quam habemus per fidem?

Ad actum fidei supernaturalis concurredit species naturales & acquisitæ, nec est necesse, quod sint supernaturales, & infusa per se. Hæc est communis Thomistarum, quam etiam tenet Valsquez in 1. part. disp. 45. c. 5. Probatur, tum quia DEUS, Trinitas, & alia objecta supernaturalia non cognoscuntur à nobis prout sunt in se, sed per analogiam, & ad instar rerum materialium & naturalium: ut species, quæ per se primò representant res materiales, secundario per quandam assimilationem representant res divinas, supernaturales & spirituales; sed species debent proportionari, & esse ejusdem ordinis cum objecto primario representatione, & non cum secundario: ergo, &c. Tum etiam, quia species propriæ objectorum supernaturalium representant illa ut sunt in se, & non possunt deservire cognitioni fidei, quæ est antignomica.

Tum denique, quia juxta doctrinam D. Thomas perfectio cognitionis saltem judicativa, quando est abstractiva proportionatur lumini, & non speciei 1. part. quæst. 12. art. 3. ad 2. & 2.2. qu.

173. art. 2. & de verit. quæst. 12. art. 7. & quæst. 8. art. 4. ad 5. Cujus ratio est, quæ species, quæ intervallunt apprehensioni v.g. DEI, & Trinitatis sunt naturales, ut pote, quæ non representant DEUM, & Trinitatem ut est in se, sed per similitudinem analogam rerum naturalium; sed istæmet species inserviant ad judicium fidei, quod sit ratus (cum in isto secundo actu nihil de novo representetur, quod in apprehensione non fuerit representatum) & eo solum debent proportionari actu apprehensionis, qui ab illis immediatè procedit, & non actu judicii, qui mediæt & removit.

Objecies primò, species impressa debet propria obiectu, cujus est vicaria, & mediante qua obiectum concurrit ad actum. Secundò, Species impressa debet proportionari specie expresa, seu actu, qui ab illa procedit. Tertiò, quia si DEUS concurrat ad actum fidei cum intellectu, v.g. pueri, qui nondom habet species naturales sufficiens, debet concomitent ei infundere species ad illum actum necessarias: ergo saltem in hoc casu erunt species infusa sine inconvenienti, quod tertimus in secunda probacione.

Respondeatur ad primam, distinguendo, debet proportionari cum objecto primario concedit, cum secundario neg. Primarium enim quod representant, est aliqua res materialis & naturalis, ut dictum est. Ad secundam etiam respondit distinguendo, debet proportionari actu, qui immediatè ab illa procedit, qualis est apprehensionis concedit actu, qui mediæt & removit, quale est judicium fidei, neg. Ad tertiam responderetur in illa suppositione, quod DEUS velit concurrere cum intellectu, nondom habente species, & proinde illas infunderet, tales species fore infra las per accidens, & solam quod modum productionis supernaturalis, cum deberent representare res materiales, sufficiente, quæ fuissent acquisitæ. Si autem DEUS infundere species per se infra las, seu simpliciter supernaturales representantes proinde obiectum sicut in est, non essent aptæ ad judicium fidei obcurse, sed scientias infusa, & evidentis.

D V B I V M II.

Quanam species requirantur ad cognitionem DEI evidentem in attestante?

Conclusio. Aliquando sufficiunt species naturales, & acquisitæ, ut dictum est de actu fidei, aliquando requiruntur species supernaturales & infusa. Probatur quod primam partem, quia cognition evidens in attestante (ut diximus quæst. 7. Non est cognition DEI prout est in se, sed tantum quod sit DEUS ille, qui revelat; sed hoc potest fieri, vel impediendo hafestationem intellectus, vel per aliquod miraculum, quod potest cognosci per solas species naturales & acquisitæ, &c. Probatur minor, quia in testimonium, quod DEUS sit, quiloquitur, potest addi cires rectio alicuius mortui, vel largitio viuis cæco nato; sed ad cognoscendum hominem esse mortuum, sufficiunt species naturalis cadaveris examinationis, & sepultri, vel fortè jam ad ossa resolutionis: & ad cognoscendum jam esse vivum, tamen sufficient species naturales loquentis & le moventis, &c. Similiter de cæco nato, & de viuis ei divinitus collato, & maximè, si sit idemmet refugens & videns, cui DEUS attestaretur: & ex alia parte

D V B I V M III.

evidenter constat hoc non posse naturaliter fieri:
ergo, &c.

Quare secundam partem probatur, quia in predictorum testimonium potest DEUS infunde te habitus supernaturales, & evidenter mihi ostendere ipsos habitus supernaturales, quos infundit v.g. fidem, gratiam & dona: sed ex suppositione quod DEUS velut hoc modo a testis loquenter requiri ut infusio specierum talium habituum, quae necessarij debent esse supernaturales & infuse per se, cum non possint naturaliter produci, & acquiri: nec species naturales, & acquisitiones possunt habitus illos claram representare: ergo, &c.

Objecies, DEUS non potest cognoscitur quo ad ait, quin aliquo modo cognoscitur quoad quid est, iuxta doctrinam D. Thomæ in Boetianum de Trinitate & Aristotelis 1. physiorum, sed non potest dari species, per quam DEUS cognoscatur evidenter quod quid est: ergo nec species, qua cognoscatur evidenter quod an est. Respondetur, hoc argumentum vel nihil probare, vel nimium; quia non potest negari DEUM quod an est, posse etiam naturaliter cognoscere, ut diximus quod est. & supernaturaler evidenter in attestatione, ut diximus quod est. Unde solum sequitur ex eo, quod DEUS cognoscatur vel evidenter, vel inevidenter quod an est, cognoscitur etiam aliquo modo quod quid est, nempe confusus & imperfectus, sic ut eum cognoscimus ex species rerum sensibilium. Aliud enim est cognoscere evidenter attestationem esse DEI, aliud cognoscere evidenter ipsum DEUM, qui attestatur; illud enim est solum evidenter attestationis, hos autem est evidenter DEI. Sic etiam in nubilo videamus lucem, & ex ea cognoscimus evidenter esse solem in nostro hemisphario, licet non videamus solem ipsum in se.

Si obiter queras, an quando DEUM cognoscimus ex species rerum sensibilium, formemus proprium conceptum DEI, & an sit simplex vel complexus? respondeo, duplum conceptum formari, unum ipsum rei sensibilis propriatio representativa per speciem, alterum confusum & respectivum, quo cognoscitur DEUS tanquam quid simile aliquo modo illi est, v.g. soli, vel luci, vel nebulæ, sed infinitè eam excedens. Qui quidem concepsus proprius est DEI, cum non possit alteri accommodari: ex qua cognitione remanent etiam species in intellectu, quibus possumus usi, quios DEUM intelligere volumus.

Iste autem concepsus, quem de DEO formamus, solet esse complexus, seu mixtus ex negativo & positivo, vel ex relativo & absoluto, ut bene advertit Molina 1. part. quod est. 1. art. 1. ad 2. Licet non recte asserta, omnem conceptum DEI esse hujusmodi: potest enim multoties esse simplex, ut docet Fonseca, & Suarius, quia DEUS vox simplici significatur a nobis, & cum voces sint signa conceptum; datur etiam conceptus simplex, qui DEUM confusè representat, sicut significatur vox illa: quem quidem conceptum possumus efformare ex predictis conceptibus complexis.

Vtrumper solas predictas species naturales, & sine novo lumine in suo, præterquam fidei, posse DEUS cognoscere, & mysteria divina majori claritate, & certitudine, quam ordinaria ipsius fidei

Conclusio. Potest DEUS ita specialiter applicare, vivificate, & adjuvare lumen fidei, ut sine novo alio lumine superaddito, nec aliis speciesbus, præterquam acquisitis, possimus ipsum DEUM, & mysteria divina majori claritate, & certitudine cognoscere, quam antea cum ipsomet lumine, & speciesbus, ita ut illa major claritas, & certitudo intelligatur ex parte nostra, & non ipsius fidei. Probatur, quia in hoc nulla datur implicatio; sic enim eadem potentia visiva, aut intellectiva magis roburata, vivificate, & adjuvata potest lumine naturali melius & perfectius cognoscere, etiam habitus fidei perfectiorem elicere auctam habet enī se habitus supernaturalis per modum potentiae proxime ad suos actus.

Dices, certitudo fidei est infallibilis, & simul *Objecit.* est essentia litera obscuræ: ergo non potest augeri eius certitudo, nec eius obscuritas clarescere. Respondeo disting. conseq. ex parte ipsius fidei conced. ex parte nostra neg. Nam ex parte subjecti, seu intellectus non solum potest illa certitudo augeri per maiorem radicationem habitus, sed per exclusionem duritie cordis, & hesitationis intellectus: sicut attenuata nebula aetris, vel oculorum augitor nobis claritas solis, quin ipsa augatur in se ipso. Similiter obscuritas fidei non potest tolli, sed tollitur a nobis confusus (pecierum naturalem, quibus divini mysteria per sensibilia cognoscimus, ut melius penetrerent eorumdem congruentias, & rationes, quod magis est tollere, seu minuere obscuritatem rationis, quam fidei).

D V B I V M IV.

Quam species inserviant contemplationis infusa per affirmationem?

Conclusio. Ad contemplationem affirmavam DEI, ad quam ipse concurrebat specialiter auxilio, & motione, & potest provenire ab aliis quo dono Spiritus sancti vel ordinantur species naturales jam praehabita, vel infundantur novæ, & species naturales, in quibus essentia rerum vel materialium, vel spiritualium representantur. Probatur, quia species naturales jam praehabita ita possunt a DEO ordinari, & disponi, ut clarissimi & perfectissimi representent effectus DEI, ex quo & lumine infuso superaddito perfectius etiam penetrerent divinas perfectiones contemplandæ.

Deinde per species supernaturales representantes essentias rerum, sive materialium, sive spiritualium, puta animalium, vel Angelorum, aut etiam habituum supernaturalium, nempè gratia, fidei, spei, &c. clarissimi & simplicius cognoscit intellectus, nec indiget discursu, & labore ad investigandam veritatem, sicut indiget utendo species naturalibus, quae sunt nimis confusæ. Ex illarum igitur rerum cognitione, ut pote effectuum DEI perfectiorum, & clarissimi cognitorum, possimus devenire in perfectiorē cognitionē DEI

S

quam

quam ex cognitione sensibiliam, & melius penetrare perfectiones ejus, quamvis semper confusè. Videatur D. Thom. i. p. q. 12. art. 13.

Objection. Si objicias primò, species representantes essentias rerum materialium, vel substantiarum spiritualium non possunt esse supernaturales, siquidem naturæ representantes sunt naturales. Secundò, non melius cognosci DEUM per istas species rerum spiritualium, quam per naturales aliquarum rerum materialium, quia ut ait Dionysius de divin. Nom. c. 4. radius solaris maximè habet similitudinem divinae bonitatis. Respondeur ad

Respond. primam, quamvis illæ species non sint supernaturales per ordinem ad objectum representatum, esse tamen supernaturales per ordinem ad subjectum, seu intellectum, quia sunt illi indebet, saltem pro hoc statu; & similiter cognitionis talium essentiarum inde procedens. Ad secundam negatur assumptum. Ad S. Dionysium respondeat D. Thom. i. p. q. 9. 3. art. 2. ad 2. assimilare radium latorem divinae bonitati quantum ad causitatem, non autem secundum dignitatem nature. Unde ibi in corpore animali dicit assimilari creaturas Deo: Primò secundum quod s. n. Secundo, quatenus vivunt. Tertio, quatenus in eligantur; quo in creaturis nihil est proprium DEO, in sole intellectuales creature proprie loquendo sunt ad imaginem DEI. Ac proinde perfectias ex illis cognoscuntur, quam ex materialibus.

D V B I V M V.

Vtrum ad contemplationem DEI per remotionem, & negationem requiratur aliqua species?

Potest hoc questione procedere, vel de contemplatione acquisita, quia per industriam & diligentiam propriam pervenimus ad contemplationem DEUM in obscuritate & caligini; vel de contemplatione infusa ex speciali auxilio, & donis Spiritus sancti. Rursus contemplatio acquisita per negationem, vel potest fieri, primò per meam negationem cognitionis, dum intellectus removendo a DEO quidquid potest cognoscere, cessat a cognoscendo in illa carnia omnia cognitionum deitatis, innitens tamen, & atque hanc ad illius cognitionem. Secundò advertendo simul platio a se nihil cognoscere, aut cognoscere posse de Deo quicunque & obsecrare, sub qua DEUM proponit. Quartò formando aliquem conceptum super eminentem de DEO, ut quid perfectissimum excedens modis sic omnem cognitionem.

Contingit potest procedere, vel de contemplatione acquisita, quia per industriam & diligentiam propriam pervenimus ad contemplationem DEUM in obscuritate & caligini; vel de contemplatione infusa ex speciali auxilio, & donis Spiritus sancti. Rursus contemplatio acquisita per negationem cognitionis, dum intellectus removendo a DEO quidquid potest cognoscere, cessat a cognoscendo in illa carnia omnia cognitionum deitatis, innitens tamen, & atque hanc ad illius cognitionem. Secundò advertendo simul platio a se nihil cognoscere, aut cognoscere posse de Deo ut in se est. Tertio attendendo ad illam caliginem, per negationem cognitionis, dum intellectus removendo a DEO quidquid potest cognoscere, cessat a cognoscendo in illa carnia omnia cognitionum deitatis, innitens tamen, & atque hanc ad illius cognitionem. Secundò advertendo simul platio a se nihil cognoscere, aut cognoscere posse de Deo ut in se est. Tertio attendendo ad illam caliginem, per negationem cognitionis, dum intellectus removendo a DEO quidquid potest cognoscere, cessat a cognoscendo in illa carnia omnia cognitionum deitatis, innitens tamen, & atque hanc ad illius cognitionem.

Ad meam negationem cognitionis non requiritur aliqua species.

In secundo modo quando simul adveritur se nihil cognoscere de DEO, siue hoc fiat per ipsam,

met cognitionem in se reflexam, siue per aliam, necessaria erit illa species, quia requiredatur ad cognitionem cognitionis, vel ipsam cognitionem cogitata que suppletat vicem species: haec tamen species non est DEI, sed cognitionis DEI, & dum ita cognoscitur, aliquo modo in etiumpur continetur, vel non ita est perfecta, scilicet quando dicitur DEUM attendi sine reflexione.

In tertio modo, dum intellectus attendit ad caliginem illam, quia ut mera carentia non cadit sub objecto intellectus, necessario illam debet cognoscere, vel ad modum, quo cognoscit tenebras naturales ad modum aliquid rei positiva, vel ad modum aliquid magnæ lucis per strigem oculos: quia cognitionis ut patet, per aliquam speciem naturalem debet fieri, que primario representet tale objectum creatum, & secundario referatur ad Deum sic obscurè & confusè representatum.

In quarto modo, dum formamus de DEO aliquem conceptum supereminente mixtum expositivo & negativo, scilicet perfectoris infiniti, incomprehensibilis, incognoscibilis pro hoc statu, &c. necessaria est species, quæ representet illum perfectionem, sicut ad modum creatorum per aliquam speciem naturalem jam acquisitam, adjuncta simul species ad illum conceptum negativum, scilicet infinitatis, aut incomprehensibilitatis eo modo, quo possumus has negativas perfectiones ex creatis cognoscere, quod semper fit sub quadam confusione & ignorantia.

Secunda conclusio. In contemplatione infra in caligine, ad quam possimus elevari per speciale auxilium, & quæ procedit ab aliquo dono Spiritus sancti, omnibus illis quatuor modis potest habere intellectus, sed cum illa cognitione procedat a luce superiori, alioquin etiam modo se habet in illis, & cum minori dependentia aphantamatis: potest enim DEUS vel ordinatus alter species præhabitas, ut perfectius representent, vel infundere species clariores & perfectiores, sum ad melius penetrandam DEUM esse incognoscibilis, sum ad apprehendendam illam caliginem; sum etiam ad formandum conceptum illum perfectionis divinitatis ut infinitæ & incomprehensibilis, quæ quidem species, sicut primario representent perfectionem aliquam creatam illustrarem, & perfectioriem, quam ex industria nostra possumus intelligere, non representabunt Deum, nisi secundario, & imperfectius tamen concurrent ad cognitionem infinitatis, & incomprehensibilitatis, quæ quidem species. Si enim ex multis speciesbus naturalibus & lumine vel naturali, vel fidei, aliquando in amittitur aeternitatem, aut infinitatem, ut multum excedat haec cognitionem, quam ordinariè de illis habemus, quanto magis hoc eveniet, quando DEUS sapienter ordinat præhabitas species, vel novas infundit ad hoc intentionem?

Conclusiones istæ sic explicatae non indigent majori probatione, cum ex terminis ipsius, & ex dictis & dicendis constare videantur. Si tamen objicias primò contra id, quod diximus de primo modo te habendi intellectus: Si in mera carentia cognitionis maneret intellectus suspensus ab opere, præratione, ut nihil cognoscat de Deo, etiam voluntas constat, & ex doctrina Myстicorum, voluntatem in illa contemplatione caliginosa ardenter in Deum fecisti; ergo non potest non intellectus aliquid intelligere. Minimè, quia voluntas non potest amare, quin in intellectus proponat objectum.

Rcp.

Solutio. Resp. distinguo majorem; si intellectus nihil cognoscet de Deo quoad quid, & quod an est. Ceterum, solum quod quid est neg. Unde enim distin-
consequens, non potest non aliquid intelligere: e
falem quod an est, conc. quod ad quid est, neg. I. aque
intellectus dum intendit cognoscere deum quod
quid est, ab eo removet omnem positionem, & de-
nique remanet suspensus in cognoscendo quid
deus sit; sed non desinit cognoscere per fidem,
aut per aliquam aliam lucem, quid est; imo jam
experiencia doctus perfectius cognoscit, quia est
infinitè excedens omnia, quia est incomprehensi-
bilis, & quia inognoscibilis, ut in se est pro hoc
statu: unde voluntas fertur in deum sic ignotum
quod ad quid est, & nonnullum quod ad est, & magis
excitatur amore videndi, & cognoscendi deum.

Objec. 2. Objetio secundum, contra id, quod diximus de
tertio modo. Si intellectus cognoscet illam cali-
ginem, sicut cognoscit tenebras ad thodom rei
positivæ, deciperetur; sed non debet admiri de-
cpcion in intellectu contemplatione ex lumine fi-
dei ergo, &c.

Solutio. Rsp. disting. majorem; si ita judicaret. conced.
si locum apprehenderet, neg. in simplici enim ap-
prehensione non datur deceptio, imo corrigitur
per iudicium fidelis, caliginem illum non esse sicut
apprehendit apprehenditur autem sic, quia non
possimus cognoscere non entia, nisi ad modum
entis. Fides autem non potest tollere ab intellectu
quod est de ipsis essentia, nec facere quod non
ens ut est in se sit objectum illius, illustrat tamen
illum, ne decipiatur in iudicando ea, quia ad fi-
dem pertinent.

Objec. 3. Objetio tertium contra id, quod diximus de
quacummodo, scilicet, quod ad conceptum illum
positivum, in quem soler terminari contemplatio
negativa, sufficiant species naturales. Quia ex
Dionysio Carthusiano in comment. ad Areopagi-
tam de myst. Theol. ad istam contemplationem in-
funduntur species, quae per se primò DEUM res-
pondent immediatè, respondentur questionem res-
tare illam caliginem in
ceptum illum positivum
comprehensibili, pa-
ri modo representant
illuminatores, & per
nosca posse manifestari Deum, nisi loco
accidentem ad cognos-
centib; in quod
cebas natura libet
aliquando ira amar-
it, ut malum receda
ordinarie de illis hab-
erit, quando Deus
in species, vel nou-

sopponat contemplationem in caligine, non alia
requiritur, quia immedia est representans DEUM, sed
qua primarij creaturam, ut diximus questione pri-
ced. Verum quia istam opinionem non sequuntur
Recentiores proportiones suo loco adducen-
das; ideo ex suppositione, quod iste ultimus gradus
Theologiae mysticae consistat principaliter in
aut intellectus, & iste sit adeo perfectus & clarus,
ut communiter dicatur visio DEI, & ita si immo-
diata cognitione DEI, ut non admittat medium
creatuum cognitionis ut quod, sed ad summum speciem
seu medium quo: ut ex S. Dionysii doctrina patet,
restat inquirere, quænam sit ista species, aut quomodo
exerceatur predicta contemplatio?

Conclusio, probabilis valde est sententia, quæ
asserit, ad hanc contemplationem concurrens spe-
ciet creatum, quia DEUM objective & imme-
diata quod an est, & falem secundario aliquo mo-
do quod quid est, confusa tamen, universaliter, &
imperfectè, representat. Hanc ex nostris sequitur
P. Thomas à JESU de contempl. lib. 5. cap. 14. cum
nonnullis, quos citat, ut probabilem etiam admittit
P. Philippus SS. Trinitate in summa myst. Theol.
3. part. tract. 1. disc. 2. art. 1. & falem quod ut possi-
bilis talis species, a fortiori debet admittere, qui
possibilem dicitur speciem creare, quia DEUM
quidditatem representant, prout est in se ipso, ut cum
Aureolo & Scoto tenet S. Thomas in 1. part. lib. 2. c. 13. Valen. t. 1. diff. 1. q. 12. pan. 2. Val. 1. p. 4. diff. 38
c. 2. & ali, quocumque, & impugnant no[n]. Sal-
mantic. tom. 1. tract. 2. diff. 2. dub. 4.

Probatur primo, quia ista contemplatio est adeo
sublimis, clara & perfecta, ut omnes alias ex a-
visionem beatissimam excedat, unde à Mysticis so-
let appellari visione, & ratio immediata intellectus
cum DEO, contactus intellectus cum essentia di-
vina, quæ omnia pertinet, ut nullo objecto median-
te fiat, ac prius quod sit per speciem propriam
DEI, ipsiusque immediata representationem in mo-
do dicto;

Probatur secundum, quia nulla apparet impossibi-
litas hujus species, ut parebit ex solutione a ga-
mentorum. Et omnes rationes, quæ afferuntur à
Thomistis ad probandam impossibilitatem specie-
s, solum militant contra speciem representationis
DEI clarae, perfecte, quidditatis, & intuitivæ; non
tamen contra istam, quæ imperfecte, & confuso
modo quidditatem DEI representant quod predicta gene, alia.

Probatur tertio, quia sicut non repugnat per
speciem creaturam cognoscere Deum abstracte,
& quod an est, ita non repugnat species
propria DEI, quæ ipsum abstractum est, & quod an
est representans: sed ista representatione petri, quod
aliquo modo confuse & generaliter representa-
tur quod quid est: ergo non potest repugnare spe-
cies, quam admittimus in conclusione, quæ scilicet
sit propria DEI, & Deum representans quod an
est, & aliquo modo confuse quod quid est. Cof-
seq. patet, quia non est differentia harum species. Major
etiam liquet non enim appareat repugnatio.
Minor probatur, quia non potest dari cognitione
quod an est, quæ simul non sit aliquo modo, & saltem
confusa quod ad quid est, ut diximus ex D. Th.
& Aristot. dub. 2. in objec. ergo species talis cogni-
tionis utroque modo debet representare objectum.
Confirmatur, quia iuxta Salmant. loc. cit. n. 127. ie-
deo non repugnat species DEUM representans ab-
stractum tantum, quia talis intelligibili aut imperfecte,
& non potest convenire essentia divinis.

D V B I V M VI.

*Quænam species concurrat ad ultimum, &
perfectiorem gradum contemplationis
Theologiae mysticae infusa?*

A B hac questione facile se expediunt, qui istu-
gradum Theologiae mysticae in sola voluntate
constituant, sive procedat actus intellectus con-
templationis in caligine, sive non: tunc enim sola
notitia experientia voluntatis sufficiens Deum
in unione fructiva constituit istum gradum, ad
quam non itam nulla requiritur species: vel si pro-
Thom. à Iesu Oper. Tom. II.

Objec-

sed etiam intelligibilitas hujus speciei est imperfetta, non enim est perfectè intuitiva, nec quidditativa, nec clara; ergo, &c.

nesc.

Objecies primo; species representativa Dei est immediate & objective, non potest non concurrere ad cognitionem immediatam quidditativam, & intuitivam, sed hoc non datur ex ratione beatitudinis, ergo, &c. Secundo. essentia Dei est ipsam et intelligibilitas sui: ergo non potest reddi intelligibilis per aliquam speciem. Tertio, ista species in esse representativo nec convenire cum Deo analogicantum, alioquin per quoslibet effectus creatos posset Deus sic cognoscere, nec univoco, & generice, quia Deus non est sub genere cum aliqua creatura, nec etiam univoco, & lib ratione aeterna, quia sic esset perfecte, & quidditativus representativa Dei. Quarto, quia quocumque modo representantur Deum, debet esse ejusdem immaterialitatis cum Deo, siquidem naturaliter & primario eum representat, ac proinde etiam in quarto gradu immateriali aut etendi suum esse per modum actus purissimum, quod solum Deo convenit, ergo, &c. Quinto, quia DEUS quocumque modo sumatur, est ens in circulo scriptum continens in se quidquid potest intelligi: omnis autem species creatura est limitata & determinata; ergo nullo modo potest DEUM representare.

Respon-

Ad primam respond. ex Dionysio Carthus, in comment. ad Areopagiticam qu. 3. representationem hujus speciei, & cognitionem, qua sequitur ex ea, posse apellari quidditativammodo, & improprie per hoc locum, quod a sanguine modo sit cognitio quidditatis; nam ad cognitionem propriè quidditativam requiritur, quod cognoscatur objectum quoad omnes rationes, etiam aeternas. Et licet illa abstractiva simpliciter, posse tamen aliquo modo etiam & improprie a se intuitivam, quatenus DEUS per eam objective & immediatè cognoscitur, quod est efficiencia & propria sua, quamvis non clara & distincte, prout est in seipso, quod requiri ut ad per teatricam intuitivam.

Ad secundam distinguo antecedens; est ipsam et intelligibilitas iuri perfecta & denudata ab imperfectionibus, concedo, involvè necessario imperfectionem, nego. Unde neganda conseq. quia species clara, que solum reddi Deum nobis intelligibilem pro hoc statu quoad animam est, & confusè solum quod quid est imperfectionem involvit; que non potest competrere esse natura divina secundum se.

Ad tertiam respond. hanc speciem quo ad munus representandi Deum, & perfectionem eius, quod ad animam claram, & quasi evidenter, non est necesse habere ullam ex predictis convenientias in esse representativo, quia sic solum certificat de perfectionibus illis, & non illas representat, solum tanquam species creatura debet habere convenientiam analogam creatura cum Deo. Quae quidem claritas tanta est, ut different S.M.N. TERESIA se cognoscere in hac contemplatione adeo evidenter mysticum Trinitatis, ut possit disputatione cum omnibus hereticis, & convincere eos. Quod ad munus autem representandi confite Deum quod praedicta communia, puta, entia, substantiae spirituales, & intellectiva, cum addito infinitè & incomprehensionib; est, quomodo sicut praedicta propria Dei, sed tempore confusionis & obiectivitate respectu, infinitas, & incomprehensibilitatis primario ista representativa, habebet quidem identitatem cum Deo in esse representativa confitio, scilicet Petrus a longe vias moveri, & non expressè cognitus ut Petrus, nec ut homo est

idem cum seipso in ratione, qua cognoscitur, sci- licet, substantia, corporis, vivi & animalis. Sed si ista species solum secundario Deum sic representant, sufficit habere cum Deo convenientiam analogam, & confusam, perfectioram tam & expressiorum, quam alia creatura, ut pote, ad hoc munus producta à Deo, nec aliud objec- tum representant.

Ad quartam distinguo maj. ejusdem immaterialitatis cum Deo, ut præcise representatur in specie, transeat; ut est in se, nego; in specie autem non representatur expressè ut actus purus, quod est immaterialitas propria Dei, sed secundum gradus communiores, in quibus aliquo modo con- venit cum creaturis, & aliquo modo convenit cu illis in gradu immaterialitatis, pura, habendi esse omnino separatum à materia, sicut rei spirituales, abstrahendo ab hoc, an etiam sit separatum ab o- ni potentialitate. Dicit transeat mag. quia illa con- venientia in immaterialitate solum pertinet in spe- ciebus, quae primario ordinantur ad representan- dum objectum, hoc autem munus potest esse se- cundum in hac specie.

Ad quintam distinguo maj. est aliquid inci- cum scriptum in se à parte rei. Concedo, ut præci- se representatur in specie, nego. Representatur enim confusè quoad praedicata propria Dei, sal- tem in modo habendi illa infinitè, circumscripti- pte & tanquam actus purissimus. Unde non est necesse, quod ista perfectio essendi circumscripti- pte conveniat speciei.

D V B I V M VII.

Vtrum probabilitas sit opinio, qua asserit essen- tiam divinam loco species impressa uniti in- collectui creato in ista supra- maxima con- templatione Theologia mystica?

T Anquam probabilitorem sequitur hanc op- tionem P. Philippus à SS. Trinitate in summa myst. Theol. 3. part. Tr. 1. disc. 2. art. 1. propter finem, & alias in locis, ubi dicit esse aliorum etiam Au- torum. Quibus possumus addere P. N. Petrus à JESU MARIA in Apocal Tom. 1. cap. 4. sed 4. num. 1. ubi hoc expressè docet, & plurius testi- moniis facta Scriptura, & Patrum, per rationem, & sequillam confirmat. Ex quo non fe- quitur, quod anima videat Deum claram & in- tuitivè prout est in se, ut constabit ex rationibus adducendis; ex quibus, & ex soluzione argumen- torum non nisi videatur opinio improbabilis, & saltem de possibili non video repugnantiam adeo claram, quae convincat, non posse efficiens di- nam sic uniti per modum speciei intellectui crea- to ad contemplationem, & cognitionem aliquam perfectissimam infra rationem claram.

Probatur ergo primo, quia non est improbabili, quod defendit schola Scotti, oī efficiens di- vinam ita uniti cum intellectu in ratione speciei, ut non uniantur personæ, nec videantur ex vi- liis visionib; ergo latenter cum haec probabilitate, & à foris poterit efficiens uniti imperfecte, ut non videatur clara, & intuitivè sicut in pectus. Probatur conseq. quia ratio, quia impugnat, quod ista tentatio Scotti, fundatur in perfe- ctione rationis clara, intuitiva, & quidditativa, cum qua non compatitur videre efficiens.

non vides personis: & magis videntur repugnare, quod essentia divina clarè, & distinctè representetur se ipsam occupando personas, quam quod confusè tandem se, & personas representent: non ex defectu medi, seu essentia representantis, sed luminis, quo unitur in electo.

Probatur secundum, quia lumen illud quo elevatur & complevit in intellectus ad hanc mysticam visionem, est quedam participatio luminis gloriosi, ut admittunt Auctores mystici sicut recentiores; ergo ex qua parte est participatio talis lumini, disponit in intellectum, & petit quod essentia DEI illi unitur per modum speciei intelligibilis: & ex qua parte est deficiens, & imperfectius ipso lumine gloriosi: prout, quod essentia non unitur ita perfectè sicut in gloria, sed deficiente, ita ut videatur essentia DEI in le immideitate, sed confusa, & obscuro modo, non clarè & perfectè sicut in patria.

Confirmatur primò, quia lumen gloriae, quod est in patria per modum habitus, potest in via communicari per modum actus transiuntis, ut DEUS clare & distinctè, sed transiunter video-

re: & ego non est eur non possit etiam taliter eo um in carni, ut um iribat facultatem videntem de DEUM confusa, imperfectè, & obscuro.

Confirmatur secundò, quia lumen gloriae ita communicari Beatis pro meritis, ut omnes videant essentiam DEI, sed nullus comprehendat, & unus magis videat, quam alius; & potest videri essentia, quoniam videantur decet et libera, vel effectus existentes in aliqua differentiatione temporis; ergo per participationem talis luminis imperfectius debet uniri, quam per minimum lumen in patria, cum lumen participatione sit deficiens ab illo: ac proinde ita poterit uniri, ut videatur essentia deficiente, & confusa, modo dicto.

Objecit primò, natura divina est suamer intelligibili, atque perfectissima, ergo non potest uniri per modum speciei, quoniam videatur perfectissime, & quiddam, Secundo, species, quae inter vi cognitionis tantum abstractivæ, vel obscuræ est imperfectia in representando, ergo non potest suppleri ab essentia divina. Tertio, quocamque modo unitur intellectus essentia divina, non potest non uniti in praesens, & in extensis est, & ut talis cognoscit: ergo alius cognitus non potest esse abstractus, sed perfectissime unitus.

Solution. Resp. ad primam distinguo consequens, si unia: ut etiam ad aquatè & perfectissimè, qualiter per lumen in gloria. Concedo. Si deficienter unitur per lumen participatum, & interior, nego. Defectus enim hujus cognitionis non refinditur in essentia, sed in lumen, quamvis enim DEUS sit lumine cognoscibilis, non cognoscitur à nobis, nill juxta perfectionem luminis vel naturalis, vel supernaturalis, similiter defectu hujus luminis non unitur in intellectu ad aquatè in ratione speciei, sed quoad aliqua genere, alia, & confusa, licet tunc quoad an est, cognoscatur clarè.

Ad secundam resp. distingu etiam consequens, non potest suppleri ab essentia divina quoad id, quod habet imperfectionem, concedo, quod perfectionem, nego, species enim creati latentur, dice: et quidem perfectionem in hoc, quod est et representativa DEI, & in hoc suppletur ab essentia divina: dice: et tam imperfectionem in hoc, quod est in ratione, quod imperfectionem in parte, fundata in parte, & quoddam, ita videtur essentiam secundum.

Thom. à Iesu Oper. Tom. II.

dum totam sicutam intelligibilitatem. Ad tertiam resp. distinguo antecedens, non potest non cognosci in praesens & existens quod ad eum, concedo, quod quid est, existentia, & praesentia talis essentiae & distincte, nego, certificatur enim anima de praesentia DEI, ut Seraphica M. N. sepe facit, sed quid si illa praesentia, & existentia non cognoscitur clarè & distincte, quod necessarium erat, ut esset cognitio DEI perfectè intuitiva.

Q V A E S T I O IX.

Quare caligo ista dicatur silentii docentis obscura & arcana?

Sicut silentium materialem & vocale potest sumi Multi-
vel pro carentia omnis vocis etiam in articulis plexis
vel pro carentia, & taciturnitate vocis articuli
la, & locutionis, vel pro locutione latim, ut materialis
dicitur Joan. 11. Vocavit sororem suam in silentio, acceptio.
dicens: Magister adesto, &c. Vel denique pro virtute
silenti, quae in medio consistit, & non opponitur loam. 11.
locutioni necessaria, moderata & prudenti. Sic silentium
spirituale, & mentale, de quo est quæstio, vel potest sumi pro omnimodo silentio &
in intellectu, vel pro sollicitudine atque locutione
mentalis, nempe orationis seu petitionis, litanies,
orationis & gratiarum actionis, &c. Vel pro inelle-
ctione adeo laetitiae, & simplici, ut comparetur silentium
bene orandi, & mediandi passim traditum.

Dicendum est primò, in contemplatione in caligine dei silentium eo sensu, quod præter silentium quietem, sive intentionalem in contemplatione acquira, sive violentiam in frequenti raptu hujus contemplationis infra, intellectus sine discursu, & sine locutione propriæ dicta astantibus ac deo assistita. Unde Carthusianus citatus quæst. 3. minus approbat definitionem ab aliquibus traditam de mystica Theologia, scilicet, quod si secretissima cum deo locutio: non enim (inquit), in mystica Theologia dirigatur iugiter sermonis in DEVMI, sed est ipsa mens in DEVMI defixio, admiratio maiestatis, subserpens animi in lumen immensum, &c. Tum etiam, quia actus ipse intellegitur, quo deum contemplatur, adeo laetitiae et eliciunt quasi nihil operetur, sed (ut mystici dicunt) faciat divina.

In contemplatione in caligine dei silentium, de quo dicitur Apoc. 8. cap. Factum est silentium in calo, quasi dimidiat hora. ubi Gregor. 30. mors. 1. cap. 12. Silentium con-silientium, quia in hac vita non potest esse perfecte medium, factum dimidiat hora dicitur. Nolenti quippe a hora signum, dum cogitationum tumultuosi se strepitus ingeneratur, etiam sublimibus intendentem rursum ad respi- cienda corda terrena oculum violenter trahunt. &c. Hoc est silentium, de quo Sap. 18. cap. Cum quietum silentium conineret omnia, & nos in suo caro medium iter haberes, &c. Quia (inquit Henricus Harpini lib. 3. Theologia myst. part. 3. cap. 23.) in caligine cogitationis tenent omnes creature silentium, ubi cagnostra nos suum cursum habere cognoscuntur, &c.

Si objicias, silentium istud debere esse non so- Objectio-
lum à locutione mentali, sed ab omni operatione
intellectus. Siquidem S. Dionysius in hoc capite
docet Timotheum, ut ad ilud rendat relinquendo
operationes intellectuales. Resp. Intellectum respondet
Si. 3. in

in caligine possumus nibil quidem cognoscere de DEO, quoad quid est, & ab hac cognitione suspensus maner, interim tamen non definit cognoscere DEUM quo ad an est. Contemplatio autem, cum sit actus intellectus, licet sit in caligine, non debet appellari illa suspensio cognitionis quo ad quid est, sed illa concomitans, vel supposita cognitionis quo ad an est. In qua senti possumus dicere, Dionysium loqui de operationibus discutivis, ut falsius explicabimur in questione super eadem verba.

Cur illud Dicendum est secundum, silentium istud docere silentium arcana & obscura secreta, ideo dici, quia in contemplatione ista acquiesca mens dum silent, audit docere dicitur DEUS illi loquitur, iuxta illud Psalm. 44. Audi filia, & vide, &c. Sic enim perfectior modo intelligit DEUM, penetratque divina mysteria, quae sub imaginum velo occulebantur. In contemplatione autem infusa claritas & perfectio hæc penetrat: & in frequentibus rapibus de illis mysteriis informatur divinitus, plura etiam arcana mirabilia communicantur, & revelantur animæ, ut loquendo de rapibus diximus in catena mystica, & dicemus infra.

Q V A E S T I O X.

Quomodo in hac caligine mentes carentes oculis pulcherrimis splendoribus adimplentur.

Quid per mentes oculis captas videtur intelligere. Et mentes oculis captas videtur intelligere. Maximas hic Angelos, qui, inquit ipse, sensibili-
bus oculis non abundant, cum tamen substantia eorum sit mens vivens tota existens oculus acutissimæ vi-
tæ. Simili modo Pachymera. Mentes oculi care-
nendum, quæ alio modo multorum oculorum esse
juxta dicit, Angelicas scilicet divinasque virtutes; non enan-
timentem sensibiliibus oculi plene sunt, sed earum sensitia viva.
S. Maximus & *Pachymera* & oculum careare censetur, proper inaccessam illam chymeram, caliginem silentii divini. Hac nile.

Videntur nec quomodo de Angelis jam beatis, & clariè vi-
denib; DEUM hoc possit intelligi, nisi forte
confiderentur in illo instanti, in quo fuerunt via-
tores. Foris etiæ Angelicas & divinas virtutes
appellant mentes humanas, que contemplando
imitantur Angelos. De his ergo mentibus nostris
loquitur Dionysius, quæ in caligine cœcuentes
recte oculi capte dici possint; & ut inquit ipse
Pachymera, in quantum DEUM invisibilis est,
in tantum erant mentes hoc oculis carent.

Splendores quibus illæ impleri di- cuntur. Dubium tamen est, quibus pulcherrimis splen-
doribus mentes iste adimpleri dicantur. D. Thomas explicans alia verba Dionysii ex cap. 7. de di-
vinis nom. ubi etiam loquitur de hac Theologia,
scilicet, quando mens ab omnibus recedens unita est
super splendens radiis, additæ Deitate, in quantum
sensu cognoscit DEUM esse, per omnia, &c.
Ubi S. Thomas pro radius super splendens vi-
detur intelligere ipsam Deitatem cognitam ut ex-
cedentem omnia. Quæ si præsentibus verbis pos-
sumus applicare, idem tonante ac si mens in caligine
posita implatur divina luce ad cognoscendum
DEUM esse super omnia.

Hersentius in hoc loco citatus à Corderio,
dum per caliginem intelligit illapsum DEI in ef-
ficiunt anima sub ratione lucis increata, & inac-

cessibilis: splendores etiam interpretatur si in
divinam essentiam, ejusque proprietates, quæ sub
ratione lucis in animam illabuntur; quos etiam
pulchros nominat more Platonicorum, qui lib-
nomine pulchri splendorem & manifestacionem
intelligunt. Addicique ideo non dixisse superillu-
strat, sed superadimpleat. Nam illustrationes qui-
dem divina, seu divinorum luminorum in mentem
diffusiones, illuminant quidem & ornant, & ad-
augent; sed extrahunt statum, & gradum non im-
plet: solius enim DEI est animam sui capacem
implere. Ex quibus Hersentius explicacionibus, duo Dei an-
possunt inferri. Primum hic solom loqui Diony-
si in de Theologia mystica infusa. Secundum non plen-
loqui de supremo ejusdem gradu, sed defunda-
mento ejus, nempe de unione animæ per illapsum
DEI, ex qua unione ulterius refutat gustus, seu
noititia experimentalis, & ex hac major & perfe-
ctor contemplatio in intellectu, in qua constituit
ultimus gradus hujus Theologie.

Nosigitur, ne à doctrina, quam h[oc]cuse se-
quimur, de duplice Theologia mystica à Dionysio
in hoc libro inculcata, altera acquisita, & altera
infusa, revocemur. Consequenter dicimus, quod
loquendo de Theologia mystica acquisita, dum
intellectus in caligine positus, seu illa cœca su-
spensione, & admiratione DEI ignoti, implueret
pulchris splendoribus fidei (adjuvante falso ex pri-
ma elevatione doni intellectus, aut sapientie, ut
quidam dicunt) quibus plenus complevit
DEUM, ut infinite perfectum, ineffabilem, & incomprehensibilem, &c. quam quidem contem-
plationem secundum, & ultimum Theologie
mystica acquisita gradum esse diximus.

Loquendo autem de Theologia mystica infusa, dum anima in secundo gradu contempla-
tionis, quem esse diximus in caligine, DEUM
contemplator, & ibi jam unita DEO non solum
per intellectum & voluntatem, sed per ipsammet
essentiam animæ (ut explicavimus in catena) ip-
sum degastat, & experitur, advenit intellectui
major quædam lux transiens, quæ DEUM ipsum
majori claritate & perfectione possibili, extra vi-
sionem beatam contempletur, quem tertium &
supremum gradum Theologie mystica infusa
sapientia appellavimus.

Movere ad sic explicanda predicta verba,
quia, ut supra diximus quæst. 6 proæm. præcipua
Dionysii intentio in hoc libro fuit indicate Theo-
logiam mysticam acquisitam: sicut enim docue-
rat DEUM cognoscere per positivas & proprias
perfectiones in Theologia affirmativa, & per im-
proprias & metaphoricas in Theologia symbolica,
ita etiam docet per omnium ablationem
DEUM cognoscere in Theologia mystica, hoc
autem non solum docet, sed moneretur procuran-
dum, & industria propria exercendum, ut paret
aperire ex universa hujus libri doctrina. Q[uod]
quidem non faciet, si de sola infusa Theologia
ageret, hac enim non cadit sub doctrina homi-
num, nec potest, nec debet procurari, nec ex indu-
stria nostra exerceti: cum enim hoc opus ioum
sit Spiritus sancti, ipse animam docet, ipse eleva,
ipse inducit, & obligat lucem suam accipere, &
per illam attendere divina.

Sed quia nova ista Theologia, dum capi rap-
pare, capere etiam admiratione esse, eam omnes
ut quid intulimus, & divinum suscipiebant, & or-
menum hujus libri doctrinam de supernaturali &
infusa contemplatione esse automarent. Tantum
vero

verò absit, ut de ea principaliter traheretur, quia vix inveniatur in hoc libro explicatio mysticae Theologiae inf. se principaliter dicitur, qualis est ultimus, & supremus gradus illius; & qui eam ex doctrinae Dionysii volent exponere, ad quædam verbis capitulo 7. de divinis nominibus recurrunt, que incipit, est item divinissima DEI notitia, que per nescientiam accipiuntur, &c. Quæ quidem verba tam de acquisitione, quam de insula Theologia mystica accipiuntur ab aliquibus, ut diximus in cetera mystica quest. 3. resp. 2.

Igitur ne protius & omnino discedamus ab hac opinione, & quia certum est Theologiam mysticam acquisitionem disponere & preparare animam, ut facilius, & convenientius à DEO eleveretur ad insulam, fatetur Dionysium de hac etiam aliquo modo agere tanquam de termino, ad quem DEUS solet mentes erigere, quæ per laborem suum ad divina mysteria contemplanda concurant. Unde ut utriusque contemplationis doctrina morem geramus, propter aliquam affinitatem illarum, verba Dionysii in utroque sensu, quando fieri potest, explicamus. Et in præsentis, praedicta verba, in questione apposita, tam de acquisitione, quam de insula ista Theologia intelligimur; nec alia facile in hoc opere inventior, que magis supremo gradu Theologia mystica insuffit & levat adaptari.

Nec mitum quod illic in prioribus primi capituli verbis utramque sapientiam complectatur, quia sic bona methodos exposcit, ut in principio operis sub compendio quodam proponatur, quod diffuse in sequentibus pertractandis propinatur. Et quamvis verbum implore non adeo proprium, sed potius scholasticè accipiatur, sufficienter exprimit eum, significatio per infusionem copiofam lucis, à qua mentes imaginibus & affirmativis apprehensionibus vacue plenitudinem capiunt.

Objec. S. objicias, sub nomine Theologiae mysticae noluit comprehendere Dionysius illam supereminenter contemplationem, quæ sequitur ad unionem DEI, quamque tertium eius gradum appellamus; ergo non bene verba ejus ad talem contemplationem significandam adaptamus. Antecedens prob. Tum, quia hoc nomen Theologia mysticae impolitum fuit ab isto sancto Doctori in contemplatione, de qua tractat in hoc libro, sed de nulla alia tractat, quād de contemplatione in caligine, quæ ad omnium potest extendi in Theologia mystica sive acquisita, sive insula ad primum, & secundum gradum, qui proinde in utriusque debet esse ultimus; ergo per etiam alium tertium, & ultimum gradum hujus contemplationis configimus. Tunc etiam, quia Doctores mystici antiquiores pro supremo gradu, vel absoluete pro contemplatione mystica isolam contemplationem in caligine cognoveront, siquidem præter isolam suspensionem seu eascam admiracionem in electus solum amore fructuum addiderunt, qui, cum sit actus voluntatis, contemplationem intellectus non variat.

Solutio. Respondetur, quod etiam admisso antecedenti, non lequitur coniectura, quia quamvis Dionysius non comprehendet sub hoc nomine Theologia mystica a sufficiam illam complementarem, quam tertium eius gradum appellamus, posse nihilominus de illa agere, & huic doctrina inferre saltem tanquam terminum, & icopum, ad quem ex caligine illa sepe condescendit. Ne-

gandum tamen est antecedens, cuius probatio postulat, ut seq. eniem moveamus questionem.

QVÆSTIO XI.

Vtrum sub nomine Theologiae mysticae debeat includi illa suprema contemplatio, quam pro tertio eius gradu sepius inculcavimus?

Pro parte negativa sunt rationes argumenti propositi in fine precedentiis questionis. Pro parte autem affirmativa sunt communiter omnes Doctores mystici, qui non solam dicunt utam contemplationem esse Theologiam mysticam, sed solam illam propriè & rigorose appellant hoc nomine, ita ut contemplatio in caligine non sit tam dicenda Theologia mystica, quam dispositio ad illam, seu ad unionem frumentorum ex qua ostenditur. Quid ex verbis S. Dionysii colligit nos. Thomas à JESU de contemplatione lib. 5. cap. 1. §. In quibus.

Dicendum igitur est, contemplationem illam ^{Quam} divinissimam, quam pro tertio gradu Theologiae mysticae inserviamus, esse propriè & rigorose ^{platice} Theologiam mysticam, & ista est, quæ principali & absolute sic debet inter alias nuncupari. Probatur imprimis auctoritate Doctorum mysticorum, qui in tradenda, & definienda Theologia mystica de solo isto tertio gradu agere videntur. Dionysius Carthus. in comment. de mystica Theol. quest. 3. postquam adduxerat ejus definitionem, & dixerat habitum hujus contemplationis esse donum sapientie, addidit quemadmodum etiam triplic est gradus charitatis, ita & sapientie hujus, que secundum gradum suum tertium & supremum, est ipsa mystica Theologia, &c. Germon in lib. de Theol. myst. dum Theologiam mysticam definit, hunc supremum gradum infinitat, dicens: Theologia mystica est experimentalis cognitio de DEO per amoris unitivi complexum. D. Bonavent. seu Henricus de Palma de mystic. Theol. cap. 3. Theologiam mysticam in unione cum DEO confitit, ac proinde sub hoc nomine gradum istum intelligit. Et ut alios antiquos omniciamus, ut communiter Recentiores sequentes nost. ven. P. Joannem à JESU MARIA, qui singulariter fuit in hac materia dilucidè pertractanda in libro proprio de Theologia mystica, & in Tractatu brevi de eadem materia, quem sua schola orationis inferuit; ac nostrum ven. Michaelem de Fonte in opere de triplice statu vita spiritualis, excuso Tolentino, libro 3. cap. 6. & seqq. Hanc quoque tenuerunt sententiam nostris Philippus à SS. Trinitate in discussione proemiali Theolog. Ius myst. art. 1. Antoni à S. Bartolo sancto in director. mystico Tract. 1. disp. unica sec. 1. & seqq. Baluchasur à S. Catharina in commentar. castelli anima S. M. Terezie cap. 1. mansione splendore 2. Dominic à SS. Trinitate Tom. 7. lib. 7. Bibliotheca sue Theolog. sec. 4. Hieronym. Gratianus in 2. part. dilucidatii veri spiritus cap. 1. & seqq.

Omnis ictus Auctores fundantur in doctrina S. Dionysii, ac per consequens sentientes, eum non exclusisse ab hoc nomine istam contemplationem. Sic solet citari in capitulo 7. de divinis nominibus, lectio 4. ubi inquirent, quo modo cognoscatur DEUS, & varios modos cognoscendi attingent, addi: Et est rursus divinissima DEI cognitio, quæ est per ignoran-

tiam

riam cognitam secundum unitatem super mentem; quando mens ab aliis omnibus recedens, postea se ipsam dimitens, unita est supersplendentibus radens: inde, & ibi non scrutabilis profundo sapientie illuminata. Quæ verbi licet ab aliquibus ad Theologiam mysticam acquisitionem eriam applicentur; omnes tamen faciunt, infamam principaliter describi, & de solo ultimo, & perfectissimo gradu ejus debere intelligi, cum dicat exordium lumine istam contemplationem ab unione cum DEO, &c.

Adducit etiam D. Bonav. itin. 3. eternit. dist. 4. art. 4. alia ve. b. D. Dionysii ex fine hujus capituli primo Theologiae mysticae, quibus (ut ipse explicat) ista suprema DEI contemplatio, luculentiter decerpitur sub exemplo Moysis: quam tamen expositionem remittimus ad questiones infra discutendas supra eadem verba. Denique, ut supra diximus quest. 10. ex verbis illis Dionysii ibi relatis ex eodem capite 1. non obscurè idipsum colligitur.

*Contemplatio
Theolog. mystica
in quo ab
aliis con-
templationibus
discerna-
tur.*

Probatur etiam ratione; quia essentia Theologiae mysticae, in qua ab aliis contemplationibus fecerintur, est obscuritas illa contemplandi Deum ita immediata, ut nullum aliud objectum, sive imago creaturatum mediet, ita tamen sublimiter, ut omnes alias contemplationes excedat; sed hoc principaliter inventur in isto gradu; ergo, &c. Min. probatur, quia licet haec contemplatio dicatur *visio* propter majorem claritatem cognitionis, semper tamen est sub caligine; non enim potest DEUS clare videri ut in se est, nisi in visione beatifica; item quia fondatur in experientia voluntatis unita DEO, ipsumque degustantis, quae licet dicatur notitia experimentalis, semper est cœca, ut pote, poterit non cognoscitiva. Est etiam ita in media, ut per nullam speciem creaturatum fiat, sed vel per speciem infamam propriam DEI, & representantem eam confuso modo, vel per ipsammet essentiam unitam intellectui loco speciei, ut aliqui dixerunt, & nos supra discussimus. Est denique ista sublimissima contemplatio, quæ omnes alias antecedit. Unde & contemplatio pura, seu ingressus in caliginem, quem primum gradum Theologiae mysticae appellamus, & contemplatio ipsa in caligine, quæ secundum promeruit, dicitur à Doctribus non esse proprie Theologiae mysticae, sed dispositio ad illum, nempe, ad latam, de qua modo loquimur. Quod etiam ex verbis relatis D. Dionysii colligitur. Thomas à JESU, ut in principio questionis diximus.

*Respond.
argamēt.
supra
proposito.*

Ex quibus patet ad argumentum relictum ex questione 9. dicimas enim Divum Dionysium agentem de contemplatione in caligine, non ideo excludere istum supremum gradum, qui etiam in caligine fit, licet secundus gradus sibi peculiariter hoc nomen arroget; sed quod sit in nocte durus crepusculum vespertinum, & matutinum, quæ ab obscuritate media noctis in caligine, perennit: ut in istis gradibus contemplationi mystice, liceat omnes int̄ sub caligine, primus adhuc in crepusculo, seu à primis tenebris ingreditur caliginem. Tertius jam sub aurora consummatur, secundus est medius, qui densam noctis patitur obscuritatem.

Ad d. quod additur in probatione antecedentis respondetur questione sequenti. Interim tamen licet admittatur, nihil si addi contemplationi in caligine, quam voluntatis experien-

tiam, hoc sufficeret ad discentendorum istos gradus: nam secundus ex sola contemplatione in caligine constaret; tertius vero ex illa, & ex notitia experimentalis voluntatis. Id vero nihil impedirebat, quo minus iste gradus Theologiae mysticae describatur.

Q VÆSTIO XII.

*An prætermittendo sensus, & mentis actiones, seu intellectuales operationes, ut
Dionysius monet, constitutur anima in ista contemplatione, si-
ne ulla proorsus intellectus operatione?*

Non renunt hoc concedere, qui dicunt Theogiam mysticam, nempe supremum eius gradum, non solum consistere in actu voluntatis, sed nec ad actu voluntatis intellectionem supponi; dicunt enim voluntatem à Spiritu sancto immediata tangi, ipsamque sine ulla prævia cognitione intellectus cum DEO uniti, ascendendo ad ipsum per actus analogicos, & cum ex initia unione sequatur experientia & gustus DEI, quæ proinde appellatur notitia experimentalis, in hac sola consistere mysticam Theogiam, prædicant. Quod ex citatis verbis S. Dionysii aperie comprobare contendunt. Pro qua opinione solet citari D. Bonav. seu potius Henricus de Palma de mystic. Theol. cap. 3. part. 4. cui plures ex Commentariis D. Dionysii subscripti sunt, ut Linconensis & Vercellenensis.

Dicendum tamen est, nullum actum amoris dari in unione mystica Theogiae, sine cognitione intellectus, nec verba S. Dionysii oppositi. Conclusio quod primam patem est communis Philosophorum & Theologorum cum Aristotele 3. de anima cap. 10. & D. Thomas 1. part. quest. 82. art. 4. & 1. 2. quest. 3. art. 4. ad 4. idemque docet D. August. lib. 10. de Trinit. cap. 1. & 2. Unde existat præceptum, nihil esse voluntum, quin sit præcognitum. Quia voluntas est inclinatio in bonum sibi convenientem tanquam appetitus rationalis: & simul est potentia cœca, que non potest cognoscere quod est sibi convenientis, nisi ab intellectu proponatur. Unde quantum aliqui teinant posse voluntatem supernaturalem fert in incognitum; hoc communiter non admittitur, sed, quod cognitionis sit conditio sine qua voluntas in objectum non fertur. Ut rum vero cessante intellectione quæ præcesserat actum voluntatis, ipsa etiam necessario cesset. Nonnulli dicunt nec per momentum unum posse permanere: alii docent posse; quos sequitur not. Philippus à SS. Trinitate in Theolog. myst. discursu proemiali art. 4. in principio. Quod quidem supernaturaliter posse fuit, conservante DEO amorem iam elicitem a voluntate, postquam cessaverit intellectus, non videtur aperte repugnare. Sed de hoc judicent alii.

Quoad secundam partem probatur ex aliis locis D. Dionysii, ubi hanc Theogiam vocat sapientiam & cognitionem, quæ actum intellectus significant. Unde ex verbis saepe citatis ex cap. 7. de divin. nom. ubi agit de ista contemplatione, dicit: Est rursus divinisima DEI cognitio, &c. & quod ibi illuminet mentem. Quæ verba exponens D. Thomas, aperie adstruit ibi intervean cognitionem

*Nondem
actum &
mentis
operationes
in mystic.
animam
in mystic.
intellectus
in mystic.
Theolog.
ratione.*

*Vid. mif.
Anten.
dilectio.
mystic.
Tradit.
displ.
secunda.
qui idem
estatis.
M. Ter-
ram, lib.
1. 153,
& 1. 16.
IESV.
MARIA,
& aliis i
notis.*

*Affigantur
4.4.
autem
ad conti-
plationem
Theogiae
mysticae
rati.*

*In qua
ex his a-
dib. su-*

vita, in quo beatitudine ejus supernatura debet consistere; ergo in actu voluntatis consistet.

Respond. Responderetur *primo* concedendo maiorem in probabili opinione, & distinguendo minorem, debet considerare in actu concomitante, vel complete istam contemplationem concedo, in actu quem formaliter & principaliter dicitur, neg. Resp. *secundū* negando maiorem in probabilitati opinione, quia esse it, hanc beatitudinem considerare *primo* in actu intellectus, licet consequenter etiam dicat actum voluntatis, ut de beatitudine patris docent communiter Theologi, & ita fuit D. Thomas 1.2. *qust. 3. art. 4.* quia beatitudo formalis hujus vita est inchoatio beatitudinis patris, ac per consequens est possessor summi boni, licet imperfecta: voluntas autem per suum actum non possidet, sed possideatur ab objecto.

Beatus *tudo* **moralis** *in quo a-
ctu con-
ficitur.* Cum hoc tamen sit, quod beatitudo moralis, que est per modum dispositionis pertinet ad voluntatem; sic enim tribuitur in Scriptura sacra a cibis virtutum nomen beatitudinum. In hoc ramen non multum immorabitur, quia latius di- spatur & exponitur a nobis. *Salmant. Tom. 3. curs. Theol. in 1. 2. tract. 9. disp. 1. dub. append.* Solum est advertendum, quod si beatitudo supernaturalis huius vita pertinet ad intellectum, cognitioni dei debet ascribi, que quidem cognitio non tollitur per contemplationem mysticæ Theologiæ, etiam infusa, immo potius per se ficitur intra latitudinem beatitudinis imperfectæ.

QV AESTIO XIV.

Quomodo relinquendasunt ab intellectu omnia, que sub sensum cadunt, & animo cernuntur, seu sensibilia, & intelligentia omnia, & ea, quae sunt, & quae non sunt?

Questio ista super prædicta verba Dionysii aliquas involvit quæstiones, quæ tuo ordine
Per sensi- proponentur. Supponendo per *sensibilitatem* intelligi
bilia & omnia, quæ sensu percipi possunt, ut sunt omnia
in eligi materialia, & per *intelligibilia* omnia, quæ per se
sunt res spiritu-
tates: & per ea quæ sunt, & quæ non sunt, vel intel-
ligi agat. S.
Dionysius,
tabiles, & corruptibles, ut supra diximus: vel ea,
quæ existunt, & quæ nondom existunt: vel bona
& mala secundum id, quod dicit cap. 4. de divin.
nomin. Omnia quæ sunt esse bona, mala autem
non esse: vel denique omnia ista. Quibus supposi-
tis licet a fortiori hoc videatur manere resolu-
tum ex questione s. ubi afferimus fieri istas con-
templationes mysticæ Theologiae, sine conversio-
ne ad phantasmata, unde dicuntur *pure*, quod no-
men *pure* applicatur frequentius primo gradu
tamquam minus perfecto, ut solèt nomina com-
munita imperfectiori potius applicari. Nihil omnia
nas propera verba Dionysii, que de objectis, &
formis sensibiliibus, & intelligibiliibus intelligun-
tur, de illis hic particulariter movetur quæstio
præfens: in qua

Dicendum est primò, ad contemplationem mysticæ Theologie acquisitæ, relinquaenda scilicet hoc omnia ex industria nostra, ita ut quidquid ex istis reperiatur ut intellexit, vel, sub qualibet cuncti etiam eorum forma DEUS nobis proponatur, debeat negari, i.e. Deo, & cognosci Deum non esse.

nec in DEO aliiquid istorum quantumvis perficitur, & sit, saltem eo modo, quo à nobis concepitur, donec existat totali remotione, quae antecedit contemplationem, sicut intellectus in DEO simpliciter quadam cognitione fidei, tanquam in bono, quod est super omnia, à nobis tamen incognito, & incognoscibili pto hoc statu.

Hac est doctrina constans S. Dionysii in toto
hoc lib:o, ad quam particulariter manuducit cap.
4 & 5. Hoc enim est intrare caliginem illam di-
vitam, seu potius lucem Inaccessibilem, quam
DEVS inhabitat cœcūtiendo, & ignorando quid-
nam sit: de quo iterum loquitur in Epist. 1 ad Ca-
jum, & Epist. 5 ad Dorotheum, & aliis iisque. Eam-
que tradunt communiter Doctores mystici, & ex
recentioribus luculentissime è nostris Joseph à
JESU MARIA Ascensus animæ ad Deum lib. 1. ju-
xta mirabilem doctrinam N.B.P. Joannis à Cra-
ce, lib. de ascensu montis Carmi. Piures etiam Do-
ctores citat P. Nicolaus à JESU MARIA in sua
elucidatione phrasium Theologiae myst. p. 2. cap. 2.

Ubi bene advertit, objectum connaturale nostri intellectus pro hoc statu, esse res sensibiles, & Connaturales, quas quidem res homo naturaliter appetit cognoscere per scientiam, quae importat evidētientiam & claritatem. Quas duas conditiones sive intellexit, excludit fides, seu mystica fidei contemplatio; habet enim alias duas oppositas. Prima est tendere hoc statu in DEUM obscurè, & in caligine: Secunda, ut quodcum non ad instar rerum sensibilium, nec etiam alia sitrum rerum creatarum DEUM cognoscat per affirmationem, sed potius per negationem, & remotionem ejusmodi rerum, cognoscendo unque non quid sit, sed quid non sit, ac proinde potius ignorantiae & cœcitate, quam scientia. Unde merito, dum anima in contemplatione uitio hac mystica cognitione, sub his duabus conditionibus, modo naturali cognoscendi contratis, dicitur à Patribus, & Doctoribus esse in tenebris, & caligine, cum ignorantia, & sine oculis, atque privata rationali lumine, non quidem quoad ejus habitudinem, & potentiam, sed quoad ejus connaturalem modum, & usum. Qæ omnia idem Author ex Scriptura, & Patribus laetè comprobatur.

Ego tamen adderem, propria dicita in concreptus, & translata la et contradicta. Carmelitana, quod dum intellectus post illam remotionem, vel supposita fide, vel per fidem secundum illa carentia cognitionis DEI quod quid est, concipiens tantum illum ut quid nobis ignoramus, exercetur primus gradus Theologiz mystice acquisire. Dum tamen ultius per actum fidei conceptus DEUM ut quid perfectissimum, excedens omnia cognoscibilia, sub conceptu confuso, & universaliter exerceri secundum & ultimum gradum praedicta Theologiz. Qualis autem sit iste conceptus, quem tunc format de DEO, statim dicatur.

Rationem conclusionis reddit B. P. Joannæ Cruce lib. 2. Ascensus montis Carm. cap. 8. Quia secundum principia philosophica omnia media debent fini proportionari, & aliquo modo assimilari: ut autem intellectus in hac vita uniatur cum DEO, ea media deber assumere, quo cum ipso habent convenientiam; sed in e. DEUM, & creaturas nulla datur proportio, imo potius infinita distantia: ergo nulla creatura potest esse medium, quo intellectus uniatur DEO, sed ad istam unionem potius deber ascendere ignotando, & cœcavendo, quam cognoscendo & videndo; ipsaque lux divina inaccessibilis, quo in e. est magis clausa.

ta, & refulgens, eo magis oculis nostris est obscura & ignota.

Dicendum est secundo, ad contemplationem mystice Theologie infra hoc ipsum operati in nobis lumen donorum Spiritus sancti, maxime doni intellectus, ut docet D. Thom. in 3. dist. 34. quest. 1. art. 2. dicens. *Quod autem spiritualia quasi nuda veritatis caput, aut supra humanum modum est;* & hoc facit donum intellectus, quod de auditu per similitudinem illustrat. E. in 3. dist. 35. q. 2. art. 2. *Fides que spiritualia in speculo, & angustiae quasi involuta tenere facit, humano modo mentem perficit;* & ideo virtus est, sed si supernaturale lumine mens in tantum elevertur, ad ipsa spiritualia affectu introducatur, hoc supra humanum modum est, & hoc facit intellectus donum. Et de hac contemplatione insuffla

QVAESTIO XV.

Vtrum in hac contemplatione per negatio-
nem omnium sensibilium & intelligi-
bilium sistendum sit in aliquo
conceptu Dei absolute

Dicendum est primo in contemplatione acquisita per negationem sistendum esse in aliquo conceptu confuso, & universali DEI, reverenterque amando eum , quem cognoscit esse super omnia cognoscibilis, quemque non potest clare cognoscere, nec comprehendere. Ita nost. Joseph à IESU-MARIA in Ascensu anima ad DEV' M. lib.1. cap.14. Et probat ex D. Thoma 3. sent. dist. 3. ques. 2. art. 2. atque ex D. Dionylio variis in locis. Similia inveniuntur in concordantia mystica, cuiuscunque Auctoris sit (quem nos alibi unum ex nostris esse demonstravimus) lib. 1. cap. 22. & in Apologia mystica, cuius mentionem fecimus in catena mysticarum 12. qui omnes expressè loquuntur de contemplatione acquisita. His tradunt, quod ubi ista contemplatio definit in tali conceptu DEI universali, & confuso, ibi incipere contemplationem simplicissimam , & universalem fidet, non jam comparando, & denudando conceptum DEI à formis creatis, sed immediatè ad illorum simplicem & universalem conceptum DEI leuavit erigendo. Itaque primam contemplationem habitam de DEO in illo conceptu confuso & universali, eruto ex negatione perfectionum creaturarum , primum gradum appellaverim Theologię mysticę acquisitę: secundam vero contemplationem per fidem jam sine labore, & denudatione apprehensionum in DEUM etiam & defixam sub illo metu conceptu universali , & confuso secundum gradum ejusdem Theologię acquisitę nuncupaverim ex mentis horum & aliorum Doctorum Mysticorum.

Object. 2. Objectis secundo, taliter per hoc approbare videmur doctrinas illorum, qui animas nondum meditationi affecte statim ad istam obscurant contemplationem inducent, quod improbatur ab Auctoribus mysticis expertis. Repondet ne-gando assumptum, aliud enim est, agere de contemplatione ista, aliud de tempore, quo debeat procurari, & exerceri, nimurum, quando post exercitium meditationis, jam non valent ut antea medirari, cum hoc non proveniat ex humore melancholico, vel ex affectu ad creature, & maximè quando DEUS animam recollectionibus, & suavitatibus iepè ad istam contemplationem invitat. De quibus signis agit praefatus B.P. lib. 2. su-

Respond.

Etiones similiter differendo duo simul præstat, unum est denudare conceptum DEI ab omni conceptu rerum creatarum, alterum est simul formare, seu vestire illum perfectione supereminenti, v.g. superboni, super sapientis, &c. vel explicite, vel implicite, donec sit in aliquo conceptu universalis, quo DEUM contemplatur, ut infinitè excedentem omnia, incomprehensibilem, ineffabilem, &c. qui est primus gradus huius contemplationis acquisitæ.

Indehuc contemplationi jam assuetus, DEUM sine labore denudationis, ac remotionis implici & universalis fidei actu sic in ueste sub illo generali, & confuso conceptu. Qui quidem conceptus veluti mixtus est ex affirmativo & negativo, affirmando scilicet, esse ens perfectissimum, optimum, &c. sed negando hoc esse taliter, ut à nobis cognoscitur, sed infinitè excedens, cuius infinitudinis conceptus semper manet confusus. Ita cumque secundum eis gradum Theologia mystica acquisitæ, sèpe diximus, quem appellamus contemplationem ex fide. In quibus contemplationibus quamvis intellectus suaviter, & simplici attentione sit defixus, voluntas tamen efficax, & affectuosa esse debet, nec cessare ab amore, vel generali, & confuso, vel particulari & distincto, per actus anagogicos, juxta exigentiam animæ, & conformiter ad influentiam divinam, cuius signa & documenta dedimus in catena myst. q. 10. R. 4. 5. & 6.

Quid in contemplatione infusa, & negativa, quantumvis intellectus constitutus in caligine DEO etiam debere assistere, & ipsum intelligere sub aliquo conceptu absoluto, & ab omni imperfectione denudato. De hac præcipue contemplatione infusa ita resolvit istam questionem P. Thomas à JESU de contempl. lib. 5. cap. 10. ubi plures Doctores citat, ut Dionysium Carth. Germonem, August. &c.

Ex quibus ipse colligit primo, intellectum se habere in hac contemplatione per modum sculprotis (exemplum est S. Dionysii in hoc lib. cap. 2.) qui per solam remotionem materiae ligni format agalma, seu simulachrum pulcherrimum. Quando enim DEUM concipimus, uenit infinitum, per illam negationem indicatur quid positivum, quod nihil aliud est, quam ipsa cōsummata DEI perfectio, qua major, nec æqualis excogitari possit. Secundo, in hac vita, sive DEUS cognoscatur per attributa affirmativa, sive per negativa, quæ de eo per remotionem dicuntur, nunquam clare in se, & immediate cognoscitur quod quid est, sed solum à posteriori, & quia est; magis tamen, clarus, & perfectius quando cognoscitur magis eminentia, & elongatus a cunctis creatis, & dum cognoscitur quod alia est, vel quia est, aliquo modo latenter cognoscitur etiam quod quid est. Tertio, ista cognitione DEI in contemplatione negativa sub conceptu illo jam dicto late potest dici intuitiva per hoc solum, quod objectivæ & immediatæ cognoscitur quod essentia, & propria, licet non clara & distincta in se est. Eodem modo potest dici quidditativa impræpria, seu quidditatis, ut jam te iugimus q. 8. dub. 6.

Applicando igitur conclusionem tribus gradibus Theologia mystica infusa. Quando per donum sapientie ita elevatur, & illustratur conceptus contemplationis acquisitæ per fidem, ut non excedat modum nostrum humanum operandi, adhuc remanet sub sphera Theologiae mysticæ.

sticæ acquisitæ, quod ex D. Thoma probat nos P. Joseph à JESU MARIA lib. 1. assertus anima ad DEUM cap. 25. Quando vero ita elevatur ipse conceptus fidei à dono sapientie, ut excedat modum nostrum humanum contemplandi, tum ob majorem claritatem, qua penetratur convenientia & excellencia perfectionis divinae, & attributorum ejus; tum ob imperceptibilem, vel totalem independentiam à phantasmatibus, tunc exercetur primus gradus Theologie mystica, qui dicitur contemplatio pura, & ingressus in caliginem divinam.

Quando vero intellectus jam contemplationi assuetus, immediatè erigitur à dono sapientie ad DEUM contemplandum in caligine, & sub illo conceptu confuso, sed illustrato modo dicto, quin præcedat saltē ordinari contemplatio acquisita, sed mens adeo frequenter his illustrationibus acta videatur quasi permanentem inhabitat caliginem: tunc exercetur secundus gradus quo absolutæ & præcipue dicitur contemplatio in caligine: sive hoc statim præcedentibus speciebus ordinatis & dispositis à DEO, sive per speciem infusam representativam DEI, & attributorum ejus, clare quod alia est, & confuse quod quid est, iuxta supertius dicta q. 8. dub. 5. & 6.

Quando denique ultra prædictam contemplationem in caligine datur perceptio experimentalis DEI in voluntate ei unita per amorem fructivitatem, & inde elevatur & illustratur intellectus superiori lumine transente, quod sit quedam participatio luminis gloriae, & simul infunduntur species perfectissime, quæ clarius modo possibili DEUM repræsentent quod alia est, & confusè etiam quod quid est; vel eademmet essentia divina uniatur intellectui per modum speciei, iuxta ibidem dicta dub. 6. & 7. Tunc exercetur tertius gradus atque supremus Theologie mystica, in quo perfectius, quam in præcedentibus conceptus DEI formatur; clarissimus quidem quod alia est, adhuc tamen confusus, atque obscurus quo ad quid est; ex qua confusione, & ignoratione DEI quod quid est, habet iste gradus perirene aliquo modo ad contemplationem in caligine.

Quibus sic explicatis solum restat ostendere utramque conclusionem esse ad mentem D. Dionysii, quidquid enim docet in hac materia, potest servatus servandis tam contemplationem acquisitam, quam infusam completi, ut sèpe diximus. Primo ex hoc lib. cap. 2. ubi contemplationem in caligine comparat statuari, qui sola ablitione agalma seu statuam, ejusque pulchritudinem manifestat. Secundo ex Epist. 1. ad Caesum monachum, ubi docet, illam ignorationem, quam in libro de Theologia mystica commendat, non privativè, sed superlatè intelligendam esse. Tertio ex Epist. 5. ad doretheum explicans quid sit divina caligo, affert exemplum D. Pauli ad Roman. 11. v. 33. dicunt: Quemadmodum D. Paulus DEVM cognovisse dicitur, quando illum supra omnem scientiam & intelligentiam existere cognovit. Ut autem cognoscat anima DEUM esse supra omnem scientiam & intelligentiam aliquem conceptum debet efformare. Plura etiam loca similia possent affterri, ex quibus colligitur per omnium negationem ad aliquem conceptum DEI super omnia, nos manucl.

Si objicias, Dionysium in Epist. 1. ad Caesum dicere: Si quis rivo DEO cognovit id, quod vidit, nequam ipsam vidit, sed aliquid è rebus ejus, quæ existunt & cognoscuntur; sed quoniam vidit DEUM;

doc

Licet S.
Dionysius
directe &
explicite
videatur
loqui distin-
tacar de
intellectu,
indirecte
& impli-
citè ta-
men, etià
intelli-
gendas de
volvante
& appeti-
ta.

Cat. B. P.
Ioan. d
Crucis in-
signe illu-
Opus in-
scriptum
Aicentia
Monis
Cameo
in 3. li-
bris di-
fingunt,
& quod
similiu-
trahit.

Solutio.

nec cognoscit, nullum ejus conceptum formans, ergo in hac contemplatione per negationem non debemus suster in aliquo conceptu DEI. Resp. D. Dionysium loqui de cognitione distincta quo ad quid est, ut patet ex verbis cognovit id quod videt, non tamen de cognitione confusa, vel quoad an est. In cognitione enim confusa non videatur intuitivè id, quod est, sed oblicuè, & per aliqua prædicta generalia, vel involventia negationem. In cognitione autem quoad an est, non cognoscitur quid est, sed quia est, v.g. esse DEUM in mundo, esse nobis praesentem, esse quid perfectissimum, incomprehensibile, & excedens omnia: sed non cognoscitur qualis sit ista perfectione & excessus, &c. Unde remanet reverenter suspicio DEUM in illo conceputus confuso, & universaliter, & amando eum, quem in electus comprehendere non potest. Videatur D. Thom, in 3. dist. 35. quest. 2. art. 2.

Q V A E S T I O XVI.

Vtrum sensibilia & intelligibilia omnia relinqua sint non solum ab intellectu contemplante, sed etiam à potentia affectiva & appetitiva

iam indifferenti. Legendus quoque, qui de hoc p̄aeclarè scripsit noster Simon à S. Paulo, opere inscripto, Reformatio bonitatis, libro primo & secundo.

Quis autem sit amor proprius reiciendus, vel Qualis amplectendus explicat D. Thom. 2. 2. q. 19. art. 6. mor. pro ex impliciti respectu, quem amor proprius habere prius fit p̄orestat charitatem. Amor autem sui inquit S. mor. (Doctor) tripliciter se p̄orefit habere ad charitatem: caudia. uno enim modo contrariatur charitati, secundum quod aliquis in amore proprio bonum finem constituit. alio modo in charitate includitur secundum quod homo se proper DEVM, & in DPO diligat. tertio modo à charitate quidem distinguuntur, sed charitati non contrariatur, puta cum aliquis diligat seipsum secundum rationem proprii boni, ita tamen quod in hoc proprio bono non constitutus finem, sicut eis, & ad proximum p̄orefit esse aliqua alia specialia dilectione, prater dilectionem charitatis, qua fundatur in DEO, dum proximus diligitur ratione commoditatis, consanguinitatis, vel aliquis conditionis humanae, que reserabilis sit ad charitatem, &c. Ex his ergo tribus amoibus primus debet ab omnibus iustis vitari, ne charitatem & DEI gratiam amittant. Tertius debet eisam mortificari, & cohiberi ab illi potissimum, qui ad perfectionem charitatis per contemplationem & unionem DEI aspirant.

Ratio autem cui negatio appertinet circa sensibilia pertinet aliquo modo ad caliginem & ratio sp̄ obscuritatem mysticam, traditam item B. P. Joannes petitus à Cruce 1. ascensus monte Carmeli, nimirū, quia sensibilia sensus sunt Janus, per quas anima si pervia luci cur, & temporali, seu imaginibus rerum, quibus veluti quomodo clavis per retraktionem appetitus ab affectu vis pertineat dendi, audiendi, olfacciendi, gustandi, tangendi ad caliginem remanet sub caligine, & vacuitate, & quod adam, esp̄ nem myō & objectionum sensibilium, quamvis enim his sensibilibus utatur, cum hoc fiat sine affectione & delectatione, non magis illam occupant & impediunt, quā si nihil sentiret, non enim implerunt, aut evanescunt anima cibos ipsos, sed earum affectibus.

Rationes item, quae caligo ista & denudatio septem ab appetitu sensibilium conducat ad contemplationem & unionem, latè prosequitur in eodem libro idem S. Doctor primo propter oppositionem, quare inter amorem DEI & creaturae. Secundo propter hanc morinqüitudinem, quam affectus creaturarum causat. Tertio propter illas actiones & anxietates, quas ad contēndit. Quartò propter obscuritatem & cæcitatē plationem, quia lux creaturarum in corpore occupat & præcipit oculos, ne divinam conspiciant & attendat. nem divi. Quintò propter inquinamentum, quo mentem ipsam contaminat & deformat. Sextò propter imbecillitatem, qua animis ad virtutem flaccescit. Denique, quia status unionis in hoc consistit, quod voluntas humana ita in divinam transformetur, ut nihil omnino velit nisi quod vult Deus; non vult autem quod Dei est vult, qui voluntate propria in ordinatus appetitus passionis amplectitur. Quæ omnia idem B. Pater noster factæ pagina auctoribus egregie confirmat.

Si obicias ac dicas: primum, sensus externos, proprie posito objecto, non possunt non percipi sensibili. Objectio, lia; deinde imaginari per sensum informata non potest non illa cogitare, & appetitus proponere; & tandem appetitus sensuus necessario fertur in bonum delectabile, & sensibile propositione ab imaginatione ergo non possunt denudari à sensibilibus. Resp. neg consequentiam; si enim sensatio vel appetitus rationem anteverat, non obest perfectioni, si autem voluntas illis resistat, tunc potest.

D. Thom. p̄ceptus sub
IA lib. 1. q. 10. verba eius
modo veritas elevatur per
sapientia, ut excedens
m concreta, tam ob
na penetrans conservans
dionis divinis, & annis
et cepit, vel voluntate
rasmaribus; raro excep
ologie mystica, qui dicit
& ingressus in caliginem

Etas jam contemplatio
gitor a dono sapientiae ad
in caligine, & sub illa
ed illostrato modo dicit
oritur contemplatio
eo frequente habilitate
qui permanentem sub
sercer secundo gradu
quæ dicitur contemplatio
ex procedentia speci
ex DEO, & per ipsa
universa DEI, & annis
in eis, & confite quod
ca. 9.8. do. 5. & 6.

tra predictam conser
darum perceptio ejus
est similia per senten
tor & illud invel
randeone, quod si qua
gloria, & simili
lume, qui clarissimo modo
entit quod sit, &
de aliis, & tamen
etui per modum fre
7.7. Tunc certe un
us Theologia mystica,
in procedentia speci
llimus quidam quod
aque obliterat per d
one, & ignorante illi
gradus penitentia
nem in caligine.

s solum retinat offens
et se ad mecum D. Thom.
in hac materia, post
contemplationem ap
plicet, ut sapientia
obi contemplacioni
ratio, quibus abso
que pulchritudinem na
t. ad Cœlum conser
pem, quam in lumen
datur, non privata, sed
esse. Tertio ex Epist. 1. a
et divina caligo, et
man. 11. v. 33. dicit
EVM cognoscit deum,
scientiam & intelligi
autem cognoscit anima
em scientiam & intel
ligit, primum debet effici
sensit affectu, et quod
egariorum ad aliquam
animam, nos manebet
in Epist. 1. ad Cœlum
vit id quod videt, sup
er id et res ipsas, quae
quoniam videt DEUM,

Littera S. S: Ir conclusio, quamvis Dionysius directè & ex-
Dionysius splicitè loquatur de intellectu, indirectè tamen
directè & implicitè potest de voluntate & appetitu eius
explicari. Conclusio quod primam partem con
videatur state videatur ex contextu, ubi S. Dionysius aperte
loqui dicit loquitur de negatione & remotione rerum crea
tarum, quæ in esse obiciuntur ad cognoscen
tia intellectu, dum DEUM. Quod secundam vero partem pro
indirectè, quod S. Dionysius intendit nos instruire de
& impli
modo perfectioni contemplandi divina, ut per
contemplationem ergamur ad unionem cum
men, etiā deo: sed nec istam contemplationem perfectè
intelli
quis poest esse, nisi potest appetitiva ter
rendum de hancit ab amore, & affectu creaturarum, tamen sensi
voluntate bilium, quam in eligibulum: nec voluntas potest
& appeti
uniti DEO, dum creaturis afficiuntur, ergo sub hac
eadem remotione explicita intellectus, in eligi
da quoque remotione voluntatis & appetitus.

Major, & consequentia paren. Minor proba
tur ex unanimi Doctorum Mythicorum consensu,
quorum præcipua cura in intrinsecu contempla
tivis, est mortificatio passionum, & affectuum in
ordinatorum; immo etiam illorum, qui licet pos
sunt exerciti, exceptis solum illis, qui ex precepto,
vel voluntate DEI, ejusq; amore potius, quam re
rum et etiam arum oriuntur. Unde N.B.P. Joannes à

Cur. B. P.
Joan. à
Crucis in
signe illud
Opus in
scriptum
Aicenus
montis
Carmeli
in 3. li
bros di
stinguat
& quid in
sensibus
prædicti.
Thom. a Iesu Oper. Tom. II.

Cruce ascensum montis Carmeli in tres libros di
stinguit. In primo tanquam in limine agit de mor
tificatione passionum, & quomodo mens debeat
sensus à sensibilibus cohædere, ut possit ad unionem
DEI tam per intellectum & conemplationem,
quam per voluntatem & amorem affligere. In se
cundo intellectum abstractum non solum à sensi
bus, sed in eligibilibus etiam creatis per obscu
ritatem fidei, quæ est mystica Theologia acquisi
ta. In tertio denique negationem & mortificatio
memoriam & voluntatis particulariter com
menda. Quæ omnia includuntur sub remotione
& abitacione affectus ab omni objecto sensi
bili, & intelligibili creato: seu quod idem est, ab o
mni amore proprio non solum illicito, verum et

est si nūs externos cohibere, ne vanitates hauriat cūm tē sītē despoticē illi obediant: potest etā, licet majori difficultate, imaginationem ab illis cogitandis suspendere, vel latē ad alia objecta non delectabilita divertere: potest denique appetitum tetrahēre amovendo objectū appetibile per imaginationis declinationē ad alia objecta, vel etiam posī objecto appetitum frēnare ne in adeo fervidas & deordinatas passiones prorūmpa. Unde tota ista sensibilium remotione, à voluntate quam à primo mobili debet incipere.

Object. 2. Objicies secundū, quilibet appetitus in sensibiliā voluntariis valeat p̄adictā damnā cauſatā in animaliē cohibere totaliē omnes appetitus, eorumque passiones & motus, est valde difficile, ne dicā impossibile; ergo nunquam anima ad contemplationem, vel unionē DEI perveniet. Resp. difficile hoc quidem est, & penē impossibile aſsequi per solam mortificationem, & purgationem actiā, & ideo quas Deus animas ad contemplationē perfectam sublevare intendit, eas in purgationē passivam sensus solerū inducere, qua penē totaliter à sensibilibus avocantur; de qua purgatione passiva loquuntur sumus in catena myst. q. 15. Legendi, quos ibid. citavimus S.M. Tereſia, & B.P. Joan. à Cruce, Ioannes & Ioseph à IESV-MARIA, ven. M. Feliciana à S. Ioseph, & P. Philippus à SS. Trinitate. De hac etiam purgatione passiva partis: elicitivae p̄eclarē scripserunt Dominicus à SS. Trin. l. 7. Tomi 7. sua Bibliothec. Theolog. scđ. 2. c. 6. & 7. & Antonius à Spiritu S. in directorio mystico Tract. 2. diff. 4. & 5. Non tamen omnes appetitus etiā voluntarii, & qualiter impediunt contemplationem, sed hoc vel ex materia, vel ex plenitudine adversitatis dijudicandum est: solerū tamen Deus animas nondum plenē purgatas ad contemplationē alliceret, sic enim ciuitas & facilius denudantur à sensibilibus, ut ad perfectiōrem contemplationis gradum, & inde ad unionem paulatim accedant.

Object. 3. Objicies tertio, videor talē ē sufficere denudationē ab appetitu sensibilium, nec opus erit ab intellectu & aliis objectis removere. Resp. neg.

Solutio. In rationē: quilibet enim affectus, & omnis inhaſio voluntatis erga creaturas quantumvis spirituales & lupe naturales, potest impeditre unionem, nisi in DEO, & propter DEUM amentur. Licet nō æquē impidiānt illæ affectiones, sicut sensibilium, que magis materialē, & improportionatum reddunt animam ad divina contemplanda, & capeſſenda. Ut intellectus perficitē uniatur DEO, ab omnibus aliis objectis, etiam spiritualibus debet vacare ac denudari; ut memoria plenē uniatur DEO omnium creaturarū, quantum potest, debet obliuici, & ut voluntas plenē uniatur DEO ab omnibus aliis aminoribus, desideriis, & delectationibus abstrahēda est. Ad quod etiam p̄fectē consequendum introducitur anima in illam terribilem purgationē spiritus, de qua egimus in catena myst. qu. 16. & terimus supra dicta qu. 8.

Q V A E S T I O XVII.

De quanam unionē logatur Dionysius, dum monet Timotheum, ut per p̄adictā remotionem se exercitent ad unionem & conjunctionem cum DEO?

Opinio Corderij & Pachymera. Ordierius videor hac intelligere de unionē amoris, dum ad particulam ad unionē addit: quae per charitatem fit & gratiam. Pachymera, de unionē intellectus in te, seu de intellectione indi-

vita in plura objecta, dum in solom DEUM ab aliis formis denudatus erigitur: Hac enim (inquit) est unio, secundū quam mens unitur, & adducitur ad aliquid intelligentum. Mihi tamen videor primariō loqui de unione intellectus cum DEO, quae involvit etiam unionem intellectus in se, & supponit, vel ordinator ad unionem DEI per gratiam & a morem: unde etiam de aliis unionibus saltem servatūdī, & implicitē potest intelligi, ut diximus de remotione creaturarum questione precedenti.

Quod autem primariō & directē loquatur de unione intellectus cum DEO, Propositum quia in praesenti principaliter intendit S. Doctor instruere intellectum circa contemplationem mysticae Theologiae; ut etiam, quia in cap. 1. de divin. nom. §. 5. loquens de istam unione, ad quam postulat ablationem omnium, aperit se explicat de unionē intellectus, dicens: Per omnem vacationē operationis mentalis existit uno intentum Desirantium ad supremum DEI lumen. Ubi D. Thom. l. 2. addit: Quasi dicat postquam secundū Deiformitatem uniti fuerimus per cognitionem rebus divinis, &c.

Ratio autem utriusque est, quia sicut unio intellectus cum DEO impeditur per formas creatas apprehensionis, & velut interpositas inter DEUM, & intellectum; ita ejus unio memoria per easdem formas non oblitias. Et unio voluntatis per earum rerum amorem, desiderium, gaudium, tristitia, &c. ut latè explicat B. P. Joannis à Cruce in ascensiō montis Carmeli lib. 2. ubi agit de unione intellectus, & lib. 3. ubi differit de unione memorie & voluntatis. Confundendus quoque nos. Simon à S. Paulo lib. 1. & 2. operis sui de reformatione hominis. Sed occasione hujus questionis, & pro majori eius intelligentia aliquot dubia circa unionem hic inserere luet.

D V B I V M L

Quid & quotuplex sit unio mentis cum DEO?

Quodammodo per graduum. Unio ut nomen ipsum sonat, est distinctarum se rerum diversarum conjunctio & copulatio: unde cum Deus & anima valde sint diversa, tunc dicentur uniti, quando vel anima immensitate secundū suam efficiat, vel medianibus DEO & potentiori suis cum DEO copuletur.

Hac igitur unio inter DEUM, & animam est maxima, multiplex. Altera enim est naturalis, altera supernaturalis. Unio naturalis inter DEUM, & animam est illa, que etiam inventur inter DEUM, & creaturas omnes, in quibus omnibus Deus substantialiter habitat conservando earum entitatem, & omnibus enim rebus assistit Deus per essentiam, supremam potentiam, & præteritiam. De qua unione non curat, procedit quæſio, nec verba Dionysii, ut patet.

Unio supernaturalis, vel est communis omnibus iustis, vel solum est justorum perfectionum. Ille fidelis, que est communis omnibus iustis, est gratia permanentia, non solum quatenus ipsa essentia gratiae, que est essentia DEI participantia, unita & inhaſita anima; sed quatenus ipsam et gratia est uniculum supernaturale, & accidentale, quo anima unitur DEO, ita ut si per impossibile DEUS non esset in ea, sicut in aliis creaturis per unionem naturali modo supra dicto, nihilominus esset in ea per unionem istam supernaturalem gratia proportionabiliter ad id, quod dicitur de unione hypo-

hypostatica, quod si per impossibile, Verbum divinum non esset per immutabilem, & actionem conservatam præsens illi humanitati, tam ex vi unionis hypostaticæ esset etiam præsens. De quo videatur Suarius l. 12. de Trin. c. 5. Et x. Salm. To 2. in 1. part. D. Tho. Tract. 6. de Trin. diff. 19. dub. 5. quod fundatur in illo ad Rom. 5. Charitas DEI diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis. 1. Corint. 6. Membr. vestra tempus sunt spiritus sancti, qui in vobis est. Unde Theolog. cum D. Thom. 1. p. 9. 43 art. 3. dicitur Deus esse in anima justa non solum per communicationem bonorum, sed quia ipse est. Spiritus Sanctorum datur, & miratur, & inhabitat animam novo a speciali modo ab illo, quo in ea erat per solam creationem & conformatiōnem. Legendi de hoc ex nostris Gabriel à S. Vincentio Tom. 1. in 1. part. S. Thomas diff. 39. dub. 5. Dominicus à SS. Trinit. lib. 7. Tomi 7. fuit Biblio hec, Theolog. sed. 4. cap. 2. & 3. Balthasar à S. Caspar, in commentariis Castelli interiori S. M. TERESIAE cap. 1. mansion. 5. plen. 1. citatur etiam pro hac sententia à Salmantico, loco mox indicatio Seraphica nost. M. TERESIAE cap. 1. mansion. 7. & Nicolaus à JESU-MARIA 1. part. cap. 16. Elucidatio Theolog. phrasium mystica Theologiae B. P. Ioan. à Cruce.

Quot modis creaturis uniti posse est deus. Ut autem hæc unio reals, supernaturalis magis explicetur: non andunt est pluribus modis prole DEUM uniti creaturis. *Primum* per illam operationem in illis, que est uno agentis ad passum mediante actione. *Secundum*, in ratione objecti intellectus & voluntatis, quod fit medianè operatione, qua creatura DEUM ut objectum attingit. *Tertius*, ut amans in amante, & cognoscens in cognoscente, non quia semper actualiter ametur, & cognoscatur, sed quia illis affectibus cognoscibilis & amabilis, & in eis datur principiu cognoscendi & amandi, nepe, gratia, charitas & fides. *Quarto*, sicut terminus cu se terminabilis ad constitutum usum per se supponit, ut si solam per unionem hypostaticam, de quibus modis unionis videndi nost. Salmant. To 3. in 1. 2. tr. 9. diff. 1. dub. 1. & Hieron. Gratian. 2. part. dilucidari cap. 2. & seqq. Dominicus & Balthasar supradicti.

Quomodo per gratiam & charitatem est Deus in primis unitus animæ primò modo? est enim gratia unita animæ per inheritance, & Deus unitus gratia per operationem, ac prouide hinc modo unitus animæ medianè gratia. Ceterum quia per illam operationem magis est creatura habita, & possella à Deo, quā Deus habeatur, & possideatur ab ipsa, ideo etiam est in illa nō solum secundo modo quando actualiter intelligitur & amatur, sed etiā tertio modo tanquam cognitionis in cognoscere, & amans in amante falem habitualiter; & hoc non ut cūq; sed tanquam cognitionis in cognoscere habitualiter ea cognitione, que sufficiat ad diligendum perfectissimum amorem amicitie, & tanq; amans in amante per prædictum amorem proprium autem est amoris amicitie, quod ex se exigat unionis inter amicos non solum affectivæ, seu per cōformitatem affectu, sed per inseparabilem præsentiam & cōjunctionem personalē, quoad scilicet potest ac proinde gratia & charitas, que sic cōstituunt hominem amicum Dei, perut ex natura sua inimicū DEI præsentiā in homine, ita ut per realem, & personalem præsentiā esset intra ipsum, licet alio titulo nō futisse ibi realiter præsens. Quod latius probant & defendunt N. Salm. de Trin. tr. 6. diff. 19. dub. 5. ja citato, & iterum explicabunt infra dub. 5.

Thom. à Iesu Oper. Tom. II.

Hæc autem unio Spiritus S. ut bene nota nostra Nicolaus à JESU-MARIA in sua Elocid. Theol. p. 2. 6. 16. m. 13.) non solum contingit in prima infusione gratia, sed etiā in ejus augmento, maximè quando anima proficit in novum statum gratiae, quia tunc etiā datur missio invisibilis Spiritus S. quod probat ex D. Th. i. p. q. 4. 3. art. 6. ad 2. & in 1. diff. 1. s. q. 5. a. 1. quæst. 5. & n. 2. quæst. 1. ejusque expositoribus, & maximè Suar. lib. 1. 2. de Trinit. cap. 5. n. 16.

Quod in presenti videatur distinguendum secundum principales gradus hujus unionis ex majori profectu in purificatione animæ, ad quem le clarantur quicunque major etiam profectus in augmentatione gratiae, & habitum cum ea infalorum. *Primus* est gradus communis iustorum, quando gratia de novo intrans unum funditur. Cui correspondet unio actualis & assennit.

Secondus, quando anima jam purificata per mortificationes activas, aut etiam per passivæ patit sensitiva ingreditur statum perfectionis & contemplationis; & tunc solent etiam exerceri actus unionis & & acquirentur: vel etiam infusa & passiva, sed imperfecta, & partialis ut orationis, quae is, eb. ier. 1. & impulsus.

Tertius, quando jā magis est purificata per purgationem passivæ spiritus, tūc enim valde proficit in gratia, & charitate, & in hoc statu solet exercere unionem actualiter totalem, que ad priores actus qui sunt brevissimi, & ideo comparantur à Seraphica matre mutuis sponsum confectibus lib. castelli anima manu. 5. c. 4. Legend. nost. Bal. balthasar in hunc locum.

Quartus, quando post maiorem adhuc purificationem tantum proficit in charitate, ut Deus animæ sibi unita saporem & suavitatem divinam faciat experiri, & percipere; unde unio actualis voluntatis jam appellatur fructus, & comparatur à Seraphica Matre spontanibus.

Quintus deniq; quando jā amplius ardoribus charitatis incensa ita jam purificata depuratur, ut penè nihil proprietatis conditionis remaneat, sed jam totaliter transformata possit dicere cum PAULO, Viro ego jam non ego, &c. In quo statu exercetur illa alia actualis unio fructus, & transformativa superior omnibus, que licet non in eadē actualitate permaneat, remanet tamen habitualiter in voluntatis inclinatione ad DEUM sibi jam veluti infarabiliter præsentem, & ideo in hoc statu celebrator matrimonium spirituale.

Itaç; quo magis anima depuratur & exiit imperfectionibus habitualibus & actualibus, per quas imago Dei in nobis obscuratur & maculatur, tā o magis evā ornatus & induitur augmento gratiae & habituum supernaturalium, quib; magis ac magis assimilatur Deo habitualiter; qui quidē gradus perfectionis sunt gradus unionis reals, & habitualis modo supra dicto licet unio habitualis per anthoniam sit illa ultima & felicissimi status transformationis. In quolibet autē horū statuum unionis habitualis exerceri solet unio actualis, quando potentia animæ Deo etiam uniuersa, vel perfecta vel impefecta, totaliter vel partialiter, affectivæ tantum, vel etiā effectivæ, seu fruitivæ & transformativæ, unde diversa quoque nomina sortitur, ut explicabimus dubio sequenti.

Objicitur primò, si unio habitualis, & realis fieret per infusionem gratiae, & per maiorem radicationem & augmentum ejus, gradus hujus unionis essent penè infiniti; ergo non bene distinguuntur.

T. 2

Op. 1. 1.

tus

Solutio.

ur per supra relata. Prob. antecedens, quia a-
nitma iusta, & à fortiori quæ jam est in statu per-
fectionis, plures quotidie exercet actus charitatis;
sed per quemlibet actum charitatis ascendit anima
in hac vita ad majus augmentum gratiae: ergo, &c
Resp. neg. antecedens, ad cuius probationem re-
spond. primò negando minorem, loquendo de ac-
tibus remissoribus habitu, quia iuxta doctrinā
D. Th. 2.2. q.24. a.6. actus meritorius remissus nō
statim in hac vita adducit secū augmentum gratiae &
charitatis, sed solus ille, qui in ehorto est habitus au-
gmentum verò gratiae emissoribus correspondens
reservatur ad statu gloriae cū ipsius gratiae consum-
matione tribuendū. Vel falso (ut aliqui colligunt
ex D. Th.) dabitur in hac vita, quando homo per
ferventiorē actū se disponit ad illud. Et licet aliqui
etiam ex Thomistis intelligent, S. Doctoric, vel de
gratia in esse physico, & nō de illa in esse gratiae &
acceptationis ad gloriam, vel de augmento ut est
forma physica dispositio, & nō de illo ut est
præmium mediū. Communis veiò Thomistarum
sententia illum intelligit, ut proposuimus.

Resp. secundò etiam admittamus cōsuetudinem, Valsquez & alii augmentum gratiae & charitatis
etiam illud, quod actibus remissoribus correspō-
det: statim nobis dati: vel cum Victoria, Soto, &c.
alii augeri quidem gratiam, sed non habitum chari-
tatis. Vel cum Scoto, Montesino, &c. quod de-
tur saltem in primo instanti separationis animæ:
vel denique loquendo de actibus intensioribus,
non ideo lequi debere nos multiplicate gradus u-
nionis juxta quolibet augmentum gratiae & chari-
tatis, sed juxta notabile aliud augmentum in-
ferens aliquam differentiam in statu perfectionis,
ut supra recensuimus.

*Objec. 2.**Solutio.*

Objec. secundū in ultimo gradu huius unionis
realis & habitualis supponimus non posse animam
ad ulteriorem gradum unionis trahire: sed hoc est
falluum ergo adhuc restat plures alii denumerandi.
Prob. minor, quia gratia & charitas in hac vita se-
per possunt augeri, & nō potest dari status perfe-
ctionis, intra quem nō sit dabilis aliis perfectior.
Resp. disting. majorem, non posse saltem de lege
ordinaria transit ad perfectiorum statum unionis
conce, ad perfectiorem gradum intentionis, neg.
Unde neg. minorem: ad probationem dicendum,
quod licet gratia & charitas sèper possint augeri,
non quodlibet augmentum ad perfectiorē statu
sufficiere, ut supra diximus, & ille status dicitur ult-
imus, in quo gratia & charitas jam dicitur perfe-
cta; quam perfectionem explicat D. Th. 2.2. q.24
a.8. dicens, non vocari charitatem perfectam per
hoc, quod diligat Deum quantum ipse diligibilis
est, iste enim amor nō potest inventari in creaturis:
nec etiam per hoc, quod cor hominis actualiter
semper feratur in Deum, quia hoc solum in patria
potest haberi: nec solum per hoc, quod nihil cogi-
te, aut velu divinae dilectioni contrari, quia hoc
est commune omnibus charita habentibus, sed
pro hoc quod homo studi suum deputet ad va-
candum Deo, prætermis aliis, nisi quantum ne-
cessitas praesentis vita requirit. Et ar. 9. distinguēs
statum perfectorum ab statu incipientium & pro-
ficienium dicit, quod licet perfecti in charitate
proficiant, non tendit ad hoc principalem eorum
cura, sed ut Deo inhaereant. Unde ille erit ultimus
& perfectior gradus unionis, in quo homo fruatur
Deo, & transformatus in ipsum, pacificè ja-
quescit & obdormit in brachis ejus, ipsumq; semper
praesentem experitur & amplectetur. Consulēdus
nostri p. Michael de Fonte, qui de di-

vina hac unione præclarè differit cap. 7. & 8. libri
3. de triplici vita spirituali statu.

D V B I V M II.

Quinam sint gradus unionis actualis? & quanam di-
catur uno affectiva & effectiva?

Explícata unione reali, & habituali dubio pre-
cedenti, restat inquirere de unione actuali, & quia uia, a-
de variis eius nominibus. Actualis igitur unio dici-
tur, quando anima non solum habitualiter, ut di-
ctum est, sed etiam per actus intellectus & volu-
tatis Deo unitur, ut nihil aliud cogitat, nec ameri,
& multo less sentiat, pra nimia enim applica-
tione intellectus & voluntatis solent suspicidi sensi-
tus exteriores & interiores ab operi rationibus suis,
tunc autem dicitur uno actualis totalis: si autem vel
memoria, saltem sensibilis, dissolvatur ab hac u-
nione, vel sensus aliquis sensibilia hauriat, dicitur
ista uno partialis, quia nimis solus intellectus & voluntas
occupatur in Deo.

Unio igitur actualis, vel est solum affectiva, vel
etiam effectiva. Affectiva dicitur illa, quæ solum ac-
tus voluntatis sunt totaliter cōformes voluntati
divinae, eo enim ipso quod est conformitas af-
fectus, cōtum, recte unio affectiva nuncupatur, & forma-
liter consistit in ipso actu amoris. Effectiva autem
dicitur, quando desiderans praesentiam amanti, ut
eo realiter portatur, ita & per amore ferventio-
rem disponit, ut asequatur gratiam, vel notabile
aliquid augmentum ejus, per quod Deo ex ipso
assequatur per unionem realem supradictam. Un-
de dicitur iste actus amoris non solum unio af-
fectiva, sed effectiva & activa, quia effectiva, vel quasi
effectiva concurrit ad prædictam unionem rea-
lem: ipsa etiam unio realis sic adepta potest dici
unio effectiva passiva, quatenus scilicet effectiva,
aut quasi effectiva ab illo amore procedit.

Quod D. Thom. 1.2. q.28. art.1. allegant Au-
gustinum his verbis explicat: Duplex est unio amar-
tis ad amatum; una quidem secundum rem, puta cō-
muni presentia littera ad amantem: alta verò secun-
dum affectionem. Primam unionem facit amor effectiva,
qua moveret ad desiderandum, & querendum pre-
sentiam amanti: secundam autem unionem facit formaliter,
qua ipse amor est talis unio, vel nexus. Unde dicitur
D. August. in 8. de Trin. quod amor est quasi nū-
datrix quadam duo aliquia copulans, vel copulare ap-
petens, amantem, scilicet, & quod amatur. Quod enim
dicit copulans, referat ad unionem effectus, sine qua
non est amor: quod verò dicit copulare intendens, per-
times ad unionem realem. Hec ille,

Objec. primò, D. Thom. loquitur de passione
amoris erga creaturas, qui quidem amor potest
effectiva influere in praesentiam amanti, quatenus
efficaciter, & effectivè movere potentias ad inqui-
rendam illam; & ideo potest vocari unio non so-
lum affectiva, sed effectiva: sed unio affectiva, se-
cundum amoris, quo DEI praesentiam, & unionem realem
optamus, & inquirimus, non influere in
talem unionem, quae est per gratiam & charitatis
infusionem, vel augmentum: ergo non potest ap-
pellari unio effectiva. Resp. Quod licet aliqui Au-
gustores dicant etiam actus nostros concurrent
cum DEO physice, & effectivè ad gratiam &
augmentum ejus, nos tamen veriō senten-
tiā amplectentes distinguimus minorem, non
influit effectivè physice conced, non influit mo-
rali, & meritorie, vel saltem dispositivè physi-
cè neg. & ideo non dicimus absolute effectivè il-
lam convegni, sed quasi effectiva; quod sufficit, ut
per

Legend.
noſt. Bal-
tbas. in il-
lud cap.
castelli a-

Fruitiva
amis stud-
dicatur.

per analogiam & similitudinem illius, de qua loquitur D. Thomas, dicitur ista unio affectiva non solum affectiva, sed etiam effectiva.

- Objec. 2.** Objecies secundo, unio effectiva sepe appellatur ab Auctoriis mysticis unio realis, & frequentius tribuitur hoc nomen unioni fruivit etiam habituali, sed unio realis non influit effectiva, aut quasi effectiva modo dicto, in aliis unionem, ergo non est necesse, quod unio effectiva influat effectiva. Prob. min. quia influere quasi effectiva disponendo, & promerendo est proprium actus meritorii, & non habitus; unio autem realis est per modum habitus ut supra diximus. Resp. dist. ultimam partem minoris, non influit effectiva per modum actus conced. per modum habitus neg. Atque enim meritorius procedit ab habitu, qui proinde habitus potest dici meritorius habitualiter, seu in actu primo. Nec erit inconveniens, quod unio actualis dicatur effectiva activa, unio vero realis effectiva passiva, ut nominibus non confundantur.

Si quereras, an ista unio actualis affectiva, & effectiva possit, etiam dividitur in activam, seu acquisitam, & passivam, seu infusam? Respondeo affirmativè: utraque quippe disponit ad ulterius augmentum gratiarum, activa autem illa est, quam nos ex communib[us] gratiarum auxiliis possumus & debemus procurare, & quam maximis excollit labores Seraephica Mater in lib. castelli anima manif. nos. Bal. 3. c. 3. & in lib. fundat. ca. 5. eamq. dicit, quam semel habet in illo unum affective, vel quasi in omnibus rea. epa potest dici, & scilicet effectiva, procedit.

Unio vero actualis affectiva, & effectiva activa, quae sit passiva, seu infusa, est illa, quae specialibus auxiliis, Deoq[ue] specialiter illuminante intellectum, & inflammatu voluntati exercetur modo dicto, vel solum par effectivam conformitatem, vel disponendo, & promerendo ulteriorum gratiarum, & habituum supernaturalium radiationem: & quia hoc principaliiter invenitur in illa unione, quae DEUM movere, ut se gustandam præbeat, & presentem exhibeat, ideo ista solet appellari frequentius effectiva, quae simul est fruivita, & transformativa.

D V B I V M III.

Quare unio fruivita sic appelletur?

Fruitiva Fruivita unio dicitur à fruitione, ut ipsum non unio unde men indicat fruatio aem juxta D. Thom. 1. 2. quest. 11. art. 1. est actus delectationis, quam aliquis habet de ultimo expectato, quod est finis. Unde videatur desiderium a fructu, qui est id, quod ultimo ex arbore expectatur, & cum quadam suavitate percipitur. Inventur autem fruatio in brevis imper-

Thom. à Iesu Oper. Tom. II.

fecte secundum essentiam, ac proinde improprie, quia est de particuliari fine, & non de ultimo. In peccatoribus inventum imperfecte secundum esse, seu potius non verè, quia licet delectentur in aliquo sub ratione ultimi finis, non est tamen verè ultimus finis. In iustis autem via oribus, licet delectentur fruicio perfecte secundum essentiam, & secundum esse, non tamen secundum operationem, quia non habent beatitudinem perfectam. Beati verò omnibus modis perfectam fruuntur; DEUS autem perfectissime. Videatur D. Thom. qu. cit. & quest. 12. art. 2. ad 3. & in 1. dist. 1. q. 2. art. 1. ad 4. & quest. 4. art. 1. scilicet in ejusdem concordanti.

Additeriam D. Thom. dicit, quest. 11. art. 4. in r. & ad 1. quod fruicio de fine, seu de DEO habito tantum in spe, & intentione est imperfecta; perfecta autem est de fine habito jam realiter. Ex quibus colligitur, quamlibet unionem affectivam quarens habet adjunctionem beatitudinis posse dici unionem fruivam imperfectam: sed quia ex his unionibus illæ, quæ excentur in duabus ultimis gradibus mysticæ Theologie infusæ, magis accidunt ad perfectam, quia taliter habent DEUM in spe, quod illum etiam habeant aliquo modo realiter, nempe, per experientiam gustus, & per aliquam manifestationem presentis realis, ideo isti duo ultimi gradus unionis absolute dicuntur uniones fruivit. Sed principaliter ultimus gradus, in quo anima jam quiescit à solicita inquisitione DEI in hac vita, immo jam non tantum anxiatur pro presentia in patria, cum DEI societatem, quasi continuè sentiat, & habitualiter ea potiatur: ibique etiam gustus DEI sit major, lumenque ad cognoscendum superius, atque in flammatio voluntatis ardenter DEI.

Objecies, si datur fruicio DEI in hac vita, vel daretur aliqua ex donis animæ gloriose in hac vita, vel daretur matrimonium sine donibus neutrum est dicendum: ergo, &c. Prob. maj. quoad primam partem quia fruicio est una ex tribus donibus matrimonii animæ gloriose, quæ non possunt dari nisi in gloria. Quoad secundam, quia in ultimo & perfectissimo gradu unionis, quam vocamus fruivam, non solum datur spontalia, que præcesserant in gradu antecedenti, sed celebratur matrimonium ipsi itale, ut docuit N. Seraphica M. mans. 7. c. castelli anima cap. 1. & 2. & in hoc matrimonio non possint inveniri aliae dores, scilicet visio, & comprehensio, nisi forte fruicio si edatur.

Si respondeas, fruitionem istam non esse per-

fectam, ac proinde non esse donem glorie.

Contra: quia latenter est: dos imperfecta, & dos gloriae nec imperfecte potest dari in via. Quia dos debet esse perpetua, juxta definitionem D. Thomæ m. 4. dist. 4. quest. 4. art. 1. dos est ornatum animæ & corporis, vita sufficiens in æterna beatitudine jugiter perseverans.

Si vero dicas, fruitionem non esse donem, si su-

matur pro actu, sed pro habitu, qui est princi-

pium eius, nempe, charitate. Contra. Tum quia

fruitionem pro actu esse donem dicunt plures

Thomistæ, siisse sententiam ultimam D. Thom.

1. part. quest. 12. art. 7. Tum, quia summa pro habitu, seu charitate magis conductus ad argumen-

tum, siquidem charitas patris, & vita sunt idem

habitibus, & jam datur in via eadem ratio do-

tis.

Resp. ad argumentum neg. majorem, quoad

primam partem, & ad probationem resp. primis

T. 3 dist.

dist. Fruitione perfecta est una ex tribus dotibus animaliæ gloriose conced. fruitione imperfecta, qualem dicimus esse fruitionem hujus vite, neg. Ad instantiam resp. Supponere fui. ionem imperfectam esse doitem laitem imperfectam; quod est falsum: ratio enim dotis semper est perfecta, quia nunquam datur, nisi in patria, ubi est perpetua. **Solutio.** Rely. secundò dist. Fru. io sumpta pro habitu est deo animæ gloriose, conced. sumpta pro actu, neg. nam actus fruitionis in patria pertinet ad instantiam matrimonii, siquidem viro sine fruitione non esset iucunda, sicut requiritur ad unionem matrimonii. Ad primam instantiam resp. probabilius esse D. Thom. non mutasse sententiam, quod fruitionis deo sumpta pro habitu, ut defendunt nostri Salm. Tom. 3. in 1. 2. tr. ad. 9. diff. 2. dub. 2. Ad secundam resp. chartam patris & viae esse eundem habitum secundum substantiam & speciem, concedo: secundum modum essendi negoti, in patria enim est in tuo perfecto termino, qui nec potest augeri, nec desiccare; est etiam principium fictionis perfectæ.

*Que frui-
tioneis spe-
cies ra-
tionem
dotis obti-
nentur.*

Instabis adhuc, ergo saltem in consimilitudine
gratia habebit charitas rationem dotis. Kefp. ne-
gando, quia licet non possit deficere, potest auger-
ri & non est principium fruitionis perfectae. Ut
enim dicunt nosti: *Salmantic. cit. diff. 2. dub. 2. n.
18.* Hoc sufficit, ut charitas patrum distinguatur
quodammodo specie à charitate via, non forma-
liter, sed virtualiter, & eminenter, quatenus prin-
cipium actus fruitionis perfectae, qui specie distin-
gitur à quoquecumque actu elicito in via.

Ad illud, autem quod dicebatur in secunda
parte majo. is principialis argumenti de matr-
rimonio spirituali in hac via : dicendum est tale
matrimonium non esse consummatum, sed in-
choatum tantum & imperfectum respectu ma-
trimonii patris, cui proinde ut consummato, &
perfecto debentur dotes: Semper enim matrimo-
nium via habeat: alij iam rationem sponsalium,
licet appelletur matrimonium propter maiorem
perfecti onus unionis, & continuam praesentiam
cognitam sponsi. Unde Christus respectu viato-
rum non dicitur vir & matius, sed sponsus , ut
norant Salm. cit. diff. 2. dub. 1. n. 1. in celo autem
vocantur nuptiae, & sponsas uxores, Apoc. 12. 1. Ideo
que dona supernaturalia viatoribus communica-
ta non dicuntur dotes, sed pignora & artibz, 2.
Corinth. 1. Item quia semper remaneat veritabilis
arbitrii, & inclemens de perseverantia, ut eadem
S. M. docet dict. cap. z.

Et licet demus (quod aliqui dixerunt) in hoc
statu in imæ unionis dari confirmationem in
gratia, & non iram illius. Hoc non sufficit ad ma-
trimonium spirituale consummatum, & perfe-
ctum. Quia unio ista indissolubilis solum est
habitualis, aut radicalis, quomodo gratia unit
cum DEO non videtur actualis, quia actualis amor
indeficiens non est hujus vita, nec uno actualis,
qua DEUM possidere, quomodo debet non so-
lum in ontus possidere sponsam, sed sponsa possi-
dere sponsum, ut si matrimonium perfectum.

Dicit, confirmatio in actuali amore saltem
fuit in Christo Domino, & fortasse, ut pie creditur
in beata Virgine. Respondebat, in anima Christi
Domini fuisse quidem per se & illam unionem
cum Deo ab instanti conceptionis, quia statim
fui comprehensor, & per visionem beatam
DEUM possebat, ac prouide habuit perfectio-
nes dotum, licet non sub ratione dotis, quia Chri-

stus non est sponsa, sed sponsus omnium animarum. De quo Salm. cit. diff. 2. dub. 4. de B. Virgine, (quaec licet aliquoties viderit divinam ellenitiam, non tamen habuit in via istam visionem permanenter) dicendum est, quod amor illae actualis & continuus, in quo admittimus fuisse confirmatum, non sufficit ad matrimonium consummatum, & perfectum, quia licet DEUM per amorem nostrum possideat anima, non possidetur ab illa perfecte, nisi per visionem beatam, qua est actualis possestio DEI: de ratione autem matrimonii est mutua traditio, & possestio contrahentium. Hac omnia diximus scilicet ex mente Salmanticensium locis citatis, ut plenius hanc ratione fruviu[m] & matrimonium, quod in ea celebratur, dignoscatur.

D V B I V M IV.

*Vtrum unio transformativa sit eadem cum
fructiva jam explicatae.*

Unus transformatus sic appellatur à transfor-
matione, quam inducit. Transformatione autem
nomen est, quo utuntur mystici, ne i nomine
annihilationis, liquefactionis, & similibus super-
perfectis, & hyperbolici non ad significationem
quod strictè sonat, sed aliquid ita subiungit & in-
explicabile ob penuriam nominum, ut nec sic sit
recurrens ad eummodi metaphysica propter ali-
quam analogiam, & similitudinem. Licit enim
anima in annihilatione mystica non redigatur ad
nihilum, nec amittat entitatem suam, dicitur ta-
men annihilari, tum quia arrestita conatus utalem
operandi modum; tum quia in conspectu DEI ita
se componat, ac finibus esset, & ideo est com-
munis loquutio sanctorum Patrum, & Docto-
rum mysticorum, quos et nos Nicolaus à
JESU-MARIA in sua *Elucid. Theol. part. 2. cap. 4.*
§. 8. Similiter transformari dicunt anima, non
quia realiter transeat in esse iam DEI, sed quia
se transfert à modo proprio effundi & operandi
ad modum divinum; ut possit dicere eum Paule:
Vivo ego jam non ego, vivit verò in me Christus.

Lude sancti Patres & Doctores adeo istam transformationem exagge^{re}ant, u. S. Dionysius in Epistola ad Iohannem Evangelistam, homines sic transformatos dicat liberos ab omnibus malis, & DEI nomine insignitos. Et Ambrosius in Psal. 118. quod via erroris ignorantem, crimen etiam velint, non possint admittere, id est, difficultissime. D. Bernardus de Vir Solit. quod non sit iam similitudo, sed unitas, cum sit homo cum DEO unus spiritus, non tantum unitate volendi idem, sed & iu*liu*s velle non valendi. Et quod fieri mereatur homo DEI, non DEUS: sed tamen quod DEUS est ex natura, homo ex gratia. D. Bonaventura opuscul. de scriptum itin. diff. 3. & alii, distinguendo tres gradus spiritus, scilicet spiritus in spiritu, quando exteriorum obliticitur, & solom de spiritu sollicitus est: spiritus supra spiritum, quando ita est a se, ut ne cogitet, sed DEUM solum amerit: affert denique tertium gradum, nempe spiritum sine spiritu, ut ab humano in divinum videatur tranire, qualis ipse jam non ipse, de quibus & aliis similiibus autoritatibus videatur nost. D. datus a JESU in Annot. ad lib. N.B.P. IOAN a CRUCE discursus. §. 2. 3 & 4. &c. ubi etiam affert aliqua exempla, quibus Doctores utuntur ad istam trans-

formationem explicandam, ut de gutta aqua in doliori vino immisca, aut de gutta viti in mare, illuc enim aqua in vinum, & hic vinum in aquam transmouatur. Item de ferro carenti in ignem transformato, & de cristallo in lucem, &c.

Vno transformativa que importat. Unio igitur transformativa duo videtur importare, unione scilicet, & similitudinem perfecti modo, quo in hac vita potest homo uniri, & assimilari DEO, infra unionem hypotheticam, & visionem beatificam. Ratio est, quia transformatio vera, & rigorosa importat amissionem unius formæ ad ingressum alterius in eodem subiecto: hoc autem in praesenti non habet locum, cum homo non amittat propriam, & naturalem formam, ut propriam DEI essentiam sibi in formam afflueret; sed per quamdam metaphoram, & appropriationem ob majorem unionem, & similitudinem possibilem. Quod aliquo modo explicatur per ferrum candens, quod non amittens propriam formam ferri, in ignem transformatum esse dicitur ob unionem, & similitudinem cum illo.

Dupliciter autem contingit ista unio transformativa juxta superioris dictæ, scilicet habitualiter & actualiter. Unio transformativa habitualis tunc dicuntur, quando homo ab aliis jam, & perfectè purgatis vitiis & imperfectionibus acquisitis, & naturalibus, unitusque DEO per insignem & supremum gradum gratie habitualis, & per virtutes, & alios habitus infusos similiiter radicatis, insuperque adornatus virtutibus acquisitis in gradu hethico ipsi DEO in omnibus, & per omnia modo creaturis possibili assimilatur. Quibus accedit præstentia illa DEI realis, qua semper potitur, quamque sentit in animæ centro, & fugiter amando attendit, quamvis non sit iam clara & ardens, sicut in actuali unione hujus status matrimonii spiritualis, ut Seraphica M. experientia docuit Mansione 7. castelli anime cap. 1. his verbis:

A.S.M. Terefa si similitudine explicatur. Hanc presentiam ubique circumferre, non ita accipiendo est, quia hoc ita integrè & perfette (id est, i. a. clara) habeatur, ac dum primavice, aut etiam aliis quibusdam vicibus, quibus hanc e recreationem & raptu atem DEVS prefat caput, hec ei manifestatur. Id enim, si steret, impossibile fore tam ad rem præterea ullam attendere, immo & inter homines vivere. Verum esto id tanta cum claritate ac luce non sicut semper tamen ac reflectit, & adverbit, divino huic contubernio se interesse precepit. Dicamus ergo perinde id esse, ac si, aliquo cum aliquo alio in lucido & luminoso quadam cubiculo versante, subito omnes eius sensib[us] oculaderentur, & ipse in obscuris manaret: hic ergo, quod lux ei ad alios videndos erexit, non ideo siire definit, illas pro sentes adesse. At rorari hi patet, nam in manu & potestate ejus situm sit sensib[us] aperire, ut hac aperta socios denuo, quotiescumque voluerit, videat & neguquam: nisi cum Dominus intellectus sensib[us] aperire voleat, &c.

De hoc etiam felicissimo statu multa cecinit B. P. N. Joannes à Cruce in suis cantionibus à 18. & deinceps, ubi ostendit, quomodo anima & DEUS sint hic duæ nature in uno spiritu: quomodo fiat anima per gratiam DEUS: quomodo vivat iam vita divina, & alia similia encomia, quæ ibi possint videci: & etiam in libro, quem vocas, Flaminio anima vivam, ubi agit de eadem unione jam magis in entia, & qualificata (ut ipse loquitur): intra eam gradum & spheram ejusdem statut transformationis, quo in hac vita nullus alias est major.

Unio vero transformativa actualis tunc sit, quando in hoc statu perfectionis & qualiter elevantur ejus potentiae ad DEUM contemplandum, & amandum sublimibus illis affectibus contemplationis mysticæ Theologie, & amoris unitivi, & fructu, de quibus supra. Unde sit, ut anima non solum secundum suam essentiam, sed secundum suas potentias transferatur a modo proprio essendi, & operandi, ad modum divinum, & totaliter, modo hujus vita possibili assimilatur DEO. Ut enim explicat P. Philippus à SS. Trinitate in discurso proœmio ad myst. Theol. art. 6 tunc non solum natura divina participatur per altissimum donum gratia sanctificantis, sed intellectus divinus per altissimum contemplationem, & voluntas divina per ardenterissimum amorem, prius dona & virtutes infusa. Quia unio actualis succedit in principio predicti statut matrimonii, & unionis habitualis, & postea quoque aliquando juxta dispositionem DEI, ut M. N. S. TERESA docet supra cit. loco.

Ex quibus omnibus manet resoluta dubitatio propria, constat enim ex dictis, unionem transformativam, de qua loquuntur Mytici, concrete, seu esse idem cum unione fructiva in ultimo & supremo gradu, in quo celebratur matrimonium spirituale, ita ut unio transformativa habitualis sit ille status unionis fructiva habitualis, jam expositus, unio vero transformativa actualis sit actualis unio fructiva in suo ultimo gradu. Ratio est, quia nulla major unio, aut similitudo cum DEO potest in hac vita dati, quamvis enim possit esse magis intensa in uno, quam in altero, & etiam in eodem subiecto in diversis temporibus, semper tamen est intra classem, & statutum supremum unionis jam explicatum.

Objecit primus: quilibet actus amoris est unio, *transformativa animæ in amatam, ac proinde* *unio transformativa; ergo non debet restringi* *ista unio ad solum illum statutum, & amorem supremum. Antecedens probatur, tum ex D. Thom. in* *3. dist. 27. quæst. 1. art. 1. ubi dicit, amorem nihil aliud esse, quam quādam transformationem affectus in rem amatam: tum ratione ejusdem S. Doctoris: quia amor pertinet ad appetitum, qui est virtus passiva movens ut mora ab appetibili, secundum Arist. ac proinde perficitus & quiete quando informatur per formam sui activi, seu per formam boni amati, in quo sibi complacet, & cui adhaeret: quod autem affectus forma alicuius, sit unum cum illo, & transformatur in illud, unde dicit Philosophus 9. Ethicorum, amicus alter ego: & Paulus 1. Corinth. 6. Qui adhaeret DEO unus spiritus est.*

Résp. concedendo antecedens, & ejus probatio, *Solutio.* *nam quād propositum ob majorem, & radicalem notitiam hujus transformationis negando tamen consequentiam; quia licet Mysticus non negent dat aliquam transformationem in quo-* *cumque actu & statu amoris, quando vero lo-* *quuntur absolute de unione transformationi, ut* *distinguiatur ab aliis unionibus, intelligent illam,* *qua principaliter, & per anthoniam talis est,* *ac proinde omnium aliarum suprema, in qua ma-* *gis reluet similitudo DEI.*

Objecit secundus ex oppositorum: quod feliciter ut *unio transformativa non debet amori tribui, sed cognitioni. Ex verbis Pauli 2. Cor. 3. v. 18. Nos* *vero omnes revelata facie gloriam Domini speculantes* *in eandem imaginem transformationi a claritate in*

claritatem, tanquam à Domini Spiritu. Id est, reuelatio a jam facie Christi incarnata, & mysteriorum fidei, gloriam DEI in Christo & Evangelio, quasi in speculo inuenitur, & inde transformatur clarus indies & clarus, seu cognoscendo magis ac magis usque ad claritatem visionis beatifica.

Respondeatur, nomen transformatio divagare per omnia, vel formam substantiali alterius obtinenter, vel formam aliquam accidentalē, & similitudinem gerentia; sic lignum in ignem transformatur substantialiter, quando amittens formam ligni translat ad formam ignis: sic ferrum in ignem accidentaliter transformatur, quando non amittens formam substantialē ferri, sed accidentalē frigiditatis, tantum calorem acquirit, ut tanquam ignis sibi applicata comburatur. Sic etiam vitrum soli appositorum transformatur accidentaliter in ejus lucem: sic etiam sagae à dampone dicuntur transformati in bestias non substantialiter, nec accidentaliter, sed tantum apparenter. Unde fideles mysteria Christi contemplantes dicuntur transformati in ejus claritatem, & lucem, ut ab eo illuminati, alios item illuminent. Noti igitur negamus per actum contemplationis nos DEO uniri per intellectum, & in DEUM quodammodo transformari, amittentes modum proprium cognoscendi, & induentes modum quandam divinum: sed hoc, quod est unire & transformare magis spectat ad amorem propter rationes adductas in prima objectione: unio vero & transformatio totalis hujus vita possibile utrumque amplectitur amorem & contemplationem, & insuper illam perfectionem, qua per gratiam, & habitus supernaturales obtrahit, Legendum cap. 3. part. 2. dilucidarii nostri Hieronymi à Matre DEI, alias Gratiani, qui ibidem de hac transformatione differit; & cap. 2. septem unionum generibus.

De septem unionum generibus.

Natura illapsus (ut explicant N. Salmant. Tom. 3. in 1. 2. 3. 9. disp. 1. dub. 1.) explicanda est per illapsum, & effusionem aquæ in loco aliquo lapetio i existentis, & inde in inferiora se diffundentis, & penetrantis, seu permeantis illa. Unde primo requiritur, quod substantialia illapsa sit aliquo modo superior illa, in quam illabitur. Secundo, ut ingrediatur terminos ejus, & veluti descendat usque ad intimam illius. Tertio, quod si fuerit substantialia spiritualis, in media opere tur intra terminos alterius, cum non possit esse in loco, nisi ratione operationis in sensu enixa Thomistarum. Defectu primæ conditionis non datur illapsus in penetratione duorum corporum, quia neutrum ex illis est superior. Defectu secundi non datur illapsus per

solum approximationem unius rei ad aliam, Defectu tertie non potest Angelus bonus, vel manus illabi in animam hominis, nec etiam in essentiam corporis, sed solum in quantitatem ejus, quia nec in anima, nec in essentia corporis possunt Angeli operari, ut docet D. Thom. in 2. dis. 8. art. 5. ad 3.

Nihil aliud igitur est unio DEI per illapsum, quam unio in ratione principii activi, seu per operationem immediatam in terminos creaturæ. Et talis est illa assistentia DEI per essentiam in omnibus rebus ratione sue immensitatis, quod formalissime est esse in illis per operationem, in quo consistit essentia DEI. Ac proinde sunt veluti synonima praesentia DEI per illapsum, per essentiam, per immensitatem, & per operationem. Et ultra hunc modum essendi in rebus per essentiam, est etiam in illis per potentiam, in quantum omnia ejus potestari subdantur; & est in illis per presentiam, in quantum omnia nuda sum, & aperta oculis ejus. Sic D. Thom. 1. part. q. 8. art. 3.

Praeter istam naturalem unionem in unam DEI per illapsum in animam, sicut in omnes alias creaturas, dum ejus immediata operatio pertinet ad inimicam eam, dans & conservans omnem esse & entitatem, quod omnes faciunt; Datur etiam unio alia super naturalis, per illapsum DEI in animam producens, & conservans in ea gratiam sanctificandam; qui quidem illapsus est immediatus respectu gratiae immediatae producens, & mediatus respectu animæ: quia per illum non producitur, nec conservatur anima immediata in se, sed aliquid in ea. Quoties autem anima de novo sanctificator, nova unio super naturalis per illapsum DEI intervenit. Et similiter datur illapsus DEI, ut Auctoris super naturalis, in potentias animæ per productionem charitatis, & aliorum habituum supernaturalem. In quo etiam illapsus communiter convenient Auctores. An vero in Patria deitum novus illapsus DEI in animas Beatorum, productus novum & intrinsecum modum, quo gratia dicitur consummata, & inammissibilis, & talis perfectionis & status, ut emanet ab ea lumen glorie, & visio beatifica? Aliqui negant; sed tertio sententia affirmant; quam amplectantur nostri Salm. cit. dab. 1. §. 2. in fine. Licer cum omnibus negent in eo confundere beatitudinem.

Quibus suppositis dicendum est: quod ad unionem realis, seu habitualem animæ justæ cum DEO non solum requiritur illapsus illæ naturalis communis omnibus creaturæ, sed etiam illapsus supernaturalis per productionem, & conservationem gratiae sanctificantis in anima, & habitus charitatis in voluntate. Sed ultra istam unionem, qua est per illapsum, datur alia unio realis, & habitualis per eamdem gratiam & charitatem, que dicitur unio per modum objecti, qua DEUS est realiter in illa speciali modo tanquam cognitum in cognoscente, & amatum in amante. Hic autem modus essendi (licet supra maneat explicatus) nunc tanquam in proprio loco amplius discussandus est.

Iaque igitur DEUM per gratiam unitum, & realiter praesentem animæ (speciali modo, & per modum objecti ut cognitum in cognoscente, & amatum in amante) non est solum esse ibi per illapsum ad modum principii activi conservantis

Thom[as] [Jesus]

Opus Spirit.

D V B I V M V.

Verum prædictæ uniones sicut ex parte DEI per aliquem illapsum & quid ei correpondeat ex parte animæ?

Ad illapsum divinum quemque requirantur.

Natura illapsus (ut explicant N. Salmant. Tom. 3. in 1. 2. 3. 9. disp. 1. dub. 1.) explicanda est per illapsum, & effusionem aquæ in loco aliquo lapetio i existentis, & inde in inferiora se diffundentis, & penetrantis, seu permeantis illa. Unde primo requiritur, quod substantialia illapsa sit aliquo modo superior illa, in quam illabitur. Secundo, ut ingrediatur terminos ejus, & veluti descendat usque ad intimam illius. Tertio, quod si fuerit substantialia spiritualis, in media opere tur intra terminos alterius, cum non possit esse in loco, nisi ratione operationis in sensu enixa Thomistarum. Defectu primæ conditionis non datur illapsus in penetratione duorum corporum, quia neutrum ex illis est superior. Defectu secundi non datur illapsus per

animam; nec solum per illapsum, quo producit, & conservat gratiam; nec solum per participatiōnem, ex eo quod gratia est participatio DEI prout est in sezne iōlum per präsentiam objectivam vel affectivam; nec necessario requiritur, ut actualiter cognoscatur & amerit; sed est alio speciali modo realiter illi præsens, & unitus radicaliter, & habitualiter correspondente ad illum modum, quo actualiter est præsens, & unitus per suam esse essentiam cum anima, intellectu & voluntate Beatorum. Iaur si per impossibile Deus non esset præsens animæ per illapsum, seu per essentialiam ratione sua immensitatis, esset illi realiter præsens, & unitus per essentiam suam speciali illo modo.

Probo singula. Et in primis quod attinet principaliiter ad questionem, scilicet, quod præter illapsum DEI naturalē detur illapsum supernaturalis, etiam ratione immensitatis, quatenus est Author gratie illam producens, & conservans, patet ex prænotatis, quia gratia est effectus DEI supernaturalis, & non habetur per solam actionem naturalem, qua DEUS consecrat animam, sed per aliam supernaturalē, qua producit, & conservat eandem gratiam, habetque conditiones illapsum supra assignatas.

Quod ultra istam unionem per illapsum detur alia unio per gratiam, & charitatem quæ sit per modum objecti, & qua DEUS sit in anima tanquam cognitionis in cognoscente, & amatum in amante. Probatur, quia per missionem invisibilium Spiritus sancti, quando productur gratia, non solum datur eadem gratia, sed eadem persona Spiritus sancti, ut supra probavimus, & defendant enim communiori sententia nost. Salmant. Tom. 2. in 1. p. tr. 6. diff. 19. dub. 5. ita ut si per impossibile DEUS non esset per essentiam, præsentiam, & permanentiam in anima justi, esse secundum suam substantiam, & personas substantialiter & personaliter præsens, & illam inhabitan. Quod nequit alter fieri, nisi essendo in anima tanquam cognitus in cognoscente, & amatus in amante, modo explicato, & explicando. Conformatur, quia per hoc tantum, quod est illapsum DEUM in animam producendo ipsam, vel gratiam, habet se DEUS tanquam habens, & possidens animam, non tamen habetur & possidetur ab illa, sicut requiritur ad unionem amoris amicitie, & ad donationem personæ divine per missionem: ergo ulterius requiritur prædictus modus, quo DEUS anima sit ita præsens, & inhabitan, ut habeatur & possideatur ab illa.

Deinde, quod non sufficiat habere DEUM per participationem, ex eo quod gratia sit participatio DEI prout est in te, pater, quia licet hoc requiratur, ut gracia iure naturali exigat realem præsentiam DEI, non tamen est præsentis DEI realis, sed per participationem. Similiter præsentia objectiva, vel affectiva non importat realem præsentiam, sed vel intentionalem, vel per conformitatem affectuum. Denique quamvis cognitio, & amor actualis pertineant ad unionem actualē, non tamen requiruntur ad istam unionem realem, quam etiam habent pueri recentier baptizati, licet nullum actum eliciant.

Sufficit ergo, & requiritur, quod gratia sit radix visionis DEI in patria, & contemplationis in via, & habitus charitatis, & quod ipsa charitas sit habitualiter amor amicitiae cum DEO, ut postulent realem & intimam DEI præsentiam in ani-

ma, quæ ipse sit unitus per modum objecti cum virtute diœctiva, quam dicimus unionem realem habitualē per modum objecti. Probatur ex D. Thom. quia amor non solum est unio affectiva formaliter, sed effectivē querit realem unionem cum amato, ut eum habeat, & possit eorum perfectè in parte, & imperfectè in via. Et ideo qui DEUM amat, tandem quiescit in illo, quia illum realiter obtinuit; fecit qui amat creaturam, non quiescit, quia vel non potest obtinere illum secundum substantiam, vel si obtinat, illico fastidit, quia non est summum bonum habens vim, ut anima quiescat in illo.

Confirmatur, & explicatur amplius. Quia quando DEUM videmus, & amamus in patria, ipse non solum est nobis præsens per præsentiam objectivam, sed realiter est unitus intellectui per modum speciei intelligibilis, & realiter præsens voluntati amanti; ergo in via etiam si non vides, nec amemus, actualiter est realiter præsens habenti gratiam, & charitatem, per modum objecti radicaliter visibilis & diligibilis. Prob. consequens: primus, quia sicut ibi est ut cognitum in cognoscente, & amatum in amante, ut actualiter vias & dilectas, ita hic etiam est ut cognitum in cognoscente, & amatum in amante, ut radicaliter visibilis, & radicaliter & habitualiter dilectas; ergo sicut ibi est realiter præsens ut actualiter vias & dilectas, ita hic erit realiter præsens, ut radicaliter visibilis & diligibilis. Secundus, quia si Beatus per divinam potentiam auferatur lumen gloriae, & per consequens tollatur visus, & amor beatificus, maneret DEUS illis præsens per suam substantiam per modum objecti radicaliter visibilis, sed gratia patris, & gratia viae sunt ejusdem speciei, & solum different modaliter; ergo in via ubi debet lumen gloriae, seu virtus proxima ad videndum DEUM, erit DEUS nobis præsens, non per modum speciei intelligibilis, nec per modum objecti & vii; sed per modum objecti radicaliter visibilis, terminatus habitudinem radicalem gratiae. Tertius, charitas viae, & charitas patris est ejusdem speciei aromæ, & sunt virtus proxima diligendi DEUM; ergo sicut in patria habet DEUS ut sibi realiter præsentem, & per modum objecti actualiter amat: ita hic habet illum ut sibi realiter præsentem, & per modum objecti habitualiter amat, sive & actualiter amat, quando DEUS

Objectiones oppositæ sententiaz, quæ negat, DEUM ipsum, seu Spiritum sanctum nobis donari secundum suam substantiam, ut fiat nobis DEUS realiter & substantialiter præsens per se ipsum hoc peculiari modo, sed per sua dona; solvunt nos. Salmant. dict. diff. 19. dub. 5. quæ ibi possumus videri. Solum pro nostra questionis majori intelligentia circa illapsum DEI requisitum ad unionem realem, & habitualē, de qua loquimur, nonnullis objectionibus satisfaciemus.

Dices primus, illapsum DEI est unio actualis DEI mediante operatione actualis ergo non requiritur ad unionem habitualē, quia non importat actualiter, sed habitum. Resp. negando consequentiam, quia unio habitualis animæ, & potentiarum eius consistit in habitibus gratiae, charitatis & donorum, quæ non possunt esse in anima sine actuali operatione DEI, quæ est illapsum & unio eius actualis per modum principi activi, ultra quam unionem est etiam realiter præsens tanquam cognitionis in cognoscente, & tanquam a-

matum in amante per modum objecti radicaliter, & habitualiter visibilis & intelligibilis modo jam dicto.

Objicie: secundū, vel in sola prima infusione gratiæ datur illapsus ille, vel in quolibet ejus augmento: neutrum dices: ergo nullo modo datur. Probatur min. quoad primam partem, tum quia augmentum gratiæ etiam fit per operationem DEI, ergo si operatio DEI est unio ejus per illapsum in infusione, etiam in augmentatione. Tum quia probabile judicat D. Thom. in 1. dist. 15. quæst. 5. art. 5. quæst. 2. infine corp. dari missionem divine personæ in quolibet augmentatione gratiæ; ergo etiam dabitur illapsus. Quoad secundam partem probatur, quia sic erunt innumerari illapsus, cum tamen vix ab Auctoriis concedantur illi tres in principio dubi numerati.

Kef. non videti inconveniens concedere illapsum non solum in prima infusione gratiæ, sed etiam in ejus augmentatione, saltem notabilis, sed melius dicetur unum tantum esse illapsum in productione, & in augmentatione: quia sicut terminus productionis est unus sub majori, & majori intentione, ita iussit una operatio magis, & magis intensi, per quam unus illapsus constitutus. Nec est eadem ratio de operationibus creatis, quibus producitur qualitas, & postea ejus augmentum, quia cum prima operatio productiva qualitatis cessaverit, nova operatio necessaria est ad augmentationem producendum: at operatio DEI, qua producitur gratia, perseverat conservando eam, & deo nō est necesse, quod multiplicetur ad augmentationem producendum; sed quod sit magis intentione termini connotati. Solum posset adnotari novus illapsus, quando cum aliquo notabili augmentatione gratiæ conferetur simul aliquis modus, vel aliquis ulius particularis gratiæ, v. g. ut miracula faciat, vel sine difficultate omnes tentationes vincat, sic enim importat novam missionem, ut ibidem docet D. Thomas, & per consequens etiam novum illapsum propter novam operationem DEI, & possunt similes illapsus dari in diversis gradibus unionis realis supra numeri, quando in illis inveniatur novus effectus DEI distinctus à solo augmentatione. Unde non sequitur, quod essent innumerari: nec Auctores dubitant de illapsu per gratiam, sub quo possumus intelligere omnes illapsus, qui ad productionem gratiæ, vel ad aliquod notabile augmentationem cum peculiari modo superaddito requiruntur.

D V B I V M VI.

*Virum in omni actuali unione detur
novus illapsus?*

Supponimus ex dictis dubio præcedenti. ad unionem realem & habitualiæ necessarium esse illapsum non solum naturale, & communem, quo anima sit producta, & conservata immediate à DEO, secundum suam substantiam; sed etiam supernaturale, & particularerem justorum, quo producatur & conservetur gratia in anima; & charitas, aliaque dona in potentia ejus. Præter istam unionem DEI per modum principi activi, dati etiam ex parte ejus aliam unionem, vel præsentiam realem in ratione objecti, seu, (quod idem est) novus titulus præsentie DEI realis, qui est gratia & charitas, ratione cuius de-

beret esse præsens realiter animæ, etiam si aliunde non fuisse jam illi præsens. Et denique ex parte animæ datur unio realis & habitualis, quæ consistit in eadem gratia, & charitate sub diversis gradibus & statibus modo dicto. Nunc ergo querimus, an etiam ad uniones actuales detur novus illapsus?

Dicendum etiam ad unionem actualiæ dari aliqualem novum illapsum, vel in animam & potentias ejus, vel saltem in intellectum & voluntatem. In hoc debent convenire omnes Auctores mystici, qui communiter dicunt fieri unionem ex parte DEI per illapsum, vel requiri ad illum. Prob. quis in unioni actuali soler anima acquirere ultorem gradum gratiæ; & similiter solent augeri charitas & alii habitus, & dona, que cum gratia infunduntur; soler etiam DEUS illuminare intellectum, vel per lumen donorum, vel per aliud lumen infusum transiens, & vel disponere, & ordinare species prehabitas, vel illas de novo infundere, ut per contemplationem immediatam ei unlatur. Item moveat voluntatem, inflammare illum, & suavitatem aliqua perfundere, ut ei adhaereat, & uniat per amorem: ergo aliquis illapsus debet dari ex parte DEI. Prob. conseq. Quia licet ad majorem radicationem gratiæ, & aliorum habituum jam infusorum non semper requiratur nova operatio DEI, nisi forte quando augmentationum est notabile, & ad superiorum statum elevans animam, ut supra diximus: tamen ad alios effectus, scilicet, infusionem luminis, specierum, inflammationis, suavitatis, & etiam ad ipsos meos actus intellectus & voluntatis, qui à DEO specialiter procedunt, requirunt nova operatio DEI in potentias animæ, in qua novâ operatione aliquis novus illapsus inventur.

Dixi aliquis illapsus, quia potius mihi videtur dicendos esse contactus DEI, quam illapsus proprius, & simpliciter tales. Ratio est, quia illapsus proprius & omnino rigorosus videretur importare aliquam permanentiam operationis DEI, & effectus illius in anima, aut potentia ejus, sicut inveniatur in aliis illapsibus supra recentis: talis autem permanentia, licet detur in augmentatione gratiæ, & habituali, non tamen semper est cum nova operatione, qualis requiritur ad illapsum, ut supra diximus; alii autem effectus luminis, ordinacionis specierum, motionis, inflammationis, & saporis tempore sunt per modum transiuntur.

Unde fortasse properitatem rationem, & quia solent fieri inopinatè, & repente, multoties appellantur actus isti unionis actualis contactus inter animam & DEUM, ut diximus in catena mystica questione, 35. cum pluribus Auctoriis ex nostris, quibus addit. Nicolaum à JESU MARIA in Elucid. Theolog. 2. part. cap. 16. quia licet citat, maximè Carthusian. de virtus solit. lib. 2. cap. 10. ibi: intrahens DEI influxus, ac superducens contactus, animam à se alienat, &c. Tangit enim DEUS apices intellectus & voluntatis per illuminationes & inflammationes: intellectus etiam tangit DEUM quatenus ipsum in se ipso, & non vestrum imaginibus creaturarum contemplatur; voluntasque simillimes, & principaliter DEUM tangit, quando purissimo & ardentissimo amore in eum prout est in se, amandum erigitur sine respectu ad creaturas, & ad seipsum.

Objicies primò, contactus isti sepe vocantur substantiales à B. P. Joanne à Cruce in Flamma

479

Amoris riva. Cant. 2. v. 2. & 4. & lib. 2. ascensus mon-
tu Carm. cap. 32. & lib. 2. noctis cap. 23. & alibi la-
pellet contactus substantiales non videntur per-
tinere ad unionem actualē ergo, &c. Prob. mi-
nor, quia unio actualis sit med' amibus poten' iis,
quæ sunt accidentia animæ, in quibus nequit ali-
quid substantiale inveniri. Rcp. primò ex doctrina
ejusdem B. P. in ascensi. cap. 32, ubi dicit contractus
istos aliquando esse adeo sublimes & occultas, ut
quamvis dentur in voluntate, non videantur il-
lam tangere, sed substantiam animæ. Unde di-
sting. minorem, contactus substantiales verè &
proprietas, conced. apparenter & putativæ tales
neg. Contactus enim, qui in sola voluntate repre-
sunt, quando sunt adeo sublimes, & subtile, &
videntur patienti substantiam animæ tangere,
cum re vera in sola voluntate fiant.

Rcp. secundo cum P. Nicolao à IESU-MA-
RIA Elucidatione Theolog. part. 2. cap. 16. n. 16.
quod licet in intellectu, & voluntate dentur iste
operations, possunt dici substantiales, eo quod
sint valde proprie substan'ie animæ transforma-
tæ, sicut ex D. Thom. in 4. diff. 49. q. 1. art. 2. qua-
siunt. 3. Licit nomen vi. & pertinet directè ad
substantiam, translatum est ad significandum ope-
rationem vita maxime propriam. Unde distin-
minorem, contactus substantiales propriæ & for-
maliter dicti conced. qui sic dicuntur appropriati-
ve, & translatæ, neg.

Rcp. tertio ex eodem Auctore, & nostro Di-
daco à IESU in Annot. disc. 1. p. 4. §. 1. & 2.
vocari contactus substantiales illos, in quibus si-
mil cum contactibus potentiarum datur novum
augmentum gracie in animæ per gratiam enim,
qui inheret substantie animæ, tangit DEUS i-
psam animam in sua habilitate, ut docet D. Tho-
de verit. quæst. 28. art. 3. dicens: Tangit DEVS ani-
ma magistratim in eo causando, juxta illud Psalm. 143
tangentes, & ibi gloria, tangere gratia tua. Unde
rursus dist. minorem, non videntur pertinere ad
unionem actualē præcisè sumptuose, ut pre-
cise dicit actus voluntatis, & in intellectus, conced.
ut simil denotant, & conitantur augmentum
gratiae, nego.

Objicies secundo. in intellectu pro statu hujus
vita non potest dari illipsum DEI, etiam ille, quem
vocamus contactum: ergo in sola voluntate, vel
in animæ substantia debet admitti. Prob. ante-
cedens, quia illipsum in intellectu, nihil aliud est
quam DEUM, qui in centro, seu essentia animæ
quasi latens, & occultus residet, fieri presentem,
& realiter se manifestare intellectui: sed hoc esset
videre DEUM claram, & intuitivæ, prout in se est;
ergo non pertinet ad hanc vitam, sed ad patriam.
Hoc argumentum adducit D. Franciscus Piza-
nus in compendio Théologie myst. lib. 4. cap. 13. §. his
igitur. Ex eo sibi perficade, DEUM in hac vita,
etiam in perfectissima unione fructuosa, & trans-
formativa intellectu non illabi sed voluntate.

Rcp. tamen neg. antecedens, ad probationem
neg. majorem; non enim est de ratione illipsum
illa clara manifestatio, sed solum quod DEUM o-
peretur in potius, ut patet ex supradictis: ope-
ratur autem DEUM in intellectu producendo lu-
men, vel species, & ipsam contemplationem,
quaerat licet etiam procedat ab anima per intellectu
elevatam, possumus tamen procedit a
DEO illuminante, elevante & concurrente. Li-
cet autem contemplatio saltem sublimissima
DEUM immediate attingat, immediatione alte-

rius objecti, non tamen speciei, & supposita expe-
riencia voluntatis dicatur visio & mansuetatio
DEI, quem praesens agnoscit, & experitur re-
spectu aliarum contemplationum, semper tamen
est sub confusione, & obscuritate si sufficiens ad
statum fidei, & nullo modo attingit ad claritatem
partis, ut sepe diximus.

Objicies tertio, actus intellectus & voluntatis
hujus vita, nec ex parte DEI sunt uniones c. m
animæ, nec ex parte animæ cum DEO; ergo non
constituit in illis unio actualis. Prob. antecedens
quod primaria partem, quia actus illi cognitio-
*nis, & amoris tenet ex parte animæ cognoscen-
ti, & amans, & non ex parte DEI. Quoad
secundam vero probatur, quia sicut ad unionem
realē, & habitualem præter illa sum. q. o Deus
animam occupat, darit illa præsencia DEI realis
per modum objecti jam explicata, q. a anima a-
liqui modo possider & haber DEUM; quia ut
trumque requirunt ad unionem mutuam: ita ad
unionem actualē non solum requiruntur, quod
DEUS teneat potestias per predictos modos, sed
quod potestis aliquo modo habeant, & re-
enant DEUM actualiter sed hoc non potest fieri
per actus intellectus & voluntatis hujus vita:
*ergo, &c.**

Probo istam minorem, quod intellectum,
quia actus intellectus hujus vita non est possessio
DEI in se, sed tantum in spe, ut docet D. Thom.
de beatitudine hujus vita 1.2. quæst. 69. art. 1.
Spes autem non pertinet ad intellectum, sed ad
voluntatem. Quid autem nec in voluntate detur
hujusmodi possessio, probatur, quia per actum
voluntatis non possidetur amans, immo potius
trahitur amans, & posside ut ab amato: & ideo
non constitutus beatitudo patriæ in actu volun-
tatis, sed intellectus, immo nec beatitudo superna-
ralis vita, ut plutimi censerent.

Rcp. neg. antecedens quod secundam par-
tem, & ad probationem neg. minorem. Ad cuius
probationem circa actum intellectus distinguo,
non est possessio DEI in re perfecto modo, con-
ced. inperfectè neg. eo enim modo, quo Deum
imperfectè cognoscit, ad se trahit, quamvis non
sit per propriam speciem quidditatiam. D. Tho-
loquitur de beatitudine virtuali, seu morali hujus
vita, que consistit in meritis tanquam in via ad
beatitudinem partis, quam beatitudinem ipse ap-
pellat participationem beatitudinis per modum me-
ritationis vero loquitur de beatitudine formalis in-
choativa, & imperfecti, que est participatio physi-
ca, licet inadæqua, & imperfectia beatitudinis
patriæ, in hoc quod sit possessio, & assequitio
DEI actu, & formaliter, sed imperfecti, de quo
videatur ipse S. Doctor 1.2. quæst. 69. art. 2. quid-
quid sit, an beatitudo supernaturalis vita consistat
in actu intellectus, vel in actu voluntatis, de quo
alibi: si enim consistit in actu intellectus, est per
modum inchoationis, ad quod sufficit, quod in-
tellectus aliquo modo possidat. DEUM in re
modo dicto. Si autem ad actum voluntatis, erit
per modum meriti, & sufficiet possidere in spe.

Unde ad aliam partem ejusdem probationis
quod actum voluntatis rcp. per actum voluntatis
possidet DEUM moraliter & virtualiter,
quatenus voluntas trahendo se ad DEUM per a-
morem meretur perfectam possessionem patriæ,
& continet illam virtualiter in radice. Quod non
sufficit ad beatitudinem patriæ, que non potest
esse per modum meriti; sufficit tamen ad beatit-
tudin.

tudinem patris, quæ non potest esse per modum
meciti; sufficit tamen ad beatitudinem moralem,
& virtutalem hujus vitæ, quod non debent nega-
re etiam illi, qui hanc beatitudinem via conti-
nuum in intellectu principaliter, tamquam in in-
choatione beatitudinis perfectæ. Utique vero

modus possidendi, & habendi DEUM per intel-
lectum, & voluntatem requiritur, & sufficit ad u-
nionem actualis hujus vitæ ex parte animæ. Et
quod attinet ad beatitudinem videantur Salman-
tic. Tom. 3. in 1. 2. Tract. 9. diff. 1. dubio appendice.

Prosequitur Caput primum.

§. 2.

Iuxta lectionem Peronii.

Vide autem, ne quis eorum, qui non sunt ini-
tiati sacra nostræ Religionis hæc audiat.
Eos vero dico, qui in iis, quæ sunt, commorantur,
nec quicquam iis quæ sunt, præstantius esse ex-
istimat, sed eum, qui posuit tenebras latibulum
suum, scientia sua se intelligere arbitrantur. Quod
si hos superat divinorum mysteriorum discipli-
na, quid dicendum de iis omnibus, qui multo
imperitiores sunt? qui naturam illam, quæ omni-
bus antecellit, ex postremis etiam naturis effun-

gunt, eamque nihil præstare censent, impiis, va-
riisque formis, & simulachris, quæ à le singuntur
cum ei, ut causa omnium ea etiam omnia, quæ
in naturis dicuntur, tribuenda sint, eademque or-
omnia magis propriæ ac venus nō tribuenda sint,
ut quæ omnia mulum, ac longe supere: nec pu-
tanide sint negationes, opposito nomine contra-
rie esse affirmationibus, sed ipsa existimanda sit
multò prior & antiquior privationibus, cum omni-
& negationi & affirmationi antecellat.

Iuxta lectionem Corderii.

Hæc autero vide, ne quis audiat rudiorum:
iustos dico, qui rebus (naturalibus) adhæ-
scunt, & nihil ultra naturalia supernaturales es-
se imaginantur, quinimo arbitrantur sua cogni-
tione nosse eum, qui posuit tenebras latibulum
suum. Quod si supra captum huius fini divino-
rum mysteriorum institutiones; quid dixerit
quis de illis qui magis rudes sunt, qui sumnam
causam omnium ex iis, quæ in natura rerum ex-
trema sunt, designant, nihilque ajunt eam an. e.

cellere impiis multarum formarum imaginibus;
quas ipsi fingunt, cum oportet in ea, ut om-
nium causa, omnes entium affirmaciones sta-
re, ac de ea affirmare; quin illas ipsas omnes de
ea magis propriæ negare, tamquam supra omnia
superexistente, nec existimare negationes affir-
mationibus esse contrariæ, sed ipsam multò prio-
rem, & superiorem privationibus esse supra om-
nem & ablationem, & positionem.

P A R A P H R A S I S.

Vide autem ne ista, quæ doceo, audiat aliquis
eorum, qui nondum fuerint bene instruti
in mysteriis Religionis Christianæ, qui adhuc ru-
des, & inculti, naturalibus que rebus immersi, ni-
hil putant esse supernaturale, neque præstantius
rebus ipsi naturalibus, & existentibus in hoc
mundo visibili, immo sua cognitione naturali, quæ
ex creaturis sensibiliibus percipiunt, præsumunt se
intelligere DEUM, qui posuit tenebras latibulum
suum, juxta Psalm. 17.

Si autem ista sunt supra captum eorum, nem-
pe Christianorum nondum bene instrutorum,
vel etiam Philosophorum gentilium, quanto
magis longè aberunt ab idololatra plebe, quæ ne-
que fide, neque scientia possit, quæque naturam
divinam ex rebus materialibus, quæ in natura re-
rum sunt postremæ, describit, & non reputat su-
periorem impiis, & variis imaginibus, quibus

quisque prophantasia sua DEUM fingit. Cum
tamen DEO, qui, ut omnium rerum causa, perfe-
ctiones creaturarum continet eminenter, omnes
etiam perfectiones debent attribui, & de ipso
affirmari, vel potius, & magis propriæ omnes de
eo negari, tamquam existente super omnia, quæ
cogitari possunt; nec ideo putandum est, nega-
tiones contrariari affirmationibus, cum DEUS
sit prior omnibus privationibus, omnique
negationi & affirmationi su-
prior.

QVÆ.